

**HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
REGIONALNI URED SPLIT**

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE REGIONALNI URED SPLIT

Bihaćka 2C, 21000 Split • Telefon:021/310-503 • Fax:021/310-581
E-mail: renato.jeroncic@hzz.hr • URL: <http://www.hzz.hr>

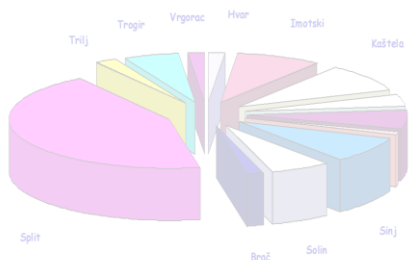
Splitsko-dalmatinska županija

Pripremio:

Odjel analitike, statistike i informatike

mr.sc. Renato-Zdenko Jerončić,
viši stručni savjetnik za analitiku i statistiku

Split, ožujak 2020. godine

SADRŽAJ:

	str.
<u>UVOD</u>	1
<u>OBJAŠNJENJE POJMOVA I IZVORA PODATAKA</u>	2
1. <u>STANOVNIŠTVO SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	5
1.1. Ukupan broj stanovnika	5
1.2. Broj stanovnika prema dobi	7
1.3. Broj stanovnika prema gradovima i općinama	8
1.4. Osiguranici mirovinskog prema osnovama osiguranja	12
2. <u>ZAPOSLENOST (RADNA MJESTA) SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	13
2.1. Ukupan broj zaposlenih (radnih mjesta)	13
2.2. Struktura zaposlenih (radnih mjesta) po djelatnosti	16
2.3. Struktura zaposlenih prema grupi zanimanja	19
2.4. Struktura zaposlenih prema razini obrazovanja	23
2.5. Struktura zaposlenih po dobi	26
2.6. Zaposleni po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca	28
2.7. Zaposleni po gradovima i općinama prema mjestu prebivališta osigur.	31
3. <u>FLUKTUACIJE NEZAPOSLENIH OSOBA KROZ EVIDENCIJU HZZ-a</u>	34
3.1. Ukupna registrirana nezaposlenost	34
3.2. Registrirana nezaposlenost prema prethodnoj djelatnosti rada	37
3.3. Registrirana nezaposlenost prema grupi zanimanja	41
3.4. Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja	45
3.5. Registrirana nezaposlenost prema dobi	47
3.6. Registrirana nezaposlenost prema mjestu prebivališta osiguranika	49
3.7. Registrirana nezaposlenost prema spolu	52
3.8. Registrirana nezaposlenost prema dužini čekanja na posao	54
3.9. Ulasci u registriranu nezaposlenost	56
3.10. Prijavljene potrebe poslodavaca za radnicima	58
3.11. Zapošljavanje s evidencije	60
3.12. Brisani iz evidencije iz ostalih razloga	62
3.13. Profesionalno usmjeravanje i selekcija, CISOK	63
3.14. Materijalno osiguranje i druga prava nezaposlenih osoba	68
3.15. Mjere aktivne politike HZZ-a	75

4. <u>INDIKATORI TRŽIŠTA RADA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	76
4.1. Opći indikatori tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske	76
4.2. Stope zaposlenosti/nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji	78
4.2.1. Stope prema dobi	78
4.2.2. Stopa nezaposlenosti prema grupi zanimanja	79
4.2.3. Stope nezaposlenosti po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca i prema mjestu prebivališta osiguranika	81
4.3. Odnos zaposlenih prema sjedištu poslodavca i mjestu prebivalištu osiguranika u Splitsko-dalmatinskoj županiji	84
5. <u>ZAKLJUČCI</u>	87

UVOD

Tijekom 2019. godine, tržište rada Splitsko-dalmatinske županije, nastavilo je svoj put transformacije i razvoja prema suvremenom i modernom tržištu rada, kao dio ukupnog europskog tržišta rada, sa sve zahtjevnijim izazovima koji se nalaze na tom putu.

Zaposlenost i dalje kontinuirano raste, no u isto vrijeme nastavlja se smanjenje broja radno sposobne populacije, što znači da dio radno sposobne populacije trajno traži posao izvan Splitsko-dalmatinske županije. Ovo predstavlja daljnje poteškoće ali i izazove na tržištu rada kao i samog posredovanja na tržištu rada. Početak smanjenja broja radno sposobne populacije počeo se događati odnosno nakon ulaska Republike Hrvatske u Zajednicu (srpanj 2013. godina), a posebno nakon 2015. godine kada su gotove sve zemlje Europe, prije svega Njemačka, otvorile „vrata“ svog tržišta rada i za hrvatske radnike. Uvažavajući osnovnu varijablu tržišta rada, a to je cijena rada, ovo predstavlja značajan problem, jer dolazi do dijela odliva radne snage na druga europska tržišta radne snage.

Splitsko-dalmatinska županija, iako nekad industrijski vrlo jaka i prepoznatljiva, danas se ne može pohvaliti sa razvijenom, posebno ne raznovrsnom industrijom te značajnijim brojem velikih poslodavaca (koji imaju preko 250 zaposlenih), što predstavlja glavne prepreke ka većem i kvalitetnijem zapošljavanju. Stoga se glavnina zapošljavanja događa u uslužnom sektoru, gdje dominira djelatnost smještaja te pripreme i usluživanja hrane, ali i u javnom sektoru, kao što su obrazovanje, zdravstvo i javna uprava. No takva zapošljavanja, zapošljavanja u uslužnom sektoru prije svega su kratkotrajnog, sezonskog ili zamjenskog karaktera, gdje je većina zanimanja jednostavne složenosti te slabijih primanja.

Broj zaposlenih od 2014. godine ipak raste, i u 2019. godini došao je do rekordnog broja zaposlenih, odnosno broja radnih mjesta.

U situaciji kontinuiranog smanjenja radno sposobne populacije, te skromnog povećanja broja radnih mjesta, uz niže cijene rada u odnosu na ostala tržišta radne snage u EU, poslodavci Splitsko-dalmatinske županije pokušavaju pronaći radnike na razne načine i na raznim „trećim“ tržištima. To se posebno osjeća u radno-intenzivnim djelatnostima kao što su djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane ili građevine

Kada bi sve ovo prethodno pokušali sumirati u jednu rečenicu, onda bi mogli konstatirati kako je tržište rada (zaposleni, nezaposleni, neaktivni) u Splitsko-dalmatinskoj županiji u daljnjem procesu „preslagivanja“, broj radno sposobne populacije nastavlja se smanjivati, uslijed raznih demografskih i gospodarskih uzroka, ukupna zaposlenost se i dalje povećava pod snažnim utjecajem zemljopisnih prednosti za razvoj turističkih djelatnosti i aktivnosti, dok se broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji nastavlja smanjivati.

FORMALNO-PRAVNO UPORIŠTE TE OBJAŠNJENJE POJMOVA I IZVORA PODATAKA

Statut Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, navodi djelatnosti i poslove koje obavlja ova državna institucija. Tako se u Članku 13. na prvom mjestu navodi posao praćenja, analiziranja i istraživanja gospodarskih, socijalnih i drugih kretanja, zaposlenost, zapošljavanje i nezaposlenost, te njihove međusobne utjecaje, na temelju čega predlaže mjere za unapređenje zapošljavanja.

Dok su za Odjel analitike i statistike temeljni poslovi analiziranja podataka, izrada izvješća o kretanju i strukturi nezaposlenosti i zapošljavanja te drugih pojava na regionalnom tržištu rada, analiza podataka i izrada izvješća o provođenju i učincima mjera aktivne politike zapošljavanja, analiza podataka i izrada izvješća o zaposlenosti i drugim pojavama na temelju objava podataka drugih relevantnih institucija (DZS, HZMO), praćenje i izrada prikaza domaće i inozemne literature o regionalnom tržištu rada, sudjelovanje u provedbi istraživanja tržišta rada, i tako dalje.

Dakle, iz navedenih činjenica, Hrvatski zavod za zapošljavanje igra važnu ulogu u razvoju i praćenju pojava na tržištu rada, te nastoji sveobuhvatnim analizama na regionalom nivou podići razinu znanja o tržištu rada, te mogućim potencijalima razvoja istog kroz razne mehanizme financijske ili neke druge potpore. Na tom tragu je i ovo Izvješće koje će nastojati sveobuhvatno prikazati stanje na tržištu rada Splitsko-dalmatinske županije, te iz kojega bi se mogli razviti razni oblici i mehanizmi daljnjeg razvoja lokalnog tržišta rada.

No, najprije ćemo obrazložiti i objasniti osnovne pojmove tržišta rada koje susrećemo u materijalima Eurostata, OECD-a (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj), HZZ-a (Hrvatski zavod za zapošljavanje), HZMO-a (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje), DZS-a (Državni zavod za statistiku) i drugih relevantnih institucija koje na bilo koji način prate i objavljuju podatke u svojim publikacijama ili izvješćima o broju stanovnika koji se nalaze u nekakvoj ili nikakvoj gospodarskoj aktivnosti.

Prije svega treba reći kako je tržište rada je jedno od najsloženijih i najosjetljivijih tržišta uopće, a označava ponudu radnika, potražnju za radnicima, postupak pronalaženja radnika, napredovanje u karijeri, otkazi, čekanje na posao, razina plaća, ...

Razumijevanje procesa koji se dešavaju na tržištu rada uvelike ovisi i o razumijevanju procesa koji se dešavaju unutar „privatnog sektora zapošljavanja“ te „javnog ili državnog sektora zapošljavanja“. Zašto se želi naglasiti ova distinkcija. Upravo zato jer se na ovom najvažnijem dijelu posredovanja sukobljavaju i dva ključna modela posredovanja a to su proces selekcije koji je tipičan za privatni sektor nasuprot procesu imenovanja koji je tipičan za javni ili državni sektor.

Svake godine Eurostat prikuplja demografske podatke na regionalnom nivou iz 36 zemalja kao dio ujedinjene demografije „Unified Demography (Unidemo)“ projekt. „Unidemo“ je Eurostatov glavni godišnji demografski alat za prikupljanje demografskih podataka i ima za cilj prikupiti informacije o demografiji i migracijama. „Unidemo“ prikuplja podatke na nacionalnoj i regionalnoj razini prema raznim podjelama na: stanju zaliha stanovništva, životnim događajima (rođeni i umrli), vjenčani, razvedeni i migracijski tokovi. Svaka zemlja mora poslati statistiku za referentnu godinu (T) Eurostatu do 31 prosinca tekuće kalendarske godine (T+1). Eurostat nakon toga publicira podatke u ožujku kalendarske godine (T+2).

Postojeći online demografski podaci odnose se na NUTS 2013, klasifikaciju koja dijeli teritorij Europske Zajednice na: 98 regija – NUTS 1 razina, 276 regija – NUTS 2 razina i 1342 regija – NUTS 3 razina (u Hrvatskoj su to županije).

Demografski indikatori, mogu se računati na osnovu prethodno objašnjenih i prikupljenih podataka prema zajedničkoj metodologiji prikupljanja za sve zemlje i regije.

Indikatori NUTS 2 razine su: struktura stanovništva, ukupna stopa fertiliteta, dobna stopa fertiliteta, očekivano trajanje života, mortalitet, dok na razini NUTS 3 indikatori su: demografska ravnoteža, promjena stanovništva, migracije, stopa novorođenih, stopa umrlih, gustoća naseljenosti. OECD-ov rječnik statističkih pojmova, sadrži opsežan set definicija najvažnijih podataka. Rječnik sadrži ključnu terminologiju i koncepte te zajedničke akronime. Definicije statističkih pojmova izvedene su iz postojećih međunarodnih statističkih direktiva i preporuka koje su se kreirale posljednja tri desetljeća kod međunarodnih organizacija kao što su Ujedinjeni narodi, Međunarodna organizacija rada, Oecd, Eurstat, IMF, radeći zajedno sa nacionalnim statističkim institucijama i ostalim agencijama odgovornih za kompilaciju i diseminaciju statističkih podataka.

Neki osnovni statistički koncepti i definicije (jedinice mjerenja):

1. Stanovništvo na određeni dan, bazirano je na konceptu *uobičajenog, stalnog boravišta stanovništva*, tj. broj stanovnika na određenom području određenog dana u godini (na 31. prosinca, ili na 30. lipnja). Brojke stanovništva mogu biti bazirane na podacima iz posljednjeg popisa prilagođen komponentama promjena stanovništva a to su rođeni i umrli, te doseljeni i odseljeni.

2. Radno sposobna populacija, su sve osobe u dobi između 15 i 64 godina starosti, no Međunarodna organizacija rada uzima i raspon od 15 do 74 godina starost prilikom nekih usporedbi i praćenja,

3. Ekonomski aktivna populacija, podrazumijeva sve osobe (zaposlene i nezaposlene u širem smislu značenja) oba spola koje popunjavaju ponudu rada za proizvodnju ekonomskih dobara i usluga tijekom određenog perioda. Tu spadaju zaposleni, samozaposleni, nezaposleni, ali ne spadaju učenici, redoviti studenti i umirovljenici.

4. Ekonomski neaktivna populacija, podrazumijeva sve osobe koje nisu ni „zaposlene“ ni „nezaposlene“, tijekom kratkog referentnog perioda, a koristi se za mjerenje trenutne aktivnosti. Ova se populacija dijeli u četiri grupe: uključen u redovno obrazovanje, umirovljen, uključen u obiteljske obveze, ostala ekonomska neaktivnost.

Osobe koje mogu raditi ali ne traže posao, su osobe između 15-64 (ili 15-74) godina starosti, nisu zaposleni ni nezaposleni koji žele raditi, oni su dostupni za rad u naredna dva tjedna ali ne traže posao. Tu podrazumijevamo obeshrabrene radnike i osobe koje ne traže posao zbog nekih osobnih ili obiteljskih okolnosti.

Potencijalna dodatna radna snaga je radna snaga koja podrazumijeva osobe koje traže posao ali nisu trenutno u mogućnosti za zapošljavanje te osobe koje mogu raditi ali ne traže posao.

5. Zaposlenost, je najvažnija varijabla mjerenja koja pokriva strukturalnu poslovnu aktivnost, a mjeri broj zaposlenih osoba. Osobe koje se smatraju zaposlenima ili samozaposlenima, imaju 15 i više godina starosti, i koji su u referentnom periodu (tjednu) radili za plaću barem jedan sat ili nisu radili ali su imali posao i trenutno bili odsutni.

Nedovoljno zaposleni, su osobe između 15-64 (ili 15-74) godine koji rade skraćeno, sezonski ili nešto slično, a željeli bi raditi za više sati i spremni su za posao u punom radnom vremenu.

6. Nezaposlene osobe, su osobe koje referentnog perioda nisu bile zaposlene, dostupne su za započeti raditi u slijedeća dva tjedna i aktivno su tražili posao prethodna četiri tjedna. Specifični koraci aktivnosti uključuju prijavu pri javnoj ili privatnoj agenciji za zapošljavanje, prijavama za posao, praćenjem oglasa za posao i slično.

1. STANOVNIŠTVO SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje govori o promjenama koje su nastale u ukupnom broju stanovnika Splitsko-dalmatinske županije, kao i o promjenama koje su se dogodile u strukturi stanovništva. Naime, tek nakon što steknemo uvid o promjeni strukture stanovništva, možemo zaključivati o poteškoćama na tržištu rada, prije svega o uskim grlima koja se sve više pojavljuju, te imati ideju i sliku onoga što će se događati u budućnosti na lokalnom tržištu rada Splitsko-dalmatinske županije.

1.1. Ukupan broj stanovnika

Državni zavod za statistiku, unazad nekoliko godina, objavljuje podatke (procjena) o broju stanovnika Republike Hrvatske po županijama i prema nekim varijablama kao što su dob i spol stanovnika¹. Te procjene vrše se na dva datuma u godini 30.06. i 31.12. Takve obrađene podatke, DZS dalje šalje Eurostatu, Europskoj statističkoj bazi podataka, koji te podatke objavljuje u svojim biltenima zajedno sa ostalim regijama Europske Zajednice. Tako je moguća i usporedba regija na razinama NUTS2 i NUTS3 pojedinih statističkih jedinica.

Tablica 1.1.1. prikazuje nam promjenu ukupnog broja stanovnika Hrvatske i Splitsko-dalmatinske županije sa danom 31.12.2014. godine do 31.12.2018. godine.

Tablica 1.1.1.: Ukupan broj stanovnika u SDŽ i Hrvatska

	<i>broj stanovnika (31.12.) - SDŽ</i>	<i>godišnja promjena - SDŽ</i>	<i>broj stanovnika (31.12.) - HR</i>	<i>godišnja promjena - HR</i>	<i>udio stanovnika SDŽ u RH</i>
2014.*	454.229	-	4.225.316	-	10,75%
2015.	452.841	- 0,3%	4.190.669	- 0,8%	10,81%
2016.	451.226	- 0,4%	4.154.213	- 0,9%	10,86%
2017.	448.812	- 0,5%	4.105.493	-1,2%	10,93%
2018.	447.723	- 0,2%	4.076.246	- 0,7%	10,98%
2019.	-	-	-	-	-

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
** podaci za 2019. u trenutku izrade izvješća nisu dostupni
Izvor: DZS, obrada autora

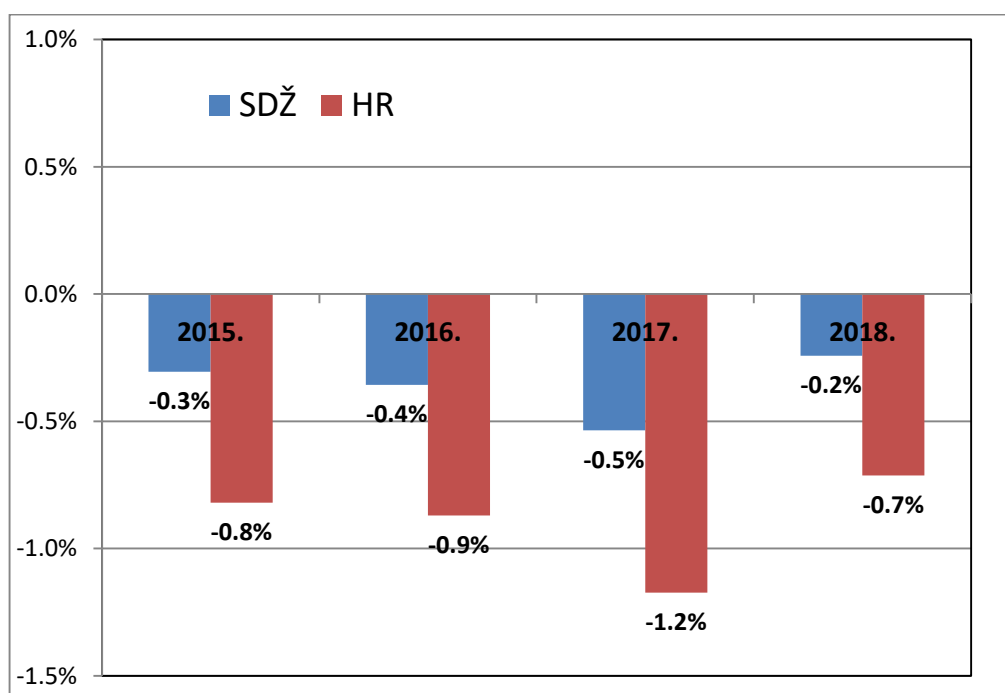
¹ DZS objavljuje procjene kretanja stanovnika na bazi zadnje popisa kroz promjene vitalne statistike te migracije stanovništva.

Podaci o broju stanovnika za 2019. godinu, bit će objavljeni tijekom 2020. godine, tako da ih u trenutku nastanka ovog izvješća ne možemo ih uspoređivati.

Dakle, ukupan broj stanovnika nakon 2014. godine², kako u Hrvatskoj tako i u Splitsko-dalmatinskoj županiji kontinuirano opada. Stope pada broja stanovnika u Hrvatskoj nešto su veće od stopa pada u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Iako, same stope ne izgledaju velike u relativnim brojkama, u apsolutnim brojkama one mogu predstavljati znakove veće promjene opsega i strukture stanovništva. Tako je u promatranom periodu (2014.-2018.) broj stanovnika u Hrvatskoj manji za 149.070 građana, dok je broj stanovnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji u istom razdoblju manji za 6.506 stanovnika. Udio stanovnika Splitsko-dalmatinske županije u ukupnom broju stanovnika Hrvatske blago se povećava.

Slika 1.1.1. nam prikazuje međugodišnje stope promjene ukupnog broja stanovnika.

Slika 1.1.1.: Međugodišnje stope promjene ukupnog broja stanovnika u SDŽ i RH

Na slici 1.1.1. vidljivo je kako su međugodišnje stope promjene rasle do 2017. godine. U 2018. godini stope su usporile, ali su i dalje negativne. Tako je posljednja stopa promjene za Hrvatsku iznosila -0,7% ili 29.247 stanovnika manje, dok je ona za Splitsko-dalmatinsku županiju iznosila -0,2% ili 1.089 stanovnika manje u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.

Prilikom analize stanja potrebno je uzeti u obzir i relativnu i apsolutnu promjenu, kako bi mogli razumjeti djelovanje svih procesa na tržište rada.

² 2014. godina je prva godina nakon ulaska RH u Europsku uniju i kao takva predstavlja početnu točku usporedbe.

1.2. Broj stanovnika prema dobi

Mnogo ozbiljnije posljedice smanjenja broja stanovnika, po tržište rada, možemo uočiti kada promatramo promjenu broja stanovnika prema dobnim skupinama.

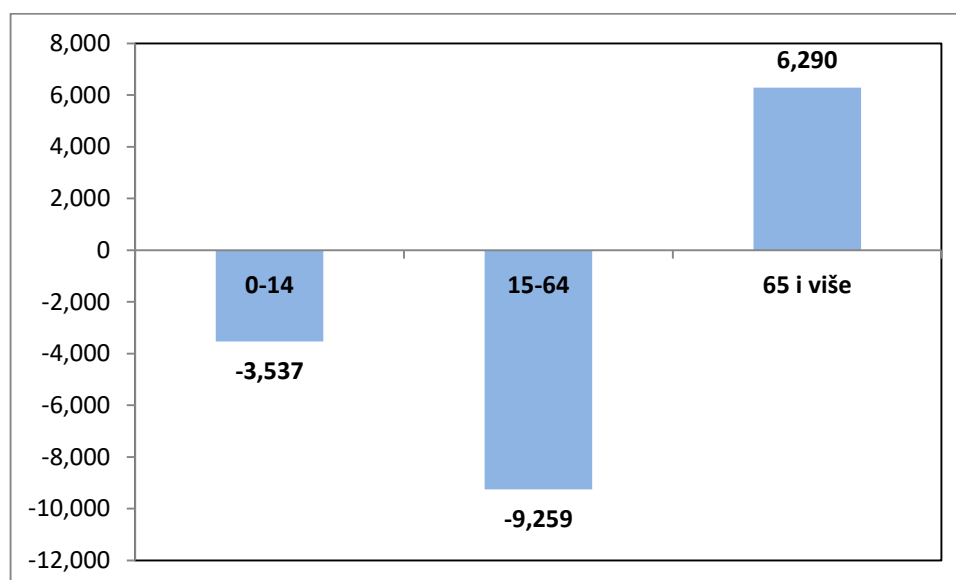
Tablica 1.2.1 prikazuje nam promjena u broju stanovnika prema tri osnovne dobne skupine, mladi do 15 godina starosti, radno sposobna populacija od 15-64 godina starosti te stariji od 65 godina. Ovdje se sa sigurnošću mogu uočiti ozbiljnije posljedice na tržište rad koje uzrokuje smanjenje udjela u ukupnom broju stanovnika kod mlađe populacije (do 15 godina) i radno sposobne populacije (15-64).

Tablica 1.2.1...: Struktura stanovništva SDŽ prema dobnim skupinama

dobna skupina	2014.*		2015.		2016.		2017.		2018.	
	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio
0-14	70.490	15,50%	69.443	15,30%	68.474	15,20%	67.540	15,00%	66.953	15,0%
15-64	301.054	66,30%	299.085	66,00%	297.115	65,80%	294.190	65,50%	291.795	65,2%
65 i više	82.685	18,20%	84.313	18,60%	85.637	19,00%	87.082	19,40%	88.975	19,9%

Slika 1.2.1. nam prikazuje promjenu broja stanovnika SDŽ prema dobnim skupinama uspoređujući stanja 31.12.2018. godine sa 31.12.2014. godine.

Slika 1.2.1.: Promjene broja stanovnika prema dobnim skupinama 2018./2014. godine

U periodu od 2014. godine do kraja 2018. godine broj mlađe populacije manji je za 3.537 osoba, dok je broj radno-sposobne populacije manji za 9.259 osoba. U isto vrijeme broj starije populacije porastao je za 6.290 osobe ublažavajući negativne ukupne demografske trendove. Smanjenje broja radno sposobne populacije ima naglašene negativne posljedice za uravnoteženo funkcioniranje tržišta rada.

1.3. Broj stanovnika prema gradovima i općinama

U narednim tablicama možemo pratiti i kretanja broja stanovnika po gradovima i općinama SDŽ, dijeleći županiju na tri dijela: zaobalje, priobalje i otoke.

U zaobalju najveći pad broja stanovnika, uspoređujući 2018. sa 2014. imale su općine Lokvičići, Lečevica i Cista Provo, dok su blago povećanje imale općine Dicmo i Dugopolje.

Tablica 1.3.1.: Zaobalje, promjene ukupnog broja stanovnika 2018./2014.

	<i>broj stanovnika 31.12.2014.</i>	<i>broj stanovnika 31.12.2018.</i>	<i>promjena 2018. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	454229	447723	-1,4%	-0,4%
Ukupno zaobalje	92232	88118	-4,5%	-1,1%
Lokvičići	690	567	-17,8%	-4,8%
Lečevica	492	422	-14,2%	-3,8%
Cista Provo	2056	1817	-11,6%	-3,0%
Lovreć	1497	1343	-10,3%	-2,7%
Hrvace	3238	2950	-8,9%	-2,3%
Prgomet	591	539	-8,8%	-2,3%
Proložac	3505	3213	-8,3%	-2,1%
Zagvozd	1038	958	-7,7%	-2,0%
Runovići	2293	2120	-7,5%	-1,9%
Vrgorac	6040	5596	-7,4%	-1,9%
Zmijavci	1946	1808	-7,1%	-1,8%
Imotski	10525	9954	-5,4%	-1,4%
Vrlika	1864	1761	-5,5%	-1,4%
Trilj	8713	8268	-5,1%	-1,3%
Muč	3781	3609	-4,5%	-1,2%
Šestanovac	1795	1716	-4,4%	-1,1%
Podbablje	4463	4273	-4,3%	-1,1%
Zadvarje	300	288	-4,0%	-1,0%
Primorski Dolac	740	718	-3,0%	-0,7%
Otok	5303	5165	-2,6%	-0,7%
Sinj	24742	24236	-2,0%	-0,5%
Dugopolje	3755	3845	2,4%	0,6%
Dicmo	2865	2952	3,0%	0,8%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU Izvor: DZS, obrada autora				

Ukupna prosječna promjena, kao i ukupan pad stanovnika u zaobalju veći je od prosječnog i ukupnog pada broja stanovnika za županiju.

Tablica 1.3.2. prikazuje na kretanje ukupnog broja stanovnika u priobalju.

Najveći ukupni i prosječni pad broja stanovnika imale su općine i gradovi Gradac, Seget i Split, dok općine i gradovi Kaštela, Makarska, Solin, Klis i Podstrana imale povećanje ukupnog broja stanovnika.

Tablica 1.3.2.: Priobalje, promjene ukupnog broja stanovnika 2018./2014.

	broj stanovnika 31.12.2014.	broj stanovnika 31.12.2018.	promjena 2018. / 2014.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	454229	447723	-1,4%	-0,4%
Ukupno priobalje	326857	324199	-0,8%	-0,2%
Gradac	3123	2867	-8,2%	-2,1%
Seget	4800	4621	-3,7%	-0,9%
Split	174333	170419	-2,2%	-0,6%
Trogir	13229	12942	-2,2%	-0,5%
Brela	1708	1672	-2,1%	-0,5%
Dugi Rat	7096	6980	-1,6%	-0,4%
Omiš	14903	14661	-1,6%	-0,4%
Tučepi	1976	1951	-1,3%	-0,3%
Podgora	2531	2505	-1,0%	-0,3%
Marina	4635	4623	-0,3%	-0,1%
Baška Voda	2868	2863	-0,2%	0,0%
Makarska	14217	14261	0,3%	0,1%
Kaštela	40501	40653	0,4%	0,1%
Solin	25349	26372	4,0%	1,0%
Klis	4994	5241	4,9%	1,2%
Podstrana	10594	11568	9,2%	2,2%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU				
Izvor: DZS, obrada autora				

U priobalju se stanovništvo, kako ukupno tako i prosječno blago smanjivalo i to je smanjenje nešto manje od prosjeka za županiju.

Grad Split imao je najveće apsolutno smanjenje broja stanovnika, što je i logično, i to smanjenje na kraju 2018. u odnosu na kraj 2014. godine iznosilo je 3.914 stanovnika manje.

Tablica 1.3.3. na prikazuje kretanje broja stanovnika na otocima Splitsko-dalmatinske županije. Ovdje je prisutan nešto drugačiji trend nego što se to događalo u zaobalju i priobalju.

Najveće smanjenje stanovnika zabilježile su općine i gradovi Komiža, Pučišća, i Okrug, dok su općine i gradovi Šolta, Sutivan, Postira, Jelsa, Bol, Supetar i još neke zabilježile blagi porast stanovništva.

Tablica 1.3.3.: Otoki, promjene ukupnog broja stanovnika 2018./2014.

	<i>broj stanovnika 31.12.2014.</i>	<i>broj stanovnika 31.12.2018.</i>	<i>promjena 2018. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	454229	447723	-1,4%	-0,4%
Ukupno otoci	35.140	35.406	0,8%	0,2%
Komiža	1.556	1.489	-4,3%	-1,1%
Pučišća	2.183	2.094	-4,1%	-1,0%
Okrug	3.608	3.474	-3,7%	-0,9%
Selca	1.812	1.757	-3,0%	-0,8%
Nerežišća	897	885	-1,3%	-0,3%
Sućuraj	501	497	-0,8%	-0,2%
Vis	2.032	2.047	0,7%	0,2%
Milna	1.143	1.153	0,9%	0,2%
Stari Grad	2.848	2.879	1,1%	0,3%
Hvar	4.410	4.472	1,4%	0,4%
Supetar	4.326	4.410	1,9%	0,5%
Bol	1.734	1.771	2,1%	0,5%
Jelsa	3.628	3.724	2,6%	0,7%
Postira	1.579	1.628	3,1%	0,8%
Sutivan	893	950	6,4%	1,6%
Šolta	1.990	2.176	9,3%	2,3%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU				
Izvor: HZMO, obrada autora				

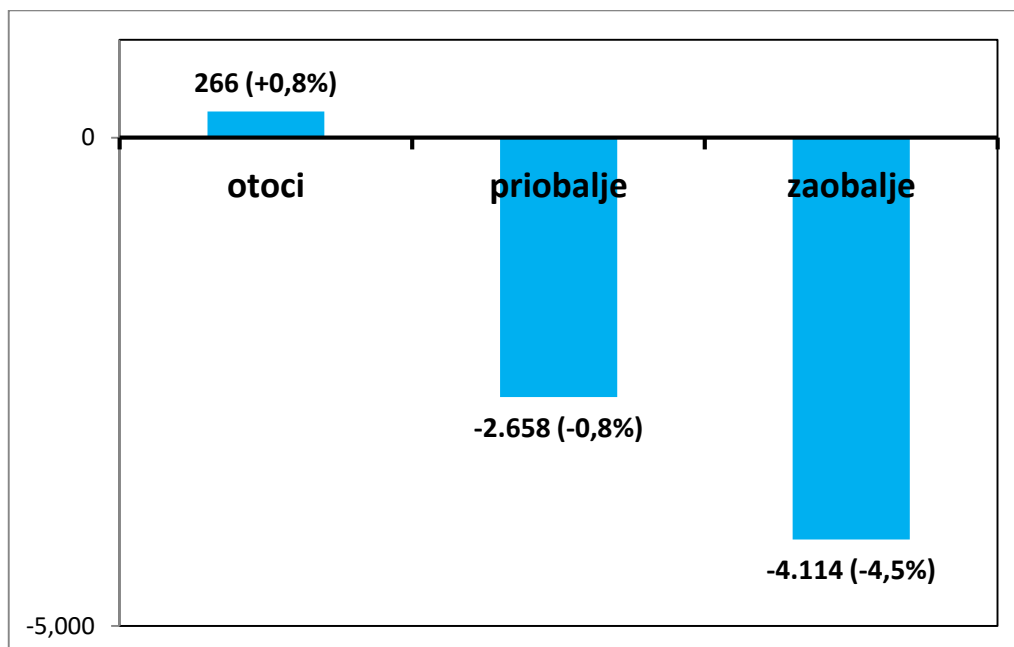
Na otocima broj stanovnika je blago porastao (+0,2%), za razliku od razine županije gdje je broj stanovnika u opadanju, ali to nije bilo dovoljno kako bi se odrazilo na pozitivne promjene na razini županije.

Na slici 1.3.1. prikazane su ukupne promjene broja stanovnika, uspoređujući stanje na dan 31.12.2014. godine i 31.12.2018. godine. s obzirom na tri tipična područja županije.

Ukupan broj stanovnika, u promatranom periodu, smanjen je za 6.506 stanovnika, no to smanjenje nije podjednako za sva područja. Na splitsko-dalmatinskim otocima broj stanovnika je blago porastao, dok se broj stanovnika smanjivao u priobalju te naročito u zaobalju.

No, ovo izvješće se ipak prvenstveno bavi tržištem rada i ljudskim potencijalima, te ne želimo previše analizirati demografske promjene u promatranim područjima s obzirom na neke ostale varijable kao što su spol ili dob stanovnika.

Slika 1.3.1.: Promjene broja stanovnika prema području županije 2018./2014.

Na Splitsko-dalmatinskim otocima broj stanovnika je blago porastao za 0,8% ili ukupno 266 stanovnika više. Priobalje je izgubilo dio stanovnika, ukupno 2.658 ili -0,8%, dok je najveći broj stanovnika smanjen u zaobalju i to za 4.114 ili 4,5% stanovnika manje na kraju 2018. godine uspoređujući sa stanjem na kraju 2014. godine.

1.4. Osiguranici mirovinskog osiguranja prema vrstama mirovina

Analiza mirovinskog sustava moguća je na nekoliko načina, no najveći utjecaj i implikacije na tržište rada imaju oblici, to jest vrste mirovina te dob umirovljenika.

Mirovinska analiza je važna i s aspekta motiviranosti pojedinca da ostane aktivan na tržištu rada ili da iskoristi neke zakonske mogućnosti i odluči ne biti aktivan sudionik tržišta rada nego se „umirovljuje“ što je naročito važno ukoliko je osoba u radno sposobnoj populaciji, to jest mlađa od 65 godina starosti. Iz tog razloga pokušat ćemo samo sagledati strukturu mirovina prema vrstama, a koja nam već dovoljno govori. Na žalost, podaci o dobnoj strukturi umirovljenika na razini županija nisu dostupni, no na razini Hrvatske na dan 31.12.2019. broj umirovljenika koji imaju preko 65 godina starosti iznosi, 77,8%, dok je mlađih od 65 godina starosti 22,2%, što nam govori kako je značajan dio radno sposobne populacije umirovljen, tj. izvan tržišta rada.

Tablica 1.4.1 nam prikazuje strukturu umirovljenika prema vrstama mirovina.

Tablica 1.4.1.: Struktura osiguranika mirovinskog sustava prema osnovama osiguranja

	<i>starosna</i>	<i>invalidska</i>	<i>obiteljska</i>	<i>ostalo</i>	<i>ukupno</i>
31.12.2014.	55.145	37.338	21.550	16	114.049
31.12.2015.	66.287	26.586	21.473	22	114.368
31.12.2016.	67.415	25.932	21.392	31	114.770
31.12.2017.	68.093	25.324	21.198	41	114.656
31.12.2018.	69.008	24.635	20.968	52	114.663
31.12.2019.	70.460	23.580	20.722	76	114.838

Izvor: HZMO, obrada autora

Uspoređivajući i prateći po godinama ove osnovne vrste mirovina, razvidno je kako su tri osnovne grupe a to su starosna, invalidska i obiteljska. U odnosu na 2014. godinu došlo je značajnijeg povećanja korisnika starosne mirovina te u isto vrijeme smanjenja korisnika invalidske mirovine jer je došlo samo do promjene formalno pravnih okvira te su stariji korisnici invalidske mirovine „preneseni“ u grupu starosne mirovine, tako da bi mogli pretpostaviti kako su i korisnici obiteljske mirovine uglavnom stariji od 65 godina, dok su korisnici invalidske mirovine uglavnom mlađi od 65 godina, što nam daje osnove za procjenu broja neaktivnog dijela radno sposobne populacije.

Udio korisnika starosne mirovine u Splitsko-dalmatinskoj županiji je relativno niži, to jest oni čine 61,4% korisnika svih mirovina na kraju 2019. godine.

Ovaj podatak nadalje implicira kako dobar dio umirovljenika čine „mladi umirovljenici“, mlađi od 65 godina starosti te kako je sustav mirovina privlačniji od neke aktivnosti na tržištu rada posebice za nešto prosječno stariju populaciju.

2. ZAPOSLENOST (RADNA MJESTA) SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

U ovom poglavlju obradit ćemo podatke o strukturi i kretanjima zaposlenosti, tj. radnih mjesta uspoređujući nekoliko posljednjih godina, pri tom koristeći podatke Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, koji prikuplja podatke o radnim mjestima, prema vrstama osiguranja i onako kako to definiraju sami poslodavci prilikom ispunjavanja prijave.

2.1. Ukupan broj zaposlenih (radnih mjesta)

Definicija zaposlenosti može imati razne metodološke okvire, ovisno o kojim se izvorima podataka radi te u koju se svrhu koristi. U svakom slučaju, definicija zaposlenosti kao i ostale varijable na tržištu rada slijede smjernice i preporuke Međunarodne organizacije rada (ILO), kako bi se statistika rada mogla uspoređivati na međunarodnom planu.

Registrirana zaposlenost, odnosno broj radnih mjesta koji pratimo putem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, obuhvaća slijedeće kategorije zaposlenih: zaposleni u pravnim osobama, zaposleni u obrtima i slobodnim profesijama te aktivne individualne poljoprivrednike.

Tablica 2.1.1.: Prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj, 2019./2014.

	<i>prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) - SDŽ</i>	<i>prosječna godišnja promjena - SDŽ</i>	<i>prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) - HR</i>	<i>prosječna godišnja promjena - HR</i>	<i>udio zaposlenih (radnih mjesta) SDŽ u RH</i>
2014.*	140.032	-	1.417.058	-	9,88%
2015.	142.167	1,5%	1.427.522	0,7%	9,96%
2016.	145.398	2,3%	1.454.644	1,9%	10,00%
2017.	148.912	2,4%	1.482.226	1,9%	10,05%
2018.	153.060	2,8%	1.517.027	2,3%	10,09%
2019.	156.866	2,5%	1.552.993	2,4%	10,10%

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

U tablici 2.1.1. prikazani su prosječni godišnji podaci ukupnog broja radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj te njihove međugodišnje promjene.

Od 2014. godine razvidan je trend povećanja apsolutnog prosječnog broja radnih mjesta u županiji i Hrvatskoj, te također sa godišnjim stopama koje se također povećavaju.

Tako je u 2019. godini evidentiran prosječno najveći broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 156.866, sa prosječnim godišnjim povećanjem od 2,5%, što je nešto više nego na razini Hrvatske. No, udio broja radnih mjesta Splitsko-dalmatinske županije, u ukupnom broju radnih mjesta u Hrvatskoj tek se neznatno povećao.

Tablica 2.1.2.: Kretanje broja zaposlenih (radnih mjesta) po mjesecima, međugodišnje promjene, u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 2019./2014.

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2014.*	ukupno	132.784	132.754	133.474	136.686	141.477	148.403	151.024	149.814	144.934	138.195	136.030	134.805
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015.	ukupno	133.966	133.830	134.591	138.323	144.075	151.489	153.941	153.056	147.637	140.496	138.009	136.593
	promjena	0,9%	0,8%	0,8%	1,2%	1,8%	2,1%	1,9%	2,2%	1,9%	1,7%	1,5%	1,3%
2016.	ukupno	135.135	136.110	137.428	141.832	148.259	155.271	157.363	156.443	151.891	143.961	141.308	139.769
	promjena	0,9%	1,7%	2,1%	2,5%	2,9%	2,5%	2,2%	2,2%	2,9%	2,5%	2,4%	2,3%
2017.	ukupno	138.745	139.075	140.633	145.395	152.000	158.769	160.792	159.703	154.982	147.641	144.757	144.447
	promjena	2,7%	2,2%	2,3%	2,5%	2,5%	2,3%	2,2%	2,1%	2,0%	2,6%	2,4%	3,3%
2018.	ukupno	143.264	143.710	145.325	150.400	157.247	162.192	164.531	163.604	159.325	151.765	148.729	146.627
	promjena	3,3%	3,3%	3,3%	3,4%	3,5%	2,2%	2,3%	2,4%	2,8%	2,8%	2,7%	1,5%
2019.	ukupno	145.515	146.144	147.934	153.463	161.355	166.960	169.061	168.215	163.990	156.146	152.581	151.029
	promjena	1,6%	1,7%	1,8%	2,0%	2,6%	2,9%	2,8%	2,8%	2,9%	2,9%	2,6%	3,0%
* nulta godina													
Izvor: HZMO, obrada autora													

Tablica 2.1.2. nam prikazuje kretanje broja radnih mjesta po mjesecima od 2014. godine do kraja 2019. godine.

Uspoređujući sve ove mjesece, broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji kontinuirano se povećava na godišnjoj razini, a tijekom 2019. godine te su promjene bile najveće na mjesečnoj razini.

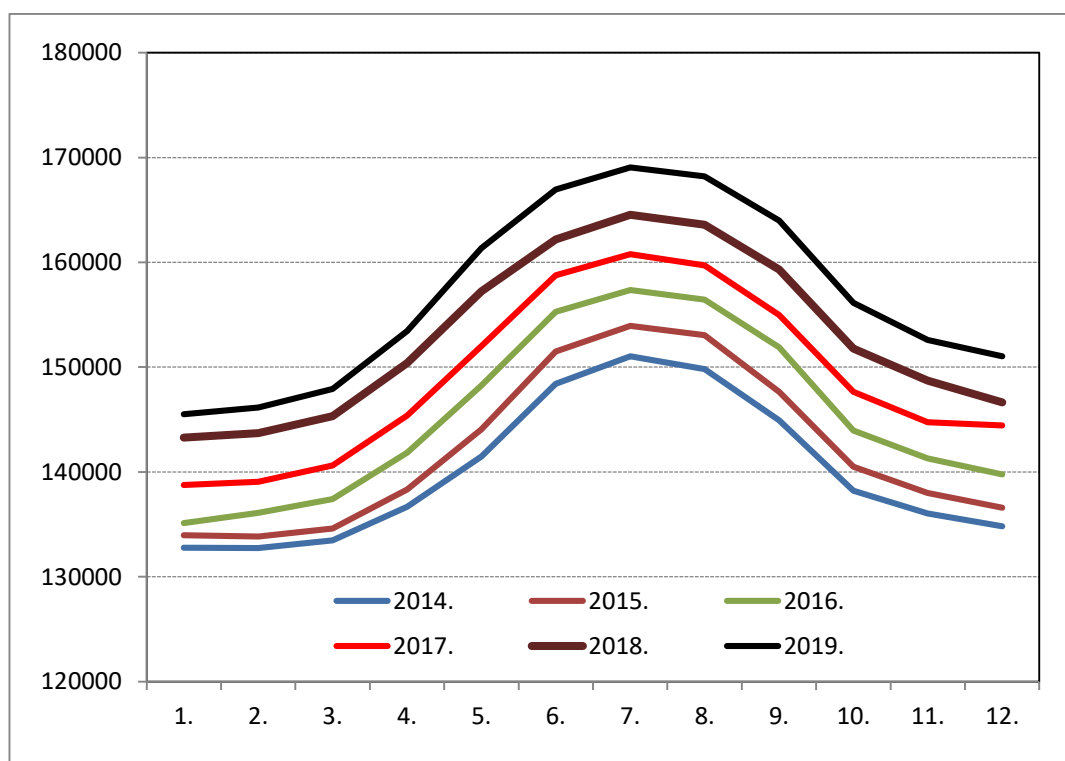
U sedmom mjesecu 2019. godine evidentiran je rekordan broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 169.061 zaposlenih radnika. Povećanje broja radnih mjesta (od siječnja do srpnja tekuće godine), kreće se od 18.240 više zaposlenih 2014. godine do 23.546 više zaposlenih 2019. godine. Ova razlika u povećanju broja radnih mjesta odgovara i veličini sezonskog zapošljavanja u turizmu, i to u svim djelatnostima koje su vezane uz turizam i ugostiteljstvo. Najintenzivniji porast radnih mjesta desio se u periodu od svibnja do srpnja 2019. godine, kada se otvorilo 15.598 radno mjesto.

Nakon završetka turističke sezone, negdje od kraja rujna, dolazi do naglog smanjenja broja radnih mjesta, tako u periodu od rujna do prosinca 2019. godine broj radnih mjesta smanjio za 12.961 zaposlenih radnika.

Najveća godišnja stopa rasta broja radnih mjesta, tijekom 2019. godine, evidentirana je u mjesecu lipnju i iznosila je 2,9%, odnosno 4.768 zaposlenih više nego prethodne godine, no u mjesecu prosincu 2019. godine, možemo primijetiti pojačavanje rasta broja radnih mjesta, jer je godišnja stopa rasta bila nešto viša nego cijele godine i iznosila je 3,0%.

Slika 2.1.1. prikazuje nam mjesečne promjene u kretanju broja radnih mjesta, odnosno vidljiv je jasan „turistički val“ zapošljavanja.

Slika 2.1.1.: Kretanje broja zaposlenih po mjesecima 2019./2014. u SDŽ

Broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji pod velikim je utjecajem zapošljavanja u turizmu, kada se broj radnih mjesta enormno povećava, prije svega u priobalju i na otocima u radno vrlo intenzivnim djelatnostima kao što je djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. No i u drugim uslužnim radno intenzivnim djelatnostima dolazi za nagle potražnje za radnicima kao što su promet, trgovina i slično.

2.2. Struktura zaposlenih (radnih mjesta) prema djelatnosti

U Tablici 2.2.1. prikazani su podaci o prosječnom broju zaposlenih osoba prema djelatnosti poslovanja poslodavaca i sektorima poslovne aktivnosti. Također, prezentiran je i udio pojedinih djelatnosti u ukupnom broju radnih mjesta.

Tablica 2.2.1.: Prosječan broj i udio zaposlenih po djelatnostima poslovanja i sektoru u SDŽ

Sektori	Djelatnost poslovanja	2014.*		2018.		2019.	
		Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
primarni	(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2668	1,9%	2529	1,6%	2560	1,6%
sekundarni	(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	362	0,3%	365	0,2%	370	0,2%
	(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	18467	13,1%	17871	11,6%	17502	11,1%
	(D) OPSKRBA ELEK. ENERGIJOM, PLINOM, KLIMAT.	1634	1,2%	1443	0,9%	1467	0,9%
	(E) OPSKRBA VODOM; GOSPODARENJE OTPADOM	1978	1,4%	2082	1,4%	2185	1,4%
	(F) GRAĐEVINARSTVO	9958	7,1%	11881	7,7%	12868	8,2%
tercijarni	(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	26299	18,6%	28585	18,6%	27308	17,3%
	(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	7559	5,4%	8186	5,3%	8733	5,5%
	(I) DJEL. PRUŽANJA SMJEŠ. TE PRIPREME HRANE	13017	9,2%	16477	10,7%	17351	11,0%
	(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	2318	1,6%	2675	1,7%	2880	1,8%
	(K) FINANCIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	4679	3,3%	4213	2,7%	3893	2,5%
	(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	788	0,6%	958	0,6%	1024	0,6%
	(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJEL.	6415	4,5%	7561	4,9%	9504	6,0%
kvartarni	(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJEL.	5246	3,7%	6602	4,3%	6902	4,4%
	(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBV. SOCIJALNO OSIG.	10944	7,8%	11483	7,5%	11227	7,1%
	(P) OBRAZOVANJE	11509	8,2%	12309	8,0%	12496	7,9%
ostali	(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	8765	6,2%	9671	6,3%	9950	6,3%
	(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	3159	2,2%	3554	2,3%	3765	2,4%
	(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	3774	2,7%	4567	3,0%	4822	3,1%
	(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	1067	0,8%	676	0,4%	595	0,4%
	(U) DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJSKIH TIJELA	79	0,1%	121	0,1%	132	0,1%

* prva statistička godina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane pokazuje najznačajniju promjenu u promatranom periodu. U periodu 2014. do 2019. godine prosječan broj zaposlenih u ovoj djelatnosti porastao je za 4.298 zaposlenih, stoga je i udio ove djelatnosti porastao 9,2% na 11,0% u ukupnom broju radnih mjesta.

Djelatnost građevinarstva također je imala primjetan porast apsolutnog broja radnih mjesta u istom periodu od 2.910 radnika te povećanje udjela sa 7,1% na 8,2% u ukupnom broju. Veći dio ostalih djelatnosti, također su imale uglavnom blagi porast broja radnih mjesta te udjela u ukupnom broju radnih mjesta.

Prerađivačka industrija je imala najveći pad broja radnih mjesta u periodu od 2014. godine do 2019. godine za 965 radnih mjesta i njezin se udio smanjio sa 13,1% na 11,1%. Značajniji pad broja radnih mjesta imala je financijska djelatnost koja se smanjila za 786 radnih mjesta a udio je pao sa 3,3% na 2,5%

Tablica 2.2.2. na prikazuje prosječan udio radnih mjesta prema sektorima zapošljavanja.

Tablica 2.2.2.: Prosječan udio zaposlenih prema sektorima u SDŽ

Sektor	2014.*		2018.		2019.	
primarni	2668	1,9%	2529	1,6%	2560	1,6%
sekundarni	32398	23,0%	33641	21,9%	34392	21,8%
tercijarni	66321	47,0%	75257	48,9%	77594	49,2%
kvartarni	31219	22,1%	33462	21,8%	33673	21,4%
ostali	8078	5,7%	8918	5,8%	9314	5,9%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU Izvor: HZMO, obrada autora						

Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane je povukla za sobom i cijeli tercijarni sektor te je udio ovog sektora porastao sa 47,0% na 49,2% u periodu od 2014. godine do 2019. godine. U isto vrijeme, smanjili su se udjeli ostalih sektora iako je i u njima zaposlenost blago porasla, osim primarnog sektora.

Tablica 2.2.3. nam prikazuje promjene rasta po sektorima.

Tablica 2.2.3.: Prosječan rast/pad zaposlenih po sektorima u SDŽ

Sektor	2014.*		2018./2014.		2019./2014.	
primarni	2668	-	2529	-5,2%	2560	-4,0%
sekundarni	32398	-	33641	3,8%	34392	6,2%
tercijarni	66321	-	75257	13,5%	77594	17,0%
kvartarni	31219	-	33462	7,2%	33673	7,9%
ostali	8078	-	8918	10,4%	9314	15,3%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU Izvor: HZMO, obrada autora						

Primarni sektor je sektor opada, gdje poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo unatoč većoj potražnji turističkog sektora za ovim proizvodima iz ove djelatnosti ne pokazuje znakove ozbiljnijeg rasta.

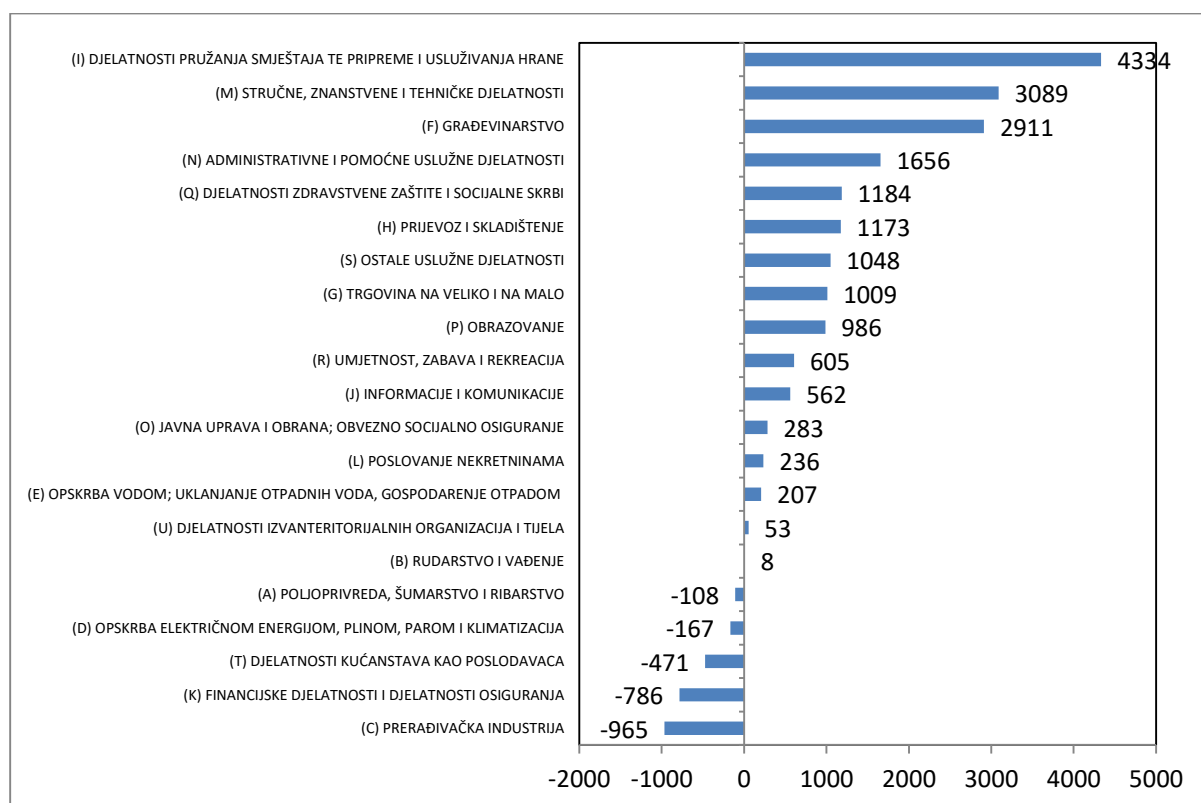
Sekundarni sektor je blago porastao, ali prije svega djelatnosti građevinarstva koja je također sezonskog karaktera te prati potražnju turizma i ugostiteljstva gdje se i odvija najviše radova i radnih mjesta.

Tercijarni sektor je definitivno motor rasta broja radnih mjesta, jer je u odnosu na 2014. godinu ovaj sektor narastao za 17,0%, odnosno 11.273 novih radnih mjesta, naravno zahvaljujući prije svega djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Kvartarni, odnosno javni sektor blago je rastao, ali se udio smanjivao, dok su djelatnosti u ostalim sektorima rasli ali također zahvaljujući potražnji za radnim mjestima u turizmu.

Slika 2.2.1. nam prikazuje apsolutnu promjenu broja radnih mjesta po djelatnosti.

Slika 2.2.1.: Djelatnosti poslovanja sa najvećom apsolutnom promjenom zaposlenosti 2019./2014. u SDŽ

U porastu broja radnih mjesta dominiraju tri djelatnosti: djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, trgovina na veliko i malo te građevina, dok u smanjenju broja radnih mjesta dominiraju prerađivačka industrija te financijske djelatnosti.

2.3. Struktura zaposlenih prema grupi zanimanja

Slijedeća tablica 2.3.1., pokazuje nam stanje zaposlenosti prema grupama zanimanja i to za trideset najzastupljenijih zanimanja u 2019. godini.

Grupa zanimanja sa daleko najvećim udjelom u broju radnih mjesta su prodavači i trgovački demonstratori sa udjelom od 9,6%, odnosno ukupno prosječno zaposlenih 15.060 tijekom 2019. godine.

Tablica 2.3.1.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećim apsolutnim udjelom u zaposlenosti
2019. godine

<i>grupa zanimanja</i>	2019.	udio
(5220) Prodavači i trgovački demonstratori	15060	9,6%
(5123) Konobari i pipničari	8511	5,4%
(4190) Ostali uredski službenici i namještenici	6892	4,4%
(9911) Radnici bez zanimanja	6474	4,1%
(9132) Čistačice i posluga	5735	3,6%
(5122) Kuhari	4570	2,9%
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	4273	2,7%
(1210) Generalni i izvršni direktori	3427	2,2%
(3231) Medicinske sestre	3367	2,1%
(3415) Komercijalisti u prodaji	3095	2,0%
(4121) Knjigovođe	2704	1,7%
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	2265	1,4%
(5141) Frizeri, kozmetičari i srodna zanimanja	2045	1,3%
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2011	1,3%
(9330) Transportni radnici	1963	1,2%
(3112) Arhitektonski, građevinski i geodetski inženjeri i tehničari	1802	1,1%
(3142) Časnici palube i peljari	1799	1,1%
(2441) Diplomirani ekonomisti	1757	1,1%
(5162) Policajci	1677	1,1%
(2221) Doktori medicine	1656	1,1%
(5169) Zanimanja u zaštiti d.n.	1526	1,0%
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1505	1,0%
(3320) Odgojitelji predškolske djece	1504	1,0%
(2429) Pravni stručnjaci	1475	0,9%
(4131) Skladištari i srodna zanimanja	1449	0,9%
(3433) Ekonomisti i voditelji dijelova računovodstava	1411	0,9%
(7122) Zidari	1343	0,9%
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1321	0,8%
(4122) Financijski i statistički službenici	1262	0,8%
(4222) Recepcionari i srodna zanimanja	1260	0,8%

Od visokoobrazovanih grupa zanimanja među top 30 grupa zanimanja nalaze se diplomirani ekonomisti sa udjelom od 1,1%, doktori medicine sa udjelom od 1,1% i pravni stručnjaci sa udjelom od 0,9%.

Tablica 2.3.2. nam prikazuje promjene koje su se dešavale od 2014. godine u pojedinim grupama zanimanja, top 30 zanimanja, poredanih prema grupama zanimanja koja su zabilježila najveću apsolutnu pozitivnu promjenu.

Tablica 2.3.2.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećom apsolutnom pozitivnom promjenom zaposlenosti 2019./2014.

grupa zanimanja	2014.*	2018.	2019.	relativna promjena 2019. / 2018.	relativna promjena 2019. / 2014.	apsolutna promjena 2019. / 2014.
(9132) Čistačice i posluga	3708	5613	5735	2,2%	54,6%	2027
(5122) Kuhari	2771	4196	4570	8,9%	64,9%	1799
(5220) Prodavači i trgovački demonstratori	13429	15557	15060	-3,2%	12,1%	1631
(5123) Konobari i pipničari	7036	8292	8511	2,6%	21,0%	1474
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	1081	2059	2265	10,0%	109,4%	1183
(4122) Financijski i statistički službenici	463	682	1262	85,0%	172,4%	799
(9330) Transportni radnici	1259	1750	1963	12,2%	55,9%	703
(2441) Diplomirani ekonomisti	1062	1746	1757	0,6%	65,3%	694
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	3594	4016	4273	6,4%	18,9%	679
(7122) Zidari	702	1130	1343	18,9%	91,4%	642
(5141) Frizeri, kozmetičari i srodna zanimanja	1418	1902	2045	7,5%	44,3%	627
(4222) Recepcionari i srodna zanimanja	768	1159	1260	8,7%	64,1%	492
(8322) Vozači osobnih i lakih teretnih vozila	676	940	1075	14,4%	59,0%	399
(4131) Skladištari i srodna zanimanja	1058	1440	1449	0,6%	37,0%	391
(4134) Službenici u nabavi, prodaji i iznajmljivanju	355	698	745	6,8%	109,8%	390
(2142) Diplomirani građevinski inženjeri	465	798	852	6,7%	83,3%	387
(5133) Njegovatelji invalidnih i bolesnih osoba u kući	352	545	725	33,2%	106,3%	374
(3414) Organizatori putovanja i srodna zanimanja	505	831	875	5,3%	73,2%	370
(7133) Fasaderi i gipsari	79	288	435	51,4%	452,3%	357
(3121) Računalni inženjeri i tehničari	662	918	1019	11,0%	53,8%	356
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1153	1453	1505	3,6%	30,5%	352
(2131) Diplomirani projektanti računalnih sustava	203	492	554	12,6%	172,7%	351
(2143) Diplomirani inženjeri elektroenerg. i elektrostroj.	467	738	771	4,5%	65,3%	305
(7412) Pekari, slastičari i srodna zanimanja	678	895	937	4,8%	38,3%	260
(7123) Armirači i betonirci	275	446	530	19,0%	92,9%	255
(2141) Diplomirani inženjeri arhitekture, urbanizma	356	561	608	8,4%	71,1%	253
(3142) Časnici palube i peljari	1559	1721	1799	4,6%	15,5%	241
(9133) Pralje i glačarice	221	389	457	17,3%	107,0%	236
(2221) Doktori medicine	1422	1605	1656	3,2%	16,4%	234
(3320) Odgojitelji predškolske djece	1272	1397	1504	7,7%	18,2%	232
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Među ovih top 30 zanimanja, nalazi se i nekoliko visokoobrazovanih grupa zanimanja a to su: diplomirani ekonomisti (+694), diplomirani građevinski inženjeri (+387), učitelji u osnovnim školama (+352), diplomirani projektanti računalnih sustava (+351), diplomirani

inženjeri elektroenergetike i elektrostrojarstva (+305), diplomirani inženjeri arhitekture urbanizma i prometa (+253) i doktori medicine (+234).

S druge strane, tablica 2.3.3. nam prikazuje koje su se to grupe zanimanja smanjivale (top 30), tj. koje su imale najveću negativnu apsolutnu promjenu.

Tablica 2.3.3.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećom apsolutnom negativnom promjenom zaposlenosti 2019./2014.

<i>grupa zanimanja</i>	<i>2014.*</i>	<i>2018.</i>	<i>2019.</i>	<i>relativna promjena 2019. / 2018.</i>	<i>relativna promjena 2019. / 2014.</i>	<i>apsolutna promjena 2019. / 2014.</i>
(9131) Kućne pomoćnice	1056	652	680	4,3%	-35,6%	-376
(5169) Zanimanja u zaštiti d.n.	1841	1621	1526	-5,9%	-17,1%	-315
(4111) Daktilografi i stenodaktilografi	714	485	441	-9,0%	-38,3%	-273
(7242) Monteri, mehaničari i serviseri elektronike	755	544	516	-5,2%	-31,7%	-239
(7221) Kovači i srodna zanimanja	576	402	359	-10,8%	-37,7%	-217
(7233) Monteri, mehaničari i serviseri industrijskih	973	783	756	-3,4%	-22,3%	-217
(7212) Zavarivači i rezači plamenom	696	537	489	-8,9%	-29,6%	-206
(4121) Knjigovođe	2896	2744	2704	-1,5%	-6,6%	-193
(3415) Komercijalisti u prodaji	3249	3423	3095	-9,6%	-4,8%	-155
(3412) Zastupnici osiguranja	449	317	302	-4,7%	-32,8%	-148
(9162) Čistači ulica i srodna zanimanja	950	810	814	0,4%	-14,4%	-137
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2125	2030	2011	-0,9%	-5,4%	-114
(1222) Direktori proizvodnje industrijskih društava	381	289	268	-7,4%	-29,7%	-113
(7223) Podešavači i upravljači strojeva za obradu kovina	354	306	254	-17,1%	-28,4%	-100
(4223) Telefonisti i srodna zanimanja	254	157	156	-1,1%	-38,6%	-98
(2421) Pravni zastupnici	952	887	866	-2,3%	-9,0%	-85
(3122) Računalni operatori	541	527	484	-8,1%	-10,6%	-57
(3112) Arhitektonski, građevinski i geodetski inženjeri	1858	1806	1802	-0,2%	-3,0%	-55
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1376	1560	1321	-15,3%	-4,0%	-55
(6130) Poljoprivrednici mješovite proizvodnje (biljna)	804	730	750	2,7%	-6,7%	-54
(8333) Rukovatelji dizalicama i sličnim uređajima	277	233	226	-3,1%	-18,5%	-51
(2422) Suci	229	200	179	-10,4%	-21,7%	-50
(3312) Vjeroučitelji	220	176	177	0,7%	-19,5%	-43
(5132) Bolničari i srodna zanimanja	119	89	79	-10,9%	-33,2%	-40
(8161) Rukovatelji postrojenjima za proizvodnju	147	121	110	-8,8%	-25,0%	-37
(3432) Pravni i srodni poslovni stručnjaci	364	341	333	-2,3%	-8,5%	-31
(5112) Kondukteri	97	72	71	-1,4%	-27,2%	-26
(7435) Krojitelji tekstila, krzna i kože	59	37	33	-10,8%	-44,1%	-26
(7211) Izrađivači jezgri za lijevanje metala i ljevači	44	21	18	-11,7%	-58,3%	-26
(7436) Šivači, vezilje i srodna zanimanja	306	295	281	-4,8%	-8,1%	-25

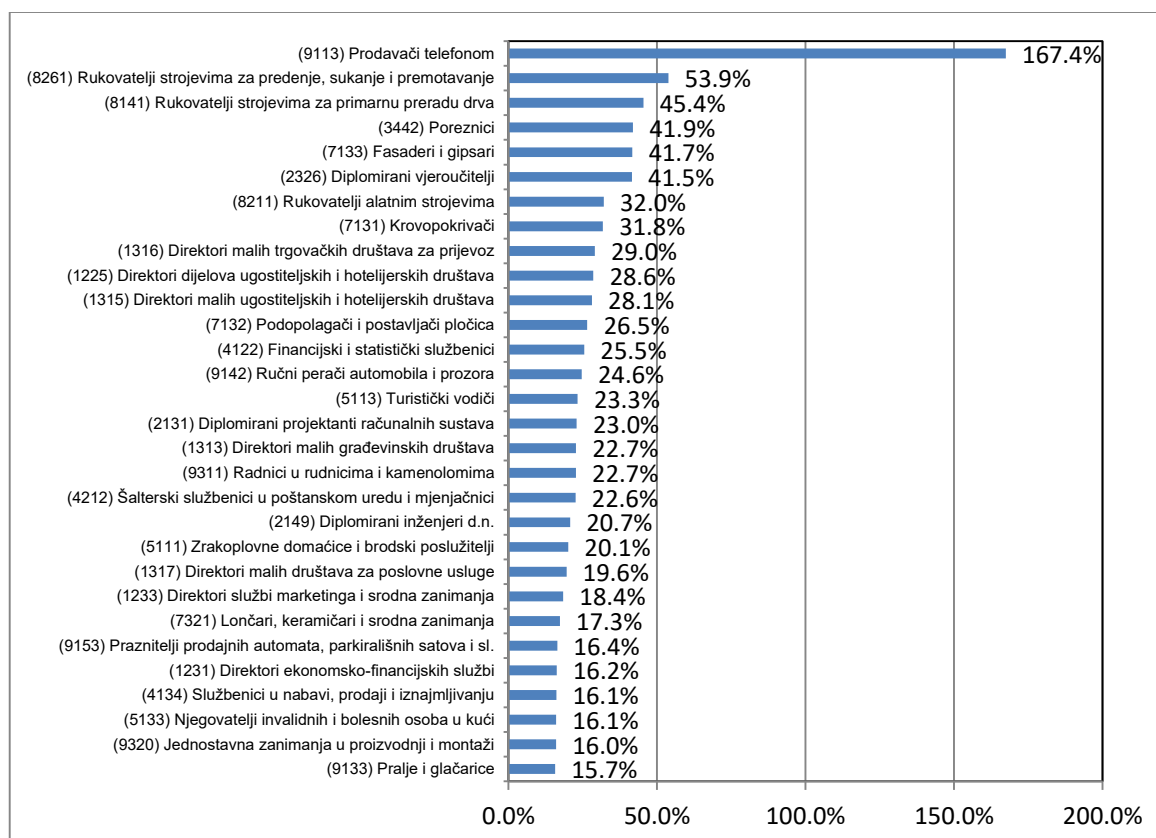
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

Na prvom mjestu nalazi se grupa kućne pomoćnice, čiji se broj u periodu od 2014. godine do 2019. smanjio za 376 zaposlenih. Iza njih slijedi grupa zanimanja u zaštiti koje su se smanjile za 315 zaposlenih, zatim grupa zanimanja daktilografa i stenodaktilografa sa smanjenjem od 273 zaposlenih i tako dalje.

Među ovih top 30, možemo primijetiti kako su se smanjivale i grupe zanimanja poput knjigovođa, direktora, pravnih zastupnika, sudaca, ...

Slika 2.3.1. nam prikazuje grupe zanimanja sa najvećom postotnom promjenom u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu sa frekvencijom radnih mjesta preko 100.

Slika 2.3.1.: Grupe zanimanja sa najvećom relativnom promjenom zaposlenosti 2019./2014.

Ova slika nam ukazuje na najdinamičnije grupe zanimanja, odnosno na ona zanimanja za koja poslodavci imaju i problema sa angažiranjem, izuzetno radno intenzivne grupe zanimanja u radno intenzivnim djelatnostima kao što su turizam ili građevina.

2.4. Struktura zaposlenih prema razini obrazovanja

Jedna druga, ali slična grupa podataka nam govori o broju radnih mjesta prema razini obrazovanja.

Tablica 2.4.1. nam prikazuje prosječan broj zaposlenih prema razini obrazovanja, strukturu i promjene koje su se dogodile od 2014. godine do 2019. godine.

Tablica 2.4.1.: Prosječan broj zaposlenih prema razini obrazovanja 2019./2014. u SDŽ

	VSS <i>mr i više</i>	VSS VII st.	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS, PKV, NKV
2014.	1301	24978	10845	79082	5111	582	16902
	0,9%	18,0%	7,8%	57,0%	3,7%	0,4%	12,2%
2015.	1476	26138	11169	81288	4551	508	16091
	1,0%	18,5%	7,9%	57,6%	3,2%	0,4%	11,4%
2016.	1632	27235	11588	84073	4182	477	14857
	1,1%	18,9%	8,0%	58,4%	2,9%	0,3%	10,3%
2017.	1773	28040	11785	87427	3978	455	14467
	1,2%	19,0%	8,0%	59,1%	2,7%	0,3%	9,8%
2018.	1913	28892	12154	91685	3924	423	14331
	1,2%	18,8%	7,9%	59,8%	2,6%	0,3%	9,3%
2019.	2009	29779	12521	95134	3745	381	14008
	1,3%	18,9%	7,9%	60,4%	2,4%	0,2%	8,9%
Izvor: HZMO, obrada autora							

Najbrojniju skupinu zaposlenih, u 2019. godini, prema razini obrazovanja čine osobe sa završenom srednjom stručnom spremom, njih ukupno 99.260, ili 63,0% svih zaposlenih.

Drugu brojnu skupinu zaposlenih prema razini obrazovanja čine visokoobrazovani zaposlenici, njih 29.779 ili 18,9%, dok treću brojnu skupinu zaposlenih čine osobe sa završenom osnovnom ili nezavršenom osnovnom školom, njih 14.008 ili 8,9%.

Kada pogledamo promjene u strukturi uspoređujući 2019. godinu sa 2014. godinu, možemo zaključiti kako se broj osoba sa minimalno višim obrazovanjem značajno povećao. 2014. godine takvih je prosječno bilo zaposleno 37.124 sa udjelom od 26,7%, dok je broj osoba koje imaju minimalno više obrazovanje narastao na 44.309 sa udjelom od 28,1%. Broj osoba sa srednjom stručnom spremom također je porastao no u strukturi se udio nije značajnije promijenio. Broj zaposlenih osoba sa završenom i nezavršenom osnovnom školom je smanjen za 2.894 što se odrazilo i na udjel sa 12,2% na 8,9%.

Porast broja radnih mjesta sa većim razinama obrazovanja znači kako i poslodavci traže radnike sa većim teorijskim ali i praktičnim znanjima kako bi poboljšali svoju konkurentnost kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu roba i usluga.

Prilikom prijave zaposlenika, poslodavac popunjava obrazac u kojem se navodi trenutna razina obrazovanja koju posjeduje budući zaposlenik te razina obrazovanja potrebna za obavljanje poslova za zanimanje u kojem se ta osoba zapošljava.

S obzirom kako se radi o vrlo osjetljivim podacima, potreban je pojedinačan pristup svakoj razini obrazovanja prilikom tumačenja istih podataka. No, za potreba ove analize, neke su razine obrazovanja grupirane kako bi podaci bili pregledniji te ukazali na strukturu i kvalitetu kako poslovanja tako i radnog mjesta.

Tablica 2.4.2. nam prikazuje razliku između stvarne i potrebne razine obrazovanja.

Tablica 2.4.2.: Apsolutna i relativna razlika stvarne i potrebne razine obrazovanja

	VSS		VŠS		VKV		SSS		KV		NSP, PKV, NKV	
2014.	2899	12,4%	2721	33,5%	24358	44,5%	2730	114,7%	-656	-53,0%	-32060	-65,5%
2015.	3105	12,7%	2752	32,7%	24212	42,4%	2172	91,3%	-648	-56,0%	-31601	-66,3%
2016.	3396	13,3%	2864	32,8%	23433	38,6%	1858	80,0%	-670	-58,4%	-30890	-67,5%
2017.	3703	14,2%	3055	35,0%	23264	36,3%	1575	65,5%	-702	-60,7%	-30904	-68,1%
2018.	3968	14,8%	3152	35,0%	23029	33,5%	1370	53,7%	-719	-62,9%	-30807	-68,3%
2019.	4151	15,0%	3158	33,7%	22432	30,9%	991	36,0%	-700	-64,7%	-30031	-68,2%

Tako nam podaci kazuju kako je za najmanje visokoobrazovane osobe u 2019. godini 4.151 osoba ili 15,0% osoba sa tom razinom obrazovanja zaposleno ali na poslovima neke niže obrazovne razine za obavljanje tih poslova. Kod osoba sa višom razinom obrazovanja, u 2019. godini bilo je 3.158 osoba ili 33,7% osoba sa tom razinom obrazovanja zaposleno na poslovima za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja.

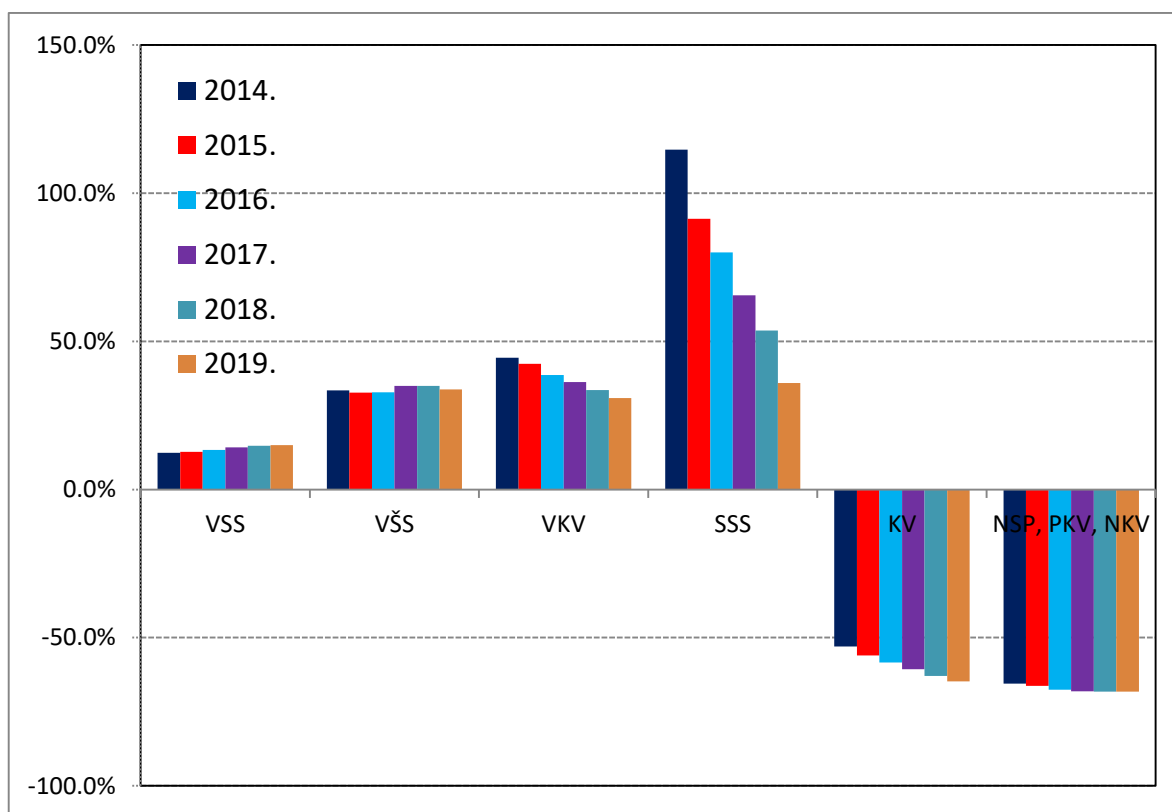
Za ove razine obrazovanja, dakle za osobe sa najmanje višom razinom obrazovanja primjetno je kako se ovaj trend ponavlja i povećava iz godine u godinu, odnosno kako se sve više, više i visoko obrazovanih osoba zapošljavaju za obavljanje poslova za koje je potrebna neka niža razina obrazovanja.

Ove razlike su naglašene kod osoba sa srednjom stručnom spremom (posebno za vkv i sss razine obrazovanja). Osoba sa VKV razinom obrazovanja, u 2019. godini, a koje su obavljale razne poslovne za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja bilo je 22.432 ili 30,9%, dok je osoba s SSS razinom obrazovanja bilo 991 ili 36,0% više za one poslove za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja.

Međutim, kod ove obje grupe razine obrazovanja vidljiv je trend smanjivanja razlika u stvarnoj i potrebnoj razini obrazovanja za obavljanje pojedinih poslova.

Slika 2.4.1.nam prikazuje promjene po razinama obrazovanja s obzirom na stvarnu i potrebnu razinu obrazovanja za obavljanje pojedinih poslova.

Slika 2.4.1.: Odnos stvarne i potrebne razine obrazovanja po godinama 2019./2014.

Kod nižih razina obrazovanja situacija je obrnuta. Stvarna razina obrazovanja je bila nešto drugo od potrebne razine obrazovanja KV, NSS, PKV ili NKV. Dakle, za pretpostaviti je kako su poslove za koje je trebala stvarna niža razina obrazovanja, obavljale osobe koje su u stvarnosti imale veću razinu obrazovanja za obavljanje tih poslova.

No, kako bi dobili jasniju sliku strukture stvarne i potrebne razine obrazovanja potrebni su i neki daljnji koraci u ovom istraživanju.

2.5. Struktura zaposlenih prema dobi

Struktura zaposlenih prema dobi nam, pored strukture zapošljavanja prema djelatnosti, nadalje otkriva neke slabosti, ali i snage splitsko-dalmatinskog tržišta rada.

Tablica 2.5.1. nam daje prikaz radnih mjesta prema dobnim skupinama. Najveći broj zaposlenih smješten je u najzrelijim dobnim skupinama, npr. 35-39 godina sa udjelom od 13,9%, 40-44 godina sa udjelom od 13,5% i tako dalje. Većina zaposlenih je smještena između 25 i 54 godina starosti njih 75,3 što je na neki način i razumljivo uzimajući u obzir djelatnosti zapošljavanja.

Tablica 2.5.1.: Prosječan broj zaposlenih prema dobnim skupinama 2019./2014. u SDŽ

	2014.		2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
15-19	1.108	0,8%	1.340	0,9%	1.662	1,1%	1.800	1,2%	1.889	1,2%	1872	1,2%
20-24	7.690	5,5%	8.212	5,7%	9.047	6,2%	9.737	6,5%	10.365	6,7%	10662	6,8%
25-29	16.375	11,6%	16.527	11,5%	16.914	11,6%	16.985	11,3%	17.271	11,2%	17626	11,2%
30-34	20.308	14,4%	20.394	14,3%	20.432	14,0%	20.357	13,6%	20.473	13,3%	20302	12,9%
35-39	20.138	14,3%	20.422	14,3%	20.850	14,3%	21.184	14,1%	21.548	14,0%	21940	13,9%
40-44	18.246	12,9%	18.681	13,1%	19.343	13,2%	19.888	13,3%	20.632	13,4%	21279	13,5%
45-49	18.321	13,0%	18.032	12,6%	17.890	12,2%	18.138	12,1%	18.570	12,1%	19037	12,1%
50-54	18.099	12,8%	17.843	12,5%	17.691	12,1%	17.789	11,9%	18.143	11,8%	18475	11,7%
55-59	14.007	9,9%	14.571	10,2%	14.875	10,2%	15.502	10,4%	15.893	10,3%	16207	10,3%
60-64	6.002	4,3%	6.348	4,4%	6.750	4,6%	7.410	4,9%	7.909	5,1%	8709	5,5%
65 i više	724	0,5%	725	0,5%	854	0,6%	985	0,7%	1.150	0,7%	1467	0,9%
	141.016		143.094		146.307		149.773		153.843		157576	

No, gledano prema relativnom udjelu u ukupnom broju zaposlenih, udio mladih dobnih skupina (15-19 i 20-24), ali jednako tako i udio starijih dobnih skupina (60-64, 65 i više) lagano se povećavao od 2014. godine do 2019. godine.

Tako se udio dobne skupine od 15 do 19 godina povećao sa 0,8% u 2014. godini na 1,2% udjela u 2019. godini, udio dobne skupine od 20 do 24 godina starosti sa 5,5% na 6,8%, udio dobne skupni od 60 do 64 godina sa 4,3% na 5,5% te udio starijih od 65 sa 0,5% na 0,9%, također u vremenu od 2014. godine do kraja 2019. godine.

Naravno, moramo napomenuti kako je zaposlenost rasla u svim dobnim skupinama, no u ove četiri skupine ona rasla nešto više i to je razlog promjene ukupne dobne strukture zaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Tablica 2.5.2. nam prikazuje prosječne godišnje promjene zaposlenosti prema dobnim skupinama. Četiri dobne skupine (20-24, 40-44, 60-64 i 65 i više) imaju veće kontinuirano međugodišnje povećanje.

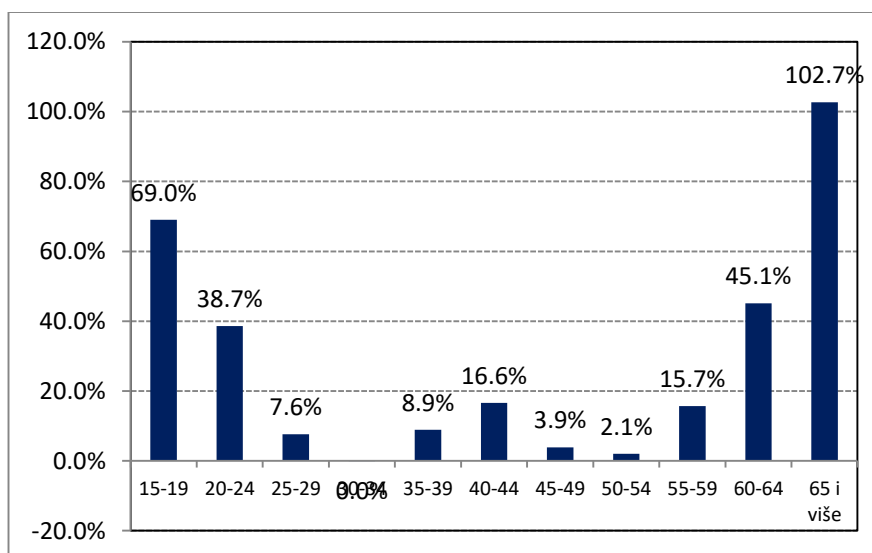
Tablica 2.5.2.: Prosječna godišnja relativna promjena po dobnim skupinama 2019./2014.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
15-19	-	21,0%	24,0%	8,3%	5,0%	-0,9%
20-24	-	6,8%	10,2%	7,6%	6,4%	2,9%
25-29	-	0,9%	2,3%	0,4%	1,7%	2,1%
30-34	-	0,4%	0,2%	-0,4%	0,6%	-0,8%
35-39	-	1,4%	2,1%	1,6%	1,7%	1,8%
40-44	-	2,4%	3,5%	2,8%	3,7%	3,1%
45-49	-	-1,6%	-0,8%	1,4%	2,4%	2,5%
50-54	-	-1,4%	-0,8%	0,6%	2,0%	1,8%
55-59	-	4,0%	2,1%	4,2%	2,5%	2,0%
60-64	-	5,8%	6,3%	9,8%	6,7%	10,1%
65 i više	-	0,1%	17,9%	15,3%	16,8%	27,6%

Izvor: HZMO, obrada autora

Slika 2.5.1. nam prikazuje prosječnu promjenu zaposlenosti prema dobnim skupinama 2019. godine u odnosu na 2014. godinu.

Slika 2.5.1.: Prosječna promjena zaposlenih prema dobnim skupinama, 2019./2014.

Iz slike je vidljivo kako dobna skupina 65i više bilježi najveće postotno povećanje u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu.

2.6. Zaposleni po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca³

U narednim tablicama prikazan je prosječan godišnji broj zaposlenih, te promjene u zaposlenosti koje su se dešavale po pojedinim gradovima i općinama u županiji.

Tablica 2.6.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	prosječno zaposlenih 2014.*	prosječno zaposlenih 2018.	prosječno zaposlenih 2019.	promjena 2019. / 2018.	promjena 2019. / 2014.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	140.032	153060	156866	2,5%	12,0%	2,3%
Ukupno zaobalje	15178	17775	18939	6,5%	24,8%	4,5%
Muč	150	326	388	19,1%	159,0%	21,2%
Prgomet	38	76	76	1,1%	100,9%	17,4%
Lećevica	18	33	40	18,7%	115,4%	17,2%
Zagvozd	149	273	267	-2,0%	79,1%	13,3%
Primorski Dolac	43	64	75	17,9%	75,9%	12,5%
Dugopolje	1228	2004	2166	8,1%	76,4%	12,1%
Otok	441	529	685	29,6%	55,4%	9,9%
Podbablje	340	441	530	20,1%	55,9%	9,5%
Šestanovac	209	290	321	10,8%	53,6%	9,0%
Dicmo	486	652	733	12,4%	50,9%	9,0%
Zmijavci	190	265	258	-2,6%	35,6%	6,8%
Hrvace	409	506	562	11,2%	37,3%	6,6%
Trilj	966	1203	1323	10,0%	37,0%	6,5%
Runovići	170	220	222	0,7%	30,2%	5,7%
Proložac	342	426	445	4,4%	30,2%	5,6%
Vrlika	323	376	405	7,7%	25,6%	4,7%
Cista Provo	241	283	286	1,0%	18,5%	3,5%
Sinj	4206	4778	4968	4,0%	18,1%	3,4%
Zadvarje	69	79	78	-2,2%	13,3%	2,7%
Imotski	2720	2776	2934	5,7%	7,9%	1,6%
Lokvičići	66	65	65	-0,5%	-2,1%	0,6%
Lovreć	276	253	268	5,7%	-3,0%	-0,5%
Vrgorac	2099	1859	1846	-0,7%	-12,1%	-2,5%

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

U zaobalju Muć je imao najveće prosječno povećanje broja zaposlenih u promatranom periodu, dok su Lovreć i Vrgorac zabilježili smanjenje broja zaposlenih. Ukupno gledano,

³ Broj zaposlenih se broji prema mjestu sjedišta poslodavca, a ne mjestu prebivališta zaposlenog

zaobalje je imalo i veći prosječni porast zaposlenosti od prosjeka županije.

Tablica 2.6.2. nam prikazuje kretanje i promjene broja zaposlenih u priobalju. Priobalje je imalo nešto manji prosječni porast broja zaposlenih od porasta na razini županije.

Tablica 2.6.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	<i>prosječno zaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019. / 2018.</i>	<i>promjena 2019. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	140.032	153060	156866	2,5%	12,0%	2,3%
Ukupno priobalje	114649	123742	125755	1,6%	9,7%	1,9%
Klis	279	498	532	6,8%	90,8%	14,2%
Dugi Rat	960	1588	1766	11,2%	83,9%	13,0%
Podstrana	1005	1549	1751	13,0%	74,3%	11,8%
Seget	829	1200	1304	8,7%	57,4%	9,6%
Marina	451	571	620	8,5%	37,4%	6,6%
Podgora	657	842	897	6,5%	36,6%	6,6%
Baška Voda	724	940	965	2,7%	33,4%	5,9%
Tučepi	627	834	828	-0,7%	32,0%	5,9%
Brela	564	741	743	0,2%	31,7%	5,7%
Solin	5790	7246	7599	4,9%	31,2%	5,6%
Gradac	600	716	759	5,9%	26,4%	5,0%
Makarska	5128	6131	6420	4,7%	25,2%	4,6%
Kaštela	7301	8485	8862	4,4%	21,4%	4,0%
Trogir	5021	5607	5622	0,3%	12,0%	2,3%
Split	80400	82284	82903	0,8%	3,1%	0,6%
Omiš	4313	4509	4185	-7,2%	-3,0%	-0,5%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Za razliku od zaobalja, gdje smo imali dvije općine sa padom zaposlenosti, u priobalju su svi gradovi i općine zabilježili porast broja zaposlenih, tj. broja radnih mjesta u periodu 2014.-2019. godina, osim Omiša. Broj zaposlenih u priobalju čini nešto preko 80% svih zaposlenih u županiji, tako da kretanja u priobalju uvelike determiniraju kretanja u županiji.

Najveće prosječno međugodišnje povećanje imao je Klis, dok je najmanje međugodišnje povećanje broja radnih mjesta imao Split. No grad Split je u 2019. godini imao prosječno 82.903 radnih mjesta što je 53% svih radnih mjesta u županiji.

Svakako raduju podaci o zaposlenosti kako se zaposlenost povećava i u onim gradovima i općinama koji nisu blizu županijskog centra te uspijevaju privući poslodavce koji otvaraju radna mjesta kao na primjer u Segetu, Tučepima ili Brelima.

Tablica 2.6.3. na pokazuje promjene u zaposlenosti koje su se dešavale na otocima Splitsko-dalmatinske županije.

Tablica 2.6.3.: Otoki, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	<i>prosječno zaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019. / 2018.</i>	<i>promjena 2019. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	140.032	153060	156866	2,5%	12,0%	2,3%
Ukupno otoci	10.205	11543	12173	5,5%	19,3%	3,6%
Šolta	277	377	414	10,0%	49,5%	8,4%
Sutivan	182	245	262	7,0%	44,2%	7,7%
Okrug	387	487	508	4,3%	31,1%	5,6%
Hvar	1896	2339	2469	5,6%	30,2%	5,4%
Supetar	1583	1846	1959	6,1%	23,7%	4,4%
Vis	598	704	734	4,2%	22,7%	4,2%
Bol	929	1067	1090	2,2%	17,4%	3,3%
Jelsa	939	1038	1098	5,8%	16,9%	3,2%
Sućuraj	100	110	114	4,0%	14,1%	2,7%
Postira	553	579	628	8,4%	13,5%	2,6%
Komiža	446	496	506	1,9%	13,4%	2,6%
Pučišća	448	486	495	1,9%	10,6%	2,1%
Selca	405	436	447	2,4%	10,2%	2,0%
Stari Grad	806	830	875	5,4%	8,5%	1,7%
Nerežišća	261	245	257	5,1%	-1,4%	-0,2%
Milna	393	258	317	22,5%	-19,5%	-2,8%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Šolta je na otocima najveću prosječnu promjenu zaposlenosti, su dvije općine imale smanjenje broja zaposlenih, a to su Nerežišća i Milna.

I otoci kao i zaobalje imaju nešto veće prosječno povećanje (3,1%), od prosječnog povećanja u županiji (2,3%).

2.7. Zaposleni po gradovima i općinama prema mjestu prebivališta osiguranika⁴

Broj zaposlenih prema mjestu prebivališta osiguranika, pokazuje malo drugačiji raspored i promjene u zaposlenosti.

Tablica 2.7.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno zaposlenih 2016.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019. / 2018.</i>	<i>promjena 2019. / 2016.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	148.503	156480	160621	2,6%	8,2%	2,6%
Ukupno zaobalje	27001	28926	29981	3,6%	11,0%	3,6%
Dicmo	853	950	1081	13,9%	26,7%	8,3%
Otok	1518	1719	1785	3,8%	17,5%	5,5%
Lovreć	392	433	455	5,0%	16,2%	5,1%
Podbablje	1170	1263	1345	6,4%	14,9%	4,7%
Proložac	879	962	992	3,1%	12,9%	4,1%
Runovići	569	642	641	-0,1%	12,6%	4,1%
Lokvičići	174	200	194	-3,1%	11,6%	3,9%
Hrvace	1018	1076	1141	6,0%	12,1%	3,9%
Lečevica	141	151	158	4,5%	11,9%	3,8%
Dugopolje	1362	1436	1519	5,8%	11,5%	3,7%
Šestanovac	526	554	585	5,6%	11,2%	3,6%
Zagvozd	293	330	325	-1,5%	11,0%	3,6%
Muč	1156	1256	1282	2,0%	10,9%	3,5%
Zmijavci	484	540	533	-1,3%	10,0%	3,4%
Sinj	7819	8364	8621	3,1%	10,3%	3,3%
Trilj	2433	2583	2681	3,8%	10,2%	3,3%
Imotski	2648	2789	2913	4,4%	10,0%	3,2%
Primorski Dolac	232	235	252	7,3%	8,4%	2,8%
Zadvarje	86	93	92	-1,2%	6,8%	2,3%
Cista Provo	502	532	535	0,5%	6,5%	2,1%
Vrgorac	2020	2089	2117	1,3%	4,8%	1,6%
Prgomet	164	168	171	1,8%	4,2%	1,4%
Vrlika	560	562	566	0,8%	1,1%	0,4%

Izvor: HZMO, obrada autora

U zaobalju, u promatranom periodu sve su općine i gradovi povećale broj zaposlenih, Dicmo prosječno najviše, dok je Vrlika najmanje povećala broj zaposlenih.

⁴ Zaposleni se broje prema mjestu prebivališu osiguranika, tj. zaposlene osobe.

Tablica 2.7.2. nam pokazuje broj zaposlenih prema mjestu prebivališta osiguranika. I ovdje su svi gradovi i općine imale povećanja broja radnih mjesta.

Tablica 2.7.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno zaposlenih 2016.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019. / 2018.</i>	<i>promjena 2019. / 2016.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	148.503	156480	160621	2,6%	8,2%	2,6%
Ukupno priobalje	110.534	116066	118515	2,1%	7,2%	2,4%
Podgora	625	684	746	9,1%	19,4%	6,1%
Podstrana	3380	3714	3921	5,6%	16,0%	5,1%
Gradac	619	651	702	7,9%	13,4%	4,4%
Klis	1763	1962	1997	1,8%	13,3%	4,3%
Seget	1471	1591	1649	3,6%	12,1%	3,9%
Baška Voda	823	881	915	3,9%	11,2%	3,6%
Solin	9305	10026	10309	2,8%	10,8%	3,5%
Tučepi	567	604	627	3,8%	10,5%	3,4%
Kaštela	13200	14051	14498	3,2%	9,8%	3,2%
Dugi Rat	2359	2514	2568	2,1%	8,9%	2,9%
Omiš	4920	5204	5346	2,7%	8,7%	2,8%
Marina	1280	1345	1375	2,2%	7,4%	2,4%
Makarska	5365	5597	5746	2,7%	7,1%	2,3%
Trogir	4288	4486	4525	0,9%	5,5%	1,8%
Split	60043	62220	63055	1,3%	5,0%	1,6%
Brela	527	536	538	0,3%	2,0%	0,7%
Izvor: HZMO, obrada autora						

Najveće povećanje je imala Podgora, dok je Brela imala najmanje povećanje.

Split je pretposljednji sa blagim povećanjem broja zaposlenih sličana. Ovdje moramo primijetiti kako je broj zaposlenih u Splitu prema mjestu prebivališta osiguranika značajno manji od broja zaposlenih prema sjedištu poslodavca, što nas navodi na zaključak kako gradovi, to jest građani susjednih gradova i općina radno mjesto ostvaruju u Splitu. No, o tome više u poglavlju o indikatorima.

Tablica 2.7.3. nam prikazuje broj zaposlenih i njihove promjene prema prebivalištu na otocima.

Tablica 2.7.3.: Otoki, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno zaposlenih 2016.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019. / 2018.</i>	<i>promjena 2019. / 2016.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	148.503	156480	160621	2,6%	8,2%	2,6%
Ukupno otoci	10.969	11488	12125	5,5%	10,5%	3,4%
Hvar	1440	1538	1699	10,5%	18,0%	5,7%
Milna	349	369	407	10,4%	16,6%	5,3%
Sutivan	260	272	301	10,7%	15,8%	5,1%
Bol	636	653	715	9,5%	12,5%	4,1%
Šolta	560	612	631	3,1%	12,7%	4,1%
Sućuraj	118	119	132	10,9%	12,1%	4,0%
Stari Grad	903	929	1001	7,8%	10,8%	3,5%
Selca	468	505	519	2,7%	10,8%	3,5%
Vis	651	678	713	5,2%	9,7%	3,1%
Supetar	1546	1621	1684	3,9%	8,9%	2,9%
Postira	550	573	599	4,6%	8,8%	2,9%
Jelsa	1129	1165	1220	4,7%	8,1%	2,6%
Komiža	494	524	534	1,8%	8,0%	2,6%
Okrug	871	904	927	2,5%	6,4%	2,1%
Pučišća	694	713	728	2,0%	4,9%	1,6%
Nerežišća	300	313	315	0,7%	4,9%	1,6%
Izvor: HZMO, obrada autora						

I na otocima sve općine i gradovi su zabilježili prosječno međugodišnje povećanje broja radnih mjesta, navise Hvar, dok je najmanji porast broja radnih mjesta evidentiran u Nerežišćima.

3. FLUKTUACIJE NEZAPOSLENIH OSOBA KROZ EVIDENCIJU HZZ-a

U ovom poglavlju obradit ćemo podatke o strukturi i kretanjima nezaposlenosti, u evidencijama HZZ-a, uspoređujući nekoliko posljednjih godina, pri tom koristeći podatke Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, koji prikuplja podatke o fluktuacijama na tržištu rada, kroz prijave nezaposlenih osoba na evidenciju i poslodavaca o radnim mjestima.

3.1. Ukupna registrirana nezaposlenost

U Splitsko-dalmatinskoj županiji registrirana se nezaposlenost, svi oni nezaposleni koji su bili prijavljeni uredima HZZ-a, tijekom 2019. godine nastavila je svoj ujednačeni prosječni godišnji pad.

Tablica 3.1.1. nam prikazuje prosječno godišnje kretanje registriranih nezaposlenih osoba, u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj.

Tablica 3.1.1.: *Prosječan broj nezaposlenih u SDŽ i RH, 2019./2014.*

	<i>prosječan broj registriranih nezaposlenih - SDŽ</i>	<i>prosječna godišnja promjena - SDŽ</i>	<i>prosječan broj registriranih nezaposlenih - HR</i>	<i>prosječna godišnja promjena - HR</i>	<i>udio nezaposlenih SDŽ u RH</i>
2014.*	44.220	-	328.187	-	13,5%
2015.	40.044	-9,4%	285.906	-12,9%	14,0%
2016.	35.383	-11,6%	241.860	-15,4%	14,6%
2017.	30.458	-13,9%	193.967	-19,8%	15,7%
2018.	25.559	-16,1%	153.542	-20,8%	16,6%
2019.	21.562	-15,6%	128.650	16,2%	16,8%

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZZ, obrada autora

2014. godine u Splitsko-dalmatinskoj županiji, evidentiran je rekordan broj nezaposlenih osoba kada je krajem veljače na evidenciji bilo 52.124 nezaposlenih osoba. Od tada do danas broj nezaposlenih osoba se kontinuirano smanjuje. Tijekom 2019. godine prosječan broj nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji iznosio je 21.562 i on je manji u

odnosu na 2018. godinu za 15,6%. U odnosu na 2014. godinu taj je broj prepolovljen odnosno manji je za 51,2%.

No, udio nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji u ukupnom broju nezaposlenih u Hrvatskoj, povećava se tijekom posljednjih godina. Tako se sa 13,5% udjela 2014. godine povećao na 16,8% udjela u 2019. godini. Posljedica je nešto sporijeg smanjivanja broja nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji u odnosu na Hrvatsku.

Tablica 3.1.2. nam prikazuje mjesečna kretanja broja nezaposlenih i njihove godišnje promjene.

Tablica 3.1.2.: Mjesečno kretanje broja nezaposlenih osoba od 2014. do 2019. godine

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2014.*	ukupno	51.087	52.124	51.458	47.519	43.214	39.251	38.358	37.859	38.284	41.999	44.366	45.115
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015.	ukupno	46.299	46.341	45.383	42.328	38.220	35.041	34.565	34.371	35.283	39.014	41.585	42.102
	promjena	-9,4%	-11,1%	-11,8%	-10,9%	-11,6%	-10,7%	-9,9%	-9,2%	-7,8%	-7,1%	-6,3%	-6,7%
2016.	ukupno	43.164	42.391	41.029	37.596	33.410	30.491	29.920	29.611	29.940	33.690	36.349	37.003
	promjena	-6,8%	-8,5%	-9,6%	-11,2%	-12,6%	-13,0%	-13,4%	-13,8%	-15,1%	-13,6%	-12,6%	-12,1%
2017.	ukupno	38.204	37.454	35.840	32.399	27.991	25.420	25.467	25.788	25.529	28.754	31.574	31.077
	promjena	-11,5%	-11,6%	-12,6%	-13,8%	-16,2%	-16,6%	-14,9%	-12,9%	-14,7%	-14,7%	-13,1%	-16,0%
2018.	ukupno	32.094	31.767	30.158	26.672	22.746	21.925	21.674	21.476	20.983	23.960	26.412	26.835
	promjena	-16,0%	-15,2%	-15,9%	-17,7%	-18,7%	-13,7%	-14,9%	-16,7%	-17,8%	-16,7%	-16,3%	-13,6%
2019.	ukupno	28.213	27.705	25.690	22.320	18.726	17.348	17.720	17.691	17.528	20.045	22.388	23.371
	promjena	-12,1%	-12,8%	-14,8%	-16,3%	-17,7%	-20,9%	-18,2%	-17,6%	-16,5%	-16,3%	-15,2%	-12,9%
* prva statistička godiina nakon ulaska RH u EU													
Izvor: HZZ, obrada autora													

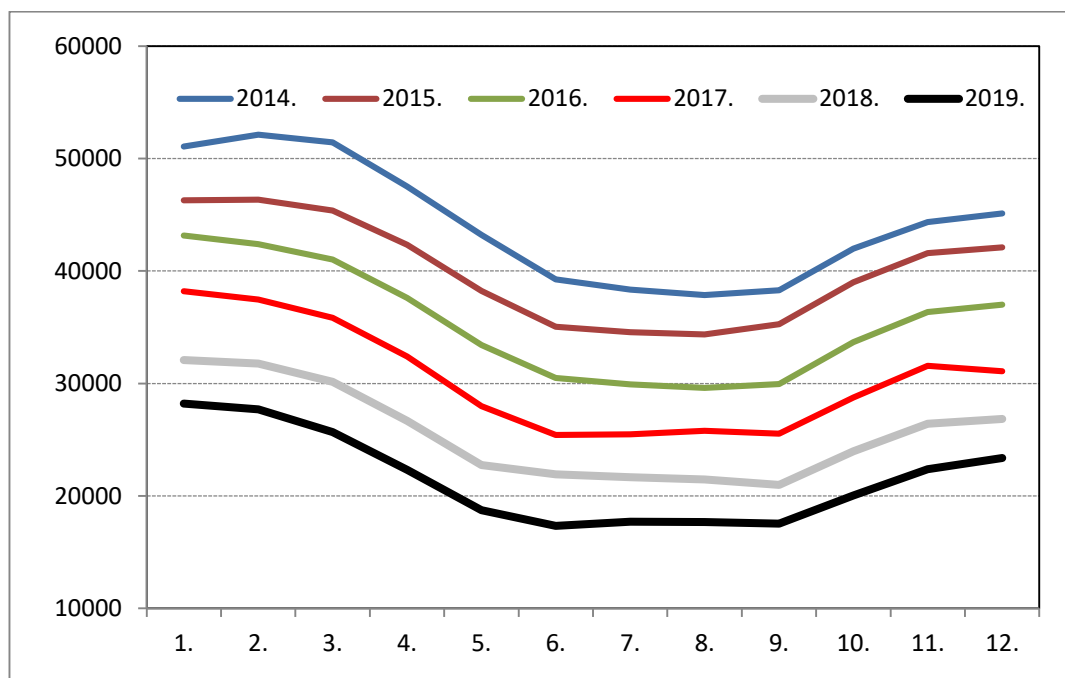
Kretanje broja nezaposlenih osoba, posljednjih godina pokazuje neke nove trendove. Tako na primjer, 2016., 2017., 2018. i 2019. godine maksimalan broj nezaposlenih osoba evidentiran je u mjesecu siječnju, dok je prijašnjih godina, maksimalan broj nezaposlenih obično bio evidentiran u veljači ili u ožujku.

Jednako tako, uobičajeni porast broja nezaposlenih osoba, koji se obično dešavao u rujnu, 2018. i 2019. godine počeo se dešavati u mjesecu listopadu, nakon što se u rujnu smanjivao nakon kolovoza. Interesantno je kako je u lipnju 2019. godine bila evidentirana najniža brojka nezaposlenih osoba.

2019. godinu obilježile su nešto niže međugodišnje stope pada broja nezaposlenih od kojih je najveća bila u lipnju, kada je broj nezaposlenih bio za 20,9% manji od prethodne godine.

Slika 3.1.1. prikazuje nam kako je izgledalo to smanjenje nezaposlenosti od 2014. godine do kraja 2019. godine.

Slika 3.1.1.: Kretanje nezaposlenosti po mjesecima u SDŽ, 2019./2014.

Vidljivo je kako se jači pad nezaposlenosti dešava u travnju i svibnju svih proteklih godina. No, 2019. godina pokazuje neke nove trendove. Oni se očituju u periodu od svibnja do rujna, kada je nezaposlenost svaki mjesec blago opadala. Prije 2019. godine rujna je označavao blagi početak rasta nezaposlenosti, no u 2018. i 2019. godini rujna je bio mjesec najniže nezaposlenosti. Ukoliko to povežemo s dinamikom zapošljavanja u turizmu i ugostiteljstvu, te ostalim pratećim djelatnostima koje se naslanjaju na turizam kao na primjer trgovina, prijevoz, skladištenje pa čak i ostale uslužne djelatnosti poput kulture ili sporta, onda je ovaj trend sasvim logičan, jer je sama turistička sezona u Splitsko-dalmatinskoj županiji bila odlična, te je zadržala u zaposlenosti jedan dio radne snage i u mjesecu rujnu.

No, godine koje dolaze pokazat će daljnje trendove u zapošljavanju i nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

3.2. Registrirana nezaposlenost prema prethodnoj djelatnosti rada

Krajem 2019. godine u ukupnoj evidentiranoj nezaposlenosti najbrojnije su bile osobe koje su imale prethodno radno iskustvo. Njih je bilo ukupno 20.746 što je za 12,1% manje nego u 2018. godini.

Tablica 3.2.1. prikazuje nam promjene tijekom prethodnih godina, s obzirom na prethodno radno iskustvo nezaposlenih osoba.

Tablica 3.2.1.: Nezaposlene osoba prema prethodnom radnom iskustvu, 2019./2014.

		bio zaposlen	bez iskustva	ukupno	udio bio zaposlen	udio bez iskustva
2014.*	31.12.	37942	7173	45115	84,1%	15,9%
	prosječno	36989	7230	44219	83,6%	16,4%
2018.	31.12.	23596	3239	26835	87,9%	12,1%
	prosječno	22273	3286	25559	87,1%	12,9%
2019.	31.12.	20746	2625	23371	88,8%	11,2%
	prosječno	18923	2639	21562	87,8%	12,2%
promjena 2019./2014.	31.12.	-45,3%	-63,4%			
	prosječno	-48,8%	-63,5%			
promjena 2019./2018.	31.12.	-12,1%	-19,0%			
	prosječno	-15,0%	-19,7%			

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZZ, obrada autora

Broj nezaposlenih osoba s prethodnim radnim iskustvom u 2019. godini, prosječno je iznosio 87,8% svih nezaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji, prijavljenih u uredima HZZ-a.

2014. godine taj je udio iznosio 83,6%, što znači kako i ova varijabla polako mijenja strukturu nezaposlenih osoba. Naime, vrlo je primjetno kako je udio, ali i ukupan broj nezaposlenih osoba koje nemaju prethodno radno iskustvo u značajnom opadanju. U odnosu na 2014. godinu njihovo smanjenje se više nego udvostručilo, to jest manji je za 63,5%. Ovo možemo dijelom pripisati i intenzivnijem sezonskom zapošljavanju u turizmu posljednjih par godina, kada se osobe zapošljavaju odmah nakon završetka školovanja te se tek nakon završetka sezone, sa određenim radnim iskustvom se prijavljuju HZZ-u.

Prethodno navedene promjene mogu se razaznati i iz naredne tablice 3.2.2., koja nam prikazuje strukturu i promjene prema djelatnosti poslovanja kod nezaposlenih s iskustvom.

Tablica 3.2.2.: *Nezaposlene osobe s radnim iskustvom 2019./2014.*

Sektori	Djelatnost poslovanja	2014.*		2018.		2019.	
		Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
primarni	(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	667	1,8%	415	1,9%	339	1,8%
sekundarni	(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	84	0,2%	37	0,2%	30	0,2%
	(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	5795	15,7%	2752	12,4%	2.253	11,9%
	(D) OPSKRBA ELEK. ENERGIJOM, PLINOM, KLIMAT.	32	0,1%	40	0,2%	18	0,1%
	(E) OPSKRBA VODOM; GOSPODARENJE OTPADOM	432	1,2%	196	0,9%	154	0,8%
	(F) GRAĐEVINARSTVO	3391	9,2%	1784	8,0%	1.493	7,9%
tercijarni	(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	7476	20,2%	4153	18,6%	3.331	17,6%
	(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1379	3,7%	999	4,5%	905	4,8%
	(I) DJ. PRUŽANJA SMJEŠTAJA, USLUŽIVANJA HRANE	5292	14,3%	3771	16,9%	3.316	17,5%
	(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	437	1,2%	281	1,3%	218	1,2%
	(K) FINANCIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	389	1,1%	246	1,1%	205	1,1%
	(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	215	0,6%	133	0,6%	117	0,6%
	(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJEL.	1361	3,7%	817	3,7%	686	3,6%
	(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJEL.	1653	4,5%	1197	5,4%	1.054	5,6%
kvartarni	(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOC. OSIG	1814	4,9%	1548	6,9%	1.483	7,8%
	(P) OBRAZOVANJE	1151	3,1%	879	3,9%	781	4,1%
	(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	1072	2,9%	600	2,7%	516	2,7%
ostali	(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	669	1,8%	420	1,9%	336	1,8%
	(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	2016	5,5%	1130	5,1%	947	5,0%
	(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	1660	4,5%	876	3,9%	742	3,9%
	(U) DJELATNOSTI IZVANTERITORIJALNIH TIJELA	3	0,0%	1	0,0%	1	0,0%

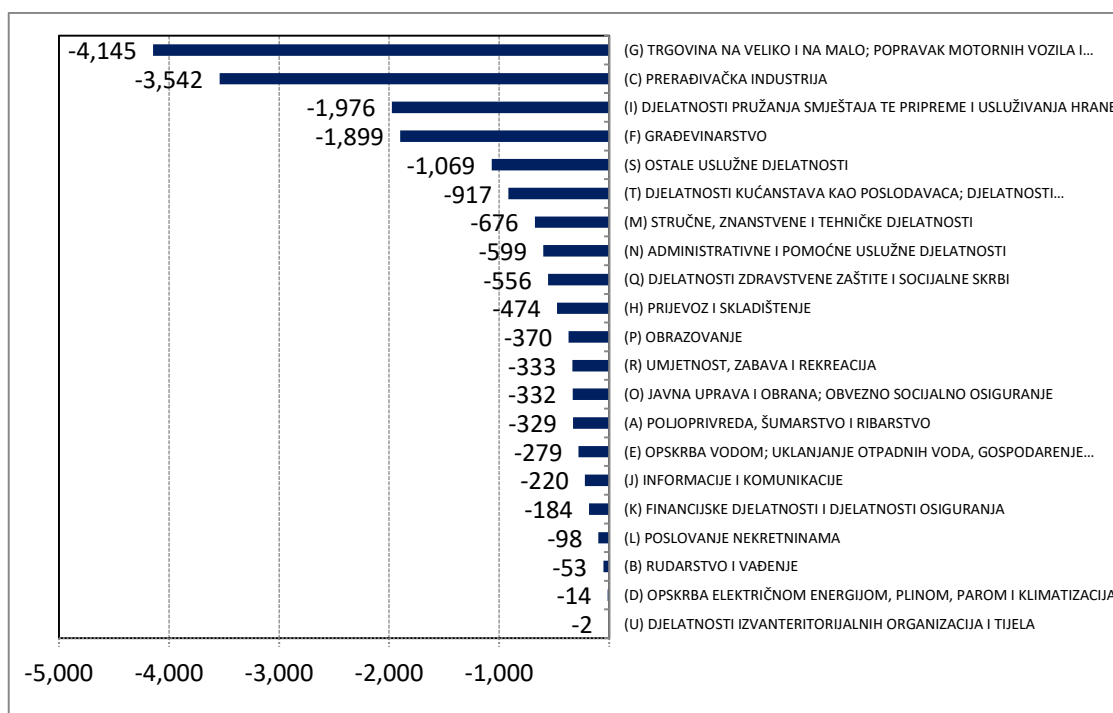
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

Najveći, prosječni udio nezaposlenih s radnim iskustvom, tijekom 2019. godine, upravo čine nezaposleni koji su imali prethodno radno iskustvo u djelatnostima trgovine na veliko i malo (17,6%) te djelatnosti pružanja, pripremanja i usluživanja hrane (17,5%). Posebno treba naglasiti djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koji sa 14,3% udjela iz 2014. godine porastao na udio od 17,5%.

Na trećem mjestu su nezaposlene osobe sa prethodnim radnim iskustvom iz prerađivačke industrije sa 11,9% i oni su značajnije smanjili svoj udjel u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 15,7%.

Slika 3.2.1. nam prikazuje u kojim je djelatnostima najviše smanjen broj nezaposlenih osoba s prethodnim radnim iskustvom u 2019. godini s obzirom na 2014. godinu.

Slika 3.2.1.: Ukupno smanjenje broje nezaposlenih s prethodnim radnim iskustvom 2019./2014.

Tijekom 2019. godine u ukupnoj evidentiranoj nezaposlenosti broj osoba sa prethodnim radnim iskustvom smanjivao se neravnomjerno, no vrlo je indikativno kako se taj broj smanjivao upravo u onim djelatnostima koje i najviše zapošljavaju tijekom godine, no to su uglavnom kratkotrajna sezonalna zapošljavanja. Na prvom mjestu je smanjenje u djelatnosti trgovine na veliko i malo, zatim prerađivačka industrija, građevinarstvo te djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

S obzirom na dinamiku zapošljavanja te uvjetima rada mogli bi zaključiti kako je i dio ovih radnika, u visoko radno intenzivnim djelatnostima, odlučio se na nastavak svoje profesionalne karijere izvan granica Hrvatske. Diskontinuitet u zaposlenosti, pored osobnih primanja, svakako je jedan od razloga zbog kojih se smanjuje broj osoba s prethodnim radnim iskustvom na evidencijama HZZ-a.

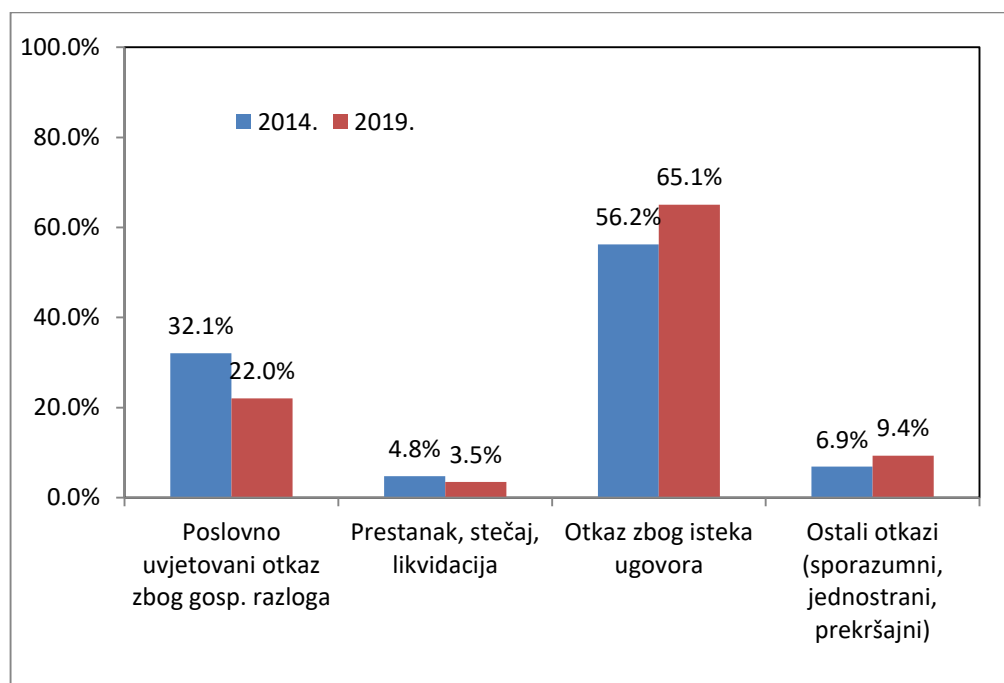
O tom diskontinuitetu nam govori slijedeća, tablica 3.2.3. u kojoj su vidljivi razlozi prestanka rada. Na prvom mjestu je otkaz zbog isteka ugovora, koji čini 65,1% svih razloga prestanka rada, zatim slijedi poslovno uvjetovani otkaz zbog gospodarskih razloga, koji čini 22,0% svih razloga prestanka rada. Ova dva razloga, prosječno zajedno čine 87,1% svih razloga prestanka rada u 2019. godini.

Tablica 3.2.3.: Razlozi prestanka rada 2019./2014.

	2014.	2018.	2019.	2019/2018	2019/2014
Poslovno uvjetovani otkaz zbog gosp. razloga	11.874	5.214	4.171	-20,00%	-64,87%
Prestanak, stečaj, likvidacija	1.766	940	666	-29,15%	-62,29%
Otkaz zbog isteka ugovora	20.801	14.106	12.316	-12,69%	-40,79%
Ostali otkazi (sporazumni, jednostrani, prekršajni)	2.548	2.013	1.771	-12,02%	-30,49%
Ukupno	36.989	22.273	18.923	-15,04%	-48,84%

Slika 3.2.2. nam prikazuje prosječnu godišnju postotnu promjenu razlog prestanka rada 2019. i 2014. godine.

Slika 3.2.2.: Struktura razloga prestanka rada 2019./2014.

Udio otkaza zbog isteka ugovora u povećanju je i čini 65,1% svih razloga u 2019. godini, dok je njegov udio u 2014. godini iznosio 56,2%.

3.3. Registrirana nezaposlenost prema grupi zanimanja

Tablica 3.3.1. nam prikazuje strukturu nezaposlenih osoba, (top 30), registriranih pri uredima HZZ-a. Kako je vidljivo, dominantne su tri grupe zanimanja, a to su jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji, prodavači u trgovinama i uredski službenici.

Tablica 3.3.1.: Struktura nezaposlenih prema grupama zanimanja, top 30, 2019.

<i>grupa zanimanja</i>	2019.	udio
(9329) Jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji, d. n.	2231	10,3%
(4110) Uredski službenici/uredske službenice za opće poslove	1839	8,5%
(5223) Prodavači/prodavačice u trgovinama	1708	7,9%
(9112) Domaćinska zanimanja u uredima, hotelima i ostalim objektima	946	4,4%
(9111) Čistači/čistačice i kućne pomoćnice i srodna zanimanja	777	3,6%
(5120) Kuhari/kuharice	677	3,1%
(5131) Konobari/konobarice	586	2,7%
(9333) Rukovateli/rukovateljice teretom	574	2,7%
(2631) Ekonomski stručnjaci/ekonomske stručnjakinje	573	2,7%
(3322) Komercijalisti/komercijalistice u prodaji	550	2,6%
(3313) Ekonomisti/ekonomistice i voditelji/voditeljice dijelova računovodstva	436	2,0%
(2330) Nastavnici/nastavnice u srednjim školama	375	1,7%
(8322) Vozači/vozačice osobnih vozila, taksija i lakih dostavnih vozila	359	1,7%
(4311) Službenici/službenice u knjigovodstvu	352	1,6%
(2619) Pravni stručnjaci/pravne stručnjakinje d. n.	289	1,3%
(4321) Skladišni službenici/skladišne službenice	244	1,1%
(5414) Zaštitari/zaštitarke	234	1,1%
(9214) Radnici/radnice za jednostavne vrtlarske i hortikulture radove	233	1,1%
(4224) Hotelski recepcionari/hotelske recepcionarke	232	1,1%
(5141) Frizeri/frizerke	232	1,1%
(5142) Kozmetičari/kozmetičarke, pedikeri/pedikerke i srodna zanimanja	226	1,0%
(3152) Kapetani/kapetanice plovila i srodna zanimanja	225	1,0%
(2341) Učitelji/učiteljice razredne/predmetne nastave u osnovnim školama	210	1,0%
(3112) Tehničari/ke za arhitekturu, građevinarstvo, geodeziju i srodna zanimanja	198	0,9%
(3113) Tehničari/tehničarke za elektrotehniku i srodna zanimanja	197	0,9%
(6113) Vrtlari/ke, hortikulture djelatnici/hortikulture djelatnice i srodna zanimanja	170	0,8%
(8332) Vozači/vozačice teretnih vozila i kamiona	159	0,7%
(7126) Instalateri/instalaterke i monter/monterke cjevovoda	159	0,7%
(4323) Prometni uredski službenici/prometne uredske službenice	151	0,7%
(5322) Djelatnici/djelatnice za zdravstvenu i socijalnu skrb u kući	149	0,7%

Izvor: HZZ, obrada autora

Od visokoobrazovanih nezaposlenih, grupa ekonomski stručnjaci čine 2,7%, nakon njih slijede nastavnici u srednjim školama sa 1,7% udjela te pravni stručnjaci koji čine 1,3% udjela u ukupnoj nezaposlenosti.

Međutim, vrlo je znakovito pogledati i promjene u pojedinim grupama zanimanja koje su se dešavale u periodu od 2014. do 2019. godine.

Možemo primijetiti kako su dvije grupe zanimanja vrlo intenzivno rastle na evidenciji HZZ-a (Slika 3.3.2.), a to su grupa čistačica i kućnih pomoćnica te grupa jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji. Ostale grupe zanimanja nisu pokazale neke značajnije promjene, osim blagog povećanja u apsolutnim pokazateljima.

Slika 3.3.2.: Promjene po grupama zanimanja (povećanje), top 30, 2019./2014.

grupa zanimanja	2014.	2018.	2019.	relativna promjena 2019. / 2018.	relativna promjena 2019. / 2014.	apsolutna promjena 2018. / 2014.
(9111) Čistači/ce i kućne pomoćnice i srodna zanimanja	129	692	777	12,3%	503,8%	648
(9329) Jednostavna zanimanja u prerađivačkoj ind., d. n.	1825	2541	2231	-12,2%	22,2%	406
(6113) Vrtlari/ke, hortikulturni djelatnici/ce i srodna zan.	73	139	170	22,1%	133,4%	97
(5311) Njegovatelji/njegovateljice djece	31	44	58	30,5%	87,6%	27
(3423) Instruktori/ce fitnesa i voditelji športskih programa	32	59	58	-0,7%	84,7%	27
(5151) Djelatnici/ce za čišćenje i održavanje u uredima	13	23	34	50,7%	158,1%	21
(9622) Radnici/radnice za jednostavne poslove	115	125	132	5,0%	14,5%	17
(6111) Ratari/ratarke i povrtlari/povrtlarke	15	8	28	271,4%	89,9%	13
(2422) Stručnjaci/stručnjakinje za strateško planiranje	16	37	29	-21,5%	81,7%	13
(2352) Stručnjaci/kinje edukacijsko-rehabilitacijskog prof.	6	8	19	156,0%	202,6%	13
(5111) Članovi/članice kabinske posade	12	19	24	30,2%	96,6%	12
(2351) Stručnjaci/stručnjakinje za obrazovne metode	15	24	24	1,0%	62,2%	9
(2320) Strukovni nastavnici/strukovne nastavnice	31	35	39	13,7%	26,9%	8
(9321) Ručni pakiratelji/ručne pakirateljice	63	59	70	19,7%	12,5%	8
(5419) Djelatnici/ce za zaštitu osoba i imovine, d. n.	55	98	62	-37,2%	12,4%	7
(3211) Tehničari/tehničarke medicinskih uređaja	17	35	24	-31,9%	38,2%	7
(5242) Demonstratori/demonstratorice za prodaju	12	60	19	-68,9%	53,1%	7
(5132) Barmeni/barmenice	28	27	34	23,5%	21,6%	6
(2635) Stručnjaci/kinje za socijalni rad i savjetovanje	6	13	12	-2,6%	90,9%	6
(3324) Posrednici/ce za prijevoz, trgovinu i srodna zanim	2	4	6	51,1%	238,1%	4
(2310) Sveučilišni i visokoškolski nastavnici/ce	6	16	10	-35,6%	62,3%	4
(8181) Rukovatelji/ce staklarskim i keramičarskim stroj.	1	1	5	575,0%	390,9%	4
(5249) Prodavači/prodavačice, d. n.	10	17	13	-23,6%	32,5%	3
(8182) Strojari/strojarke kotlovnica i srodna zanimanja	5	12	8	-31,7%	57,1%	3
(3143) Šumarski tehničari/šumarske tehničarke	55	49	58	18,3%	5,3%	3
(2222) Glavne primalje	2	9	5	-48,1%	150,0%	3
(4415) Arhivski i kopirni službenici/ce	5	6	8	18,2%	51,7%	3
(8132) Rukovatelji/ce strojevima za izradu fotograf. proiz.	1	1	2	180,0%	133,3%	1
(2514) Programeri/programerke za razvoj aplikacija	1	3	4	41,9%	175,0%	2
(2111) Fizičari/fizičarke i astronomi/astronomke	1	2	3	105,3%	178,6%	2

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZMO, obrada autora

S obzirom kako je prerađivačka industrija u ukupnom opadanju u broju radnih mjesta na području županije, logično je kako se ova grupa jednostavnih zanimanja u prerađivačkoj industriji povećava, dok je jednako tako logično i povećanje broja čistačica s obzirom kako je

ovo visoko radno intenzivna grupa zanimanja, posebice u turizmu i ugostiteljstvu koje raste u zapošljavanju te su prisutne velike fluktuacije u ovoj grupi zanimanja.

Slika 3.3.3. nam prikazuje promjene po grupama zanimanja s obzirom na smanjenje po grupama zanimanja.

Slika 3.3.3.: Promjene po grupama zanimanja (smanjenje), top 30, 2019./2014.

grupa zanimanja	2014.	2018.	2019.	relativna promjena 2019. / 2018.	relativna promjena 2019. / 2014.	apsolutna promjena 2019. / 2014.
(5223) Prodavači/prodavačice u trgovinama	4862	2386	1708	-28,4%	-64,9%	-3154
(9112) Domaćinska zanimanja u uredima, hotelima	3210	1292	946	-26,7%	-70,5%	-2264
(4110) Uredski službenici/ce za opće poslove	3393	2318	1839	-20,7%	-45,8%	-1555
(5120) Kuhari/kuharice	1536	736	677	-8,0%	-56,0%	-860
(5131) Konobari/konobarice	1412	595	586	-1,5%	-58,5%	-826
(3322) Komercijalisti/komercijalistice u prodaji	1216	652	550	-15,6%	-54,8%	-666
(8332) Vozači/vozačice teretnih vozila i kamiona	793	206	159	-22,7%	-79,9%	-634
(4311) Službenici/službenice u knjigovodstvu	925	397	352	-11,3%	-61,9%	-573
(9333) Rukovatelji/rukovateljice teretom	1071	704	574	-18,4%	-46,4%	-497
(9412) Kuhinjski pomoćnik/kuhinske pomoćnice	612	166	137	-17,6%	-77,6%	-475
(3313) Ekonomisti/ce i voditelji/ce dijelova računovodstva	906	540	436	-19,2%	-51,8%	-470
(7126) Instalateri/instalaterke i monterirke cjevovoda	594	198	159	-19,9%	-73,3%	-435
(2631) Ekonomski stručnjaci/ekonomske stručnjakinje	951	683	573	-16,1%	-39,8%	-379
(7533) Šivači/šivačice, vezilje i srodna zanimanja	450	114	76	-33,3%	-83,1%	-374
(4224) Hotelski recepcionari/hotelske recepcionarke	587	265	232	-12,3%	-60,4%	-354
(5141) Frizeri/frizerke	579	276	232	-16,2%	-60,0%	-348
(3113) Tehničari/rke za elektrotehniku i srodna zanim.	508	227	197	-13,3%	-61,2%	-311
(3112) Tehničari/rke za arhitek., građ., geod. i srodna	492	241	198	-17,7%	-59,8%	-294
(2330) Nastavnici/nastavnice u srednjim školama	645	426	375	-12,1%	-41,9%	-270
(4323) Prometni uredski službenici/službenice	417	211	151	-28,6%	-63,9%	-266
(9312) Radnici/radnice u niskogradnji	324	96	69	-28,0%	-78,8%	-255
(7112) Zidari/zidarke i srodna zanimanja	280	55	41	-24,3%	-85,3%	-239
(7212) Zavarivači/zavarivačice i srodna zanimanja	278	38	50	30,9%	-82,1%	-229
(7522) Stolari/stolarice i srodna zanimanja	319	98	92	-6,6%	-71,3%	-228
(7222) Alatničari/alatničarke i srodna zanimanja	309	98	92	-6,4%	-70,2%	-217
(7411) Elektroinstalateri/elektroinstalaterke	301	107	85	-20,5%	-71,8%	-216
(7231) Mehaničari/rke i monter/monterke motornih vozila	296	102	81	-20,4%	-72,7%	-215
(7412) Elektromehaničari/elektromehaničarke	310	122	99	-19,3%	-68,1%	-211
(3115) Tehničari/rke strojarstva, brodogradnje	317	132	109	-17,7%	-65,6%	-208
(2619) Pravni stručnjaci/pravne stručnjakinje d. n.	475	364	289	-20,7%	-39,2%	-186

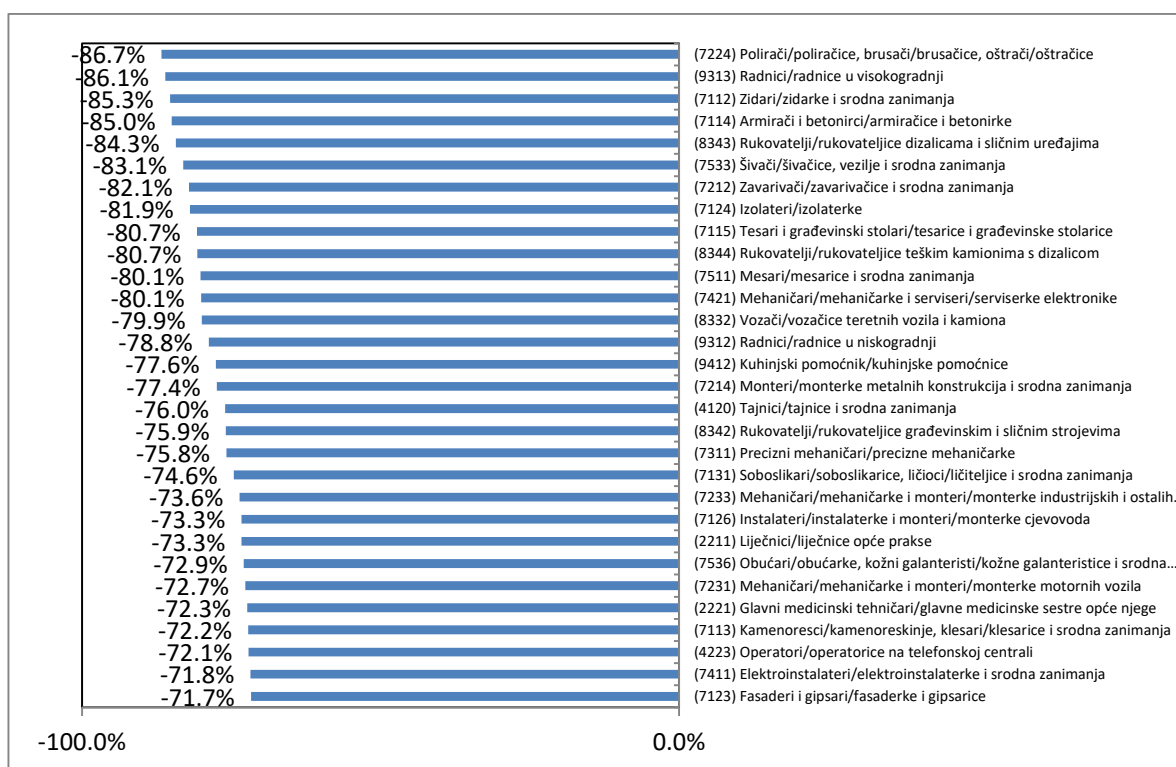
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZZ, obrada autora

Ovdje možemo zaključiti gdje će nastati realni deficit u budućnosti po pojedinim grupama zanimanja. Tipično za desetak vodećih zanimanja, po smanjenju, je trgovački i turističko-ugostiteljski sektor, gdje vidimo kako je došlo do smanjenja u onom grupama zanimanje za koje je rasla zaposlenost u određenim djelatnostima koje ih uglavnom i zapošljavaju.

Tako se, na primjer broj prodavača, konobara, kuhara, vozača prepолоvio dok su se neke druge grupe zanimanja značajno smanjile. Upravo u ovim grupama zanimanja poslodavci imaju sve veće poteškoće s pronalaženjem radnika, a uzroci smanjenje mogu biti raznovrsni.

Slika 3.3.1. nam zorno prikazuje najdrastičnije smanjenje pojedinih grupa zanimanja na evidenciji HZZ-a. Možemo zaključiti kako su se grupe zanimanja u djelatnosti građevine gotovo u potpunosti „ispraznile“: To znači kako će poslodavci u građevini imati problema s pronalaskom radnika u grupama zanimanja zidari, radnici u visoko gradnji, tesari, armirači, rukovatelji strojevima, monter metalnih konstrukcija, izolateri, fasaderi.

Slika 3.3.1.: Smanjenje po grupama zanimanja u periodu 2014./2019.

No iste probleme imat će poslodavci u metalnoj, brodograđevnoj i sličnoj industriji jer su se također ispraznile grupe zanimanja kao što su zavarivači, brusači, polirači, limari i tako dalje.

Od visokoobrazovanih grupa zanimanja treba primijetiti značajno smanjenje u grupi zanimanja liječnika opće prakse.

3.4. Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja

I prema razinama obrazovanja možemo primijetiti promjene koje su se dogodile posljednjih godina.

Tablica 3.4.1. nam prikazuje strukturu nezaposlenih prema raznim razinama obrazovanja po godinama.

Tablica 3.4.1.: Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja (prosječno), 2019./2014.

	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	(2.3) Gimnazija	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
2014.	471	6.575	16.039	12.536	1.724	3.044	3.832
	1,1%	14,9%	36,3%	28,3%	3,9%	6,9%	8,7%
2015.	399	5.959	14.276	11.577	1.613	2.757	3.465
	1,0%	14,9%	35,6%	28,9%	4,0%	6,9%	8,7%
2016.	361	5.299	12.437	10.116	1.354	2.588	3.228
	1,0%	15,0%	35,1%	28,6%	3,8%	7,3%	9,1%
2017.	293	4.516	10.486	8.645	1.142	2.404	2.974
	1,0%	14,8%	34,4%	28,4%	3,7%	7,9%	9,8%
2018.	211	3.715	8.792	7.200	973	2.104	2.564
	0,8%	14,5%	34,4%	28,2%	3,8%	8,2%	10,0%
2019.	178	3067	7442	6069	823	1794	2189
	0,8%	14,2%	34,5%	28,1%	3,8%	8,3%	10,2%

Izvor: HZZ, obrada autora

Broj osoba bez škole i s nezavršenom školom se prepolovio u promatranom periodu, no i dalje je prosječno 2019. godine bilo 178 takvih nezaposlenih osoba.

I broj nezaposlenih s završenom samo osnovnom školom se smanjio ali se u prosječnom udjelu u ukupnom broju nije značajnije promijenio.

Broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom značajnije se smanjio i u apsolutnom broju (skoro prepolovio), ali i u udjelu nezaposlenih osoba. Tako je njihov udio smanjen sa 36,3% na 34,5%.

Udio osoba sa završenom četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem ostao je isti tj. oko 32% udjela.

No povećao se udio više i visokoobrazovanih osoba sa 15,6% na 18,5% udjela u ukupnom broju nezaposlenih prema razini obrazovanja.

Tablica 3.4.2. na prikazuje prosječne godišnje promjene pada broja nezaposlenih osoba u pojedinim razinama obrazovanja.

Tablica 3.4.2.: Međugodišnje prosječne promjene broja nezaposlenih 2019./2014.

	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	(2.3) Gimnazija	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
2014.	471	6.575	16.039	12.536	1.724	3.044	3.832
	-	-	-	-	-	-	-
2015.	399	5.959	14.276	11.577	1.613	2.757	3.465
	-15,4%	-9,4%	-11,0%	-7,6%	-6,4%	-9,4%	-9,6%
2016.	361	5.299	12.437	10.116	1.354	2.588	3.228
	-9,5%	-11,1%	-12,9%	-12,6%	-16,0%	-6,1%	-6,8%
2017.	293	4.516	10.486	8.645	1.142	2.404	2.974
	-18,9%	-14,8%	-15,7%	-14,5%	-15,7%	-7,1%	-7,9%
2018.	211	3.715	8.792	7.200	973	2.104	2.564
	-28,0%	-17,7%	-16,2%	-16,7%	-14,8%	-12,4%	-13,8%
2019.	178	3067	7442	6069	823	1794	2189
	-15,4%	-17,4%	-15,4%	-15,7%	-15,4%	-14,7%	-14,6%

Izvor: HZZ, obrada autora

U svim razinama obrazovanja došlo je do pada broja nezaposlenih u svakoj godini od 2014. do 2019. godine.

Međutim, najveći prosječni pad evidentiran je u broju nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom do 3 godine, uslijed čega je i smanjen njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Najveći broj nezaposlenih osoba nalazi se u grupi zanimanja sa srednjom školom od 3 i 4 godine obrazovanja, gdje je evidentirano i kontinuirano međugodišnje smanjenje prosječnog broja nezaposlenih. Dakle, u ovoj razini obrazovanja, gdje je najveći broj nezaposlenih dešava se najveće međugodišnje prosječno smanjenje broja nezaposlenih i to međugodišnje smanjenje kontinuirano raste.

Kod više i visokoobrazovanih nezaposlenih osoba evidentirano je značajnije smanjenje u 2019. godini u odnosu na prethodne godine.

3.5. Registrirana nezaposlenost prema dobi

U strukturi nezaposlenih osoba prema dobi, također je došlo do značajnijih promjena.

Tablica 3.5.1.: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi, 2019./2014.

	2014.		2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
15-19	1.810	4,1%	1.675	4,2%	1.377	3,9%	1.016	3,3%	803	3,1%	668	3,1%
20-24	5.580	12,6%	4.821	12,0%	3.923	11,1%	3.186	10,5%	2.482	9,7%	2.161	10,0%
25-29	5.826	13,2%	4.908	12,3%	4.221	11,9%	3.616	11,9%	2.967	11,6%	2.568	11,9%
30-34	5.131	11,6%	4.445	11,1%	3.686	10,4%	3.111	10,2%	2.554	10,0%	2.167	10,0%
35-39	4.986	11,3%	4.435	11,1%	3.839	10,8%	3.244	10,6%	2.608	10,2%	2.182	10,1%
40-44	4.659	10,5%	4.340	10,8%	3.881	11,0%	3.319	10,9%	2.820	11,0%	2.395	11,1%
45-49	4.711	10,7%	4.342	10,8%	3.845	10,9%	3.363	11,0%	2.823	11,0%	2.352	10,9%
50-54	4.879	11,0%	4.507	11,3%	4.216	11,9%	3.634	11,9%	3.080	12,1%	2.522	11,7%
55-59	4.752	10,7%	4.563	11,4%	4.313	12,2%	3.855	12,7%	3.307	12,9%	2.693	12,5%
60-64	1.886	4,3%	2.008	5,0%	2.082	5,9%	2.115	6,9%	2.115	8,3%	1.855	8,6%

Ono što je generalni zaključak promjene strukture nezaposlenih prema dobi, jest povećanje udjela registriranih nezaposlenih osoba u starijim dobnim skupinama.

Tablica 3.5.2.: Međugodišnje promjene u dobnim skupinama nezaposlenih 2019./2014.

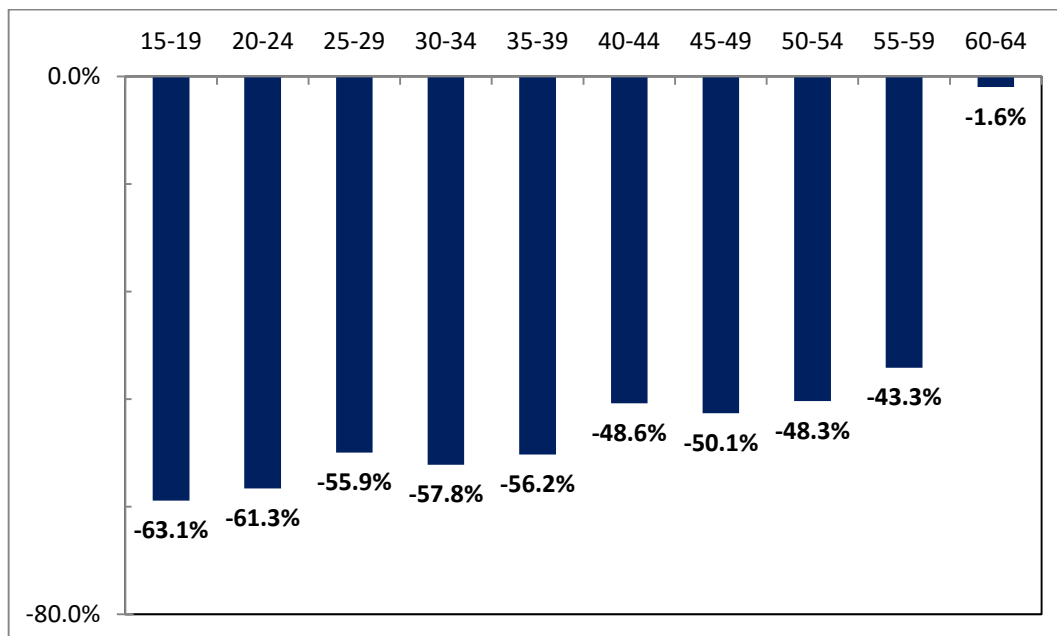
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
15-19	-	-7,5%	-17,8%	-26,2%	-21,0%	-16,7%
20-24	-	-13,6%	-18,6%	-18,8%	-22,1%	-12,9%
25-29	-	-15,8%	-14,0%	-14,3%	-18,0%	-13,5%
30-34	-	-13,4%	-17,1%	-15,6%	-17,9%	-15,2%
35-39	-	-11,1%	-13,4%	-15,5%	-19,6%	-16,3%
40-44	-	-6,9%	-10,6%	-14,5%	-15,0%	-15,1%
45-49	-	-7,8%	-11,4%	-12,5%	-16,0%	-16,7%
50-54	-	-7,6%	-6,5%	-13,8%	-15,2%	-18,1%
55-59	-	-4,0%	-5,5%	-10,6%	-14,2%	-18,5%
60-64	-	6,6%	3,6%	1,6%	0,0%	-12,3%

Izvor: HZZ, obrada autora

U svim dobnim skupinama došlo je do smanjenja broja nezaposlenih.

Slika 3.5.1. nam prikazuje prosječnu promjenu nezaposlenih osoba prema dobnim skupinama.

Slika 3.5.1.: Prosječna promjena nezaposlenih prema dobnim skupinama, 2019./2014.

Promatrajući kretanje nezaposlenih osoba po godinama starosti, u periodu 2014. do 2019. godine evidentno je gotovo proporcionalno smanjenje broja nezaposlenih po skupinama s porastom dobne skupine.

Najmlađe dobne skupine, najviše su se smanjile, dok je samo jedna skupina imala neznatno smanjenje u promatranom periodu a to je dobna skupina 60-64 godina starosti.

3.6. Registrirana nezaposlenost prema mjestu prebivališta

Tijekom 2019. teritorijalno kretanje evidentirane nezaposlenosti obilježile su oscilacije u nezaposlenosti među gradovima i općinama, što je razvidno u narednim tablicama.

Tablica 3.6.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno nezaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019./2018.</i>	<i>promjena 2019./2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena 2019./2014.</i>
Ukupno SDŽ	44214	25558	21562	-15,6%	-51,2%	-13,3%
Ukupno zaobalje	11745	6941	5963	-14,1%	-49,2%	-12,6%
Vrlika	145	70	53	-24,0%	-63,4%	-17,9%
Muč	396	174	147	-15,3%	-62,8%	-17,6%
Primorski Dolac	69	45	25	-43,9%	-63,1%	-16,7%
Trilj	1149	562	461	-17,9%	-59,9%	-16,6%
Dugopolje	313	153	132	-13,3%	-57,7%	-15,7%
Šestanovac	199	100	88	-12,5%	-55,9%	-15,0%
Sinj	2865	1658	1417	-14,5%	-50,6%	-13,1%
Dicmo	264	140	130	-7,1%	-50,6%	-13,1%
Vrgorac	761	439	380	-13,5%	-50,1%	-12,9%
Otok	673	396	337	-14,8%	-49,9%	-12,9%
Lečevica	60	38	31	-18,9%	-48,8%	-12,4%
Proložac	593	363	314	-13,4%	-47,0%	-11,9%
Hrvace	411	266	219	-17,6%	-46,7%	-11,7%
Podbablje	721	479	393	-17,9%	-45,4%	-11,3%
Zadvarje	37	22	19	-13,1%	-47,6%	-11,2%
Cista Provo	315	204	176	-13,9%	-44,2%	-10,9%
Imotski	1588	1084	914	-15,6%	-42,4%	-10,3%
Prgomet	70	45	41	-9,2%	-41,9%	-10,3%
Zmijavci	290	178	172	-3,5%	-40,7%	-9,8%
Zagvozd	183	106	110	3,6%	-40,0%	-9,2%
Lovreć	191	137	116	-15,6%	-39,3%	-9,2%
Runovići	329	207	205	-0,7%	-37,7%	-8,9%
Lokvičići	124	77	82	6,5%	-33,7%	-7,4%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU						
Izvor: HZZ, obrada autora						

U zaobalju 2019. godine, svi su gradovi i općine zabilježili smanjenje broja nezaposlenih osoba u odnosu na 2014. i 2018. godinu, no prosječno smanjenje broja nezaposlenih u zaobalju u odnosu na županiju je ipak nešto manje.

Priobalje broji najveći apsolutni broj nezaposlenih u odnosu na zaobalje i otoke i čini 80,4% svih nezaposlenih u županiji.

Tablica 3.6.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno nezaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019./2018.</i>	<i>promjena 2019./2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena 2019./2014.</i>
Ukupno SDŽ	44214	25558	21562	-15,6%	-51,2%	-13,3%
Ukupno priobalje	30421	20647	17345	-16,5%	-52,4%	-13,7%
Omiš	1362	665	551	-17,2%	-59,6%	-16,5%
Dugi Rat	535	264	232	-12,2%	-56,6%	-15,3%
Trogir	1256	583	549	-5,9%	-56,3%	-15,1%
Marina	372	172	163	-5,1%	-56,1%	-14,9%
Kaštela	4203	2223	1913	-14,0%	-54,5%	-14,5%
Seget	442	239	203	-15,0%	-54,0%	-14,4%
Solin	2243	1172	1049	-10,5%	-53,2%	-14,0%
Split	17402	10435	8417	-19,3%	-51,6%	-13,4%
Podstrana	797	518	406	-21,7%	-49,1%	-12,5%
Makarska	803	481	436	-9,2%	-45,7%	-11,4%
Brela	70	39	38	-2,5%	-45,1%	-11,0%
Baška Voda	133	68	72	6,4%	-45,8%	-11,0%
Klis	442	268	251	-6,5%	-43,2%	-10,6%
Tučepi	94	51	53	3,1%	-43,5%	-10,5%
Podgora	146	82	78	-3,8%	-46,3%	-10,5%
Gradac	121	85	77	-9,4%	-36,8%	-8,5%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU						
Izvor: HZZ, obrada autora						

I u priobalju, svi su gradovi i općine imali prosječno smanjenje broja nezaposlenih osoba ali je i priobalje ukupno imalo prosječno smanjenje niže od prosjeka županije.

Najveće prosječno smanjenje imao je Omiš, u prosjeku 16,5%, dok je najveće apsolutno smanjenje imao Split 8.985 nezaposlenih osoba manje u periodu od 2014. do 2019. godine.

Najveće prosječno postotno smanjenje u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imala je Podstrana i to za 21,7%.

Na otocima je bila slična situacija kao i u zaobalju, prosječno smanjenje nezaposlenosti je bilo nešto manje od županijskog.

Tablica 3.6.3.: Otoci, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno nezaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2019.</i>	<i>promjena 2019./2018.</i>	<i>promjena 2019./2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena 2019./2014.</i>
Ukupno SDŽ	44.214	25558	21562	-15,6%	-51,2%	-13,3%
Ukupno otoci	2.048	1271	1111	-12,6%	-45,8%	-11,5%
Okrug	314	126	111	-12,2%	-64,8%	-18,7%
Komiža	175	97	73	-24,5%	-58,4%	-15,8%
Pučišća	128	67	63	-5,5%	-50,5%	-12,6%
Hvar	232	136	119	-12,7%	-48,8%	-12,3%
Selca	83	48	45	-5,8%	-45,7%	-10,9%
Jelsa	192	126	108	-13,9%	-43,8%	-10,6%
Stari Grad	122	85	67	-21,4%	-45,3%	-10,5%
Bol	70	47	41	-13,9%	-41,8%	-10,2%
Sućuraj	15	11	8	-28,8%	-47,8%	-9,7%
Šolta	144	107	88	-18,1%	-39,2%	-9,0%
Postira	60	32	36	12,8%	-39,4%	-8,5%
Supetar	212	152	140	-7,8%	-34,1%	-7,9%
Vis	168	143	116	-19,2%	-31,0%	-6,9%
Nerežišća	48	29	34	17,5%	-30,2%	-6,1%
Milna	51	32	37	15,1%	-27,3%	-5,6%
Sutivan	35	35	27	-22,5%	-21,5%	-4,2%
* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU Izvor: HZZ, obrada autora						

Broj nezaposlenih značajno je smanjen, prepolovljen u gradovima i općinama Okrugu, Pučišćima, Hvaru i Komiži.

Najveće prosječno smanjenje nezaposlenosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imao je Sućuraj za 28,8%%.

3.7. Registrirana nezaposlenost prema spolu

Nezaposlene žene čine većinu u ukupnoj nezaposlenosti na području Splitsko-dalmatinske županije. Tijekom 2019. godine prosječno mjesečno je bilo evidentirano 12.134 nezaposlenih žena, što je za 17,7% manje od prosjeka 2018. godine. Krajem prosinca ukupno je bilo 12.993 nezaposlenih žena, što je za 14,3% manje od prosinca 2018. godine.

Tablica 3.2.1.1. nam prikazuje odnos nezaposlenih osoba prema spolu te njihove promjene tijekom promatranog perioda.

Tablica 3.7.1.: Prosječna i ukupna nezaposlenost prema spolu, 2014./2019.

		muškarci	žene	ukupno	udio muškaraca	udio žena
2014.*	31.12.	19702	25413	45115	43,7%	56,3%
	prosječno	19564	24656	44220	44,2%	55,8%
2018.	31.12.	11669	15166	26835	43,5%	56,5%
	prosječno	10810	14749	25559	42,3%	57,7%
2019.	31.12.	10378	12993	23371	44,4%	55,6%
	prosječno	9429	12134	21563	43,7%	56,3%
promjena 2019./2014.	31.12.	-47,3%	-48,9%			
	prosječno	-51,8%	-50,8%			
promjena 2019./2018.	31.12.	-11,1%	-14,3%			
	prosječno	-12,8%	-17,7%			

* prva statistička godišina nakon ulaska RH u EU
Izvor: HZZ, obrada autora

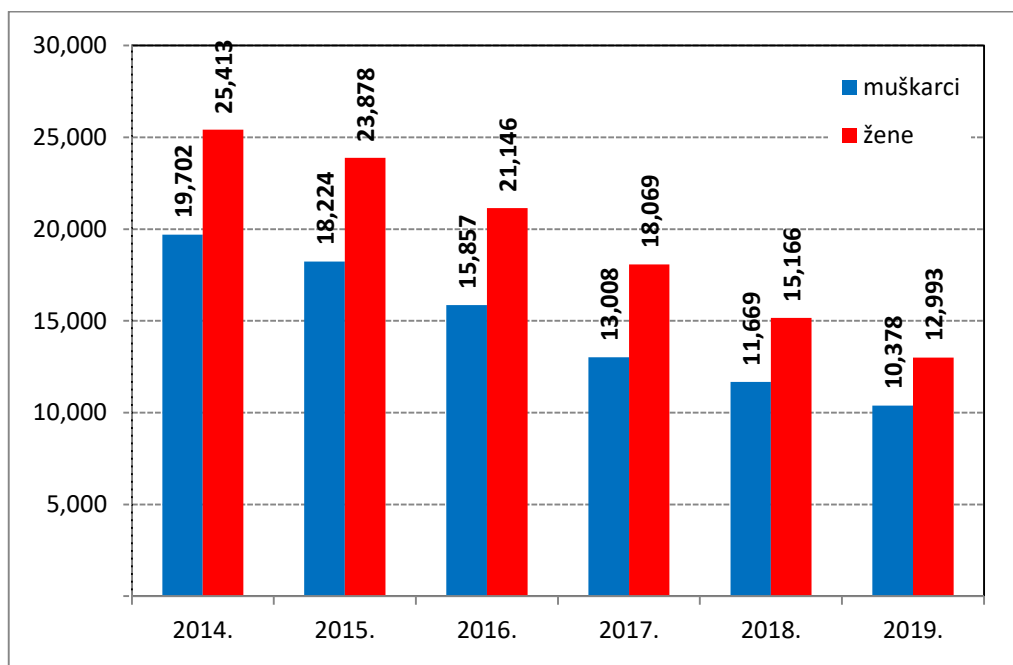
Rast broja nezaposlenih žena tijekom 2019. kretao se nešto sporije od rasta ukupne nezaposlenosti što je rezultiralo smanjenjem udjela nezaposlenih žena u ukupnoj nezaposlenosti u 2019. godini. No, udio nezaposlenih žena je već duži niz godina veći od udjela muške populacije nezaposlenih, što je većim dijelom posljedica strukture gospodarstva, odnosno dinamike zapošljavanja i otpuštanja u onim djelatnostima koje dominiraju u Splitsko-dalmatinskoj županiji kao što su trgovina i djelatnost pružanja smještaja i posluživanja hrane.

Broj nezaposlenih muškaraca je nešto manji, prosječno 2019. godine njih je bilo 9.429 i činili su 43,7% udjela u ukupnoj nezaposlenosti.

Ukupno prosječno smanjenje nezaposlenih žena 2019. godine u odnosu na 2014. godinu bilo je 50,8% (12.522 nezaposlenih žena manje), dok je ukupno prosječno smanjenje nezaposlenih muškaraca u odnosu na 2014. godinu bilo 51,8% (9.324 muškaraca manje).

Na slici 3.2.1.1. prikazano je međugodišnje (stanje na dan 31.12.) kretanje nezaposlenih žena i muškaraca u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Slika 3.7.1.: Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba prema spolu 2019./2014.

Na slici je vidljivo kako se smanjenje nezaposlenosti, nakon 2014. godine i promijenjenih uvjeta na tržištu rada, podjednako odrazilo na oba spola. Ipak vidljiva je i sve manja apsolutna razlika u nezaposlenosti između spolova te dolazi do postupnog izjednačavanja broja nezaposlenih muškaraca i nezaposlenih žena. Razlika u broju nezaposlenih na kraju 2014. godine iznosila je 5.711 u korist žena, dok je ta razlika na kraju 2019. godine bila manje i iznosila je 2.615, također u korist žena.

3.8. Registrirana nezaposlenost prema dužini čekanja na posao

Dužina čekanja na posao je jedna od važnijih varijabli koje determiniraju motivaciju nezaposlene osoba za traženjem posla ili dodatnom edukacijom.

Tablica 3.8.1. na pokazuje promjene u strukturi nezaposlenih osoba prema dužini čekanja na posao po godinama.

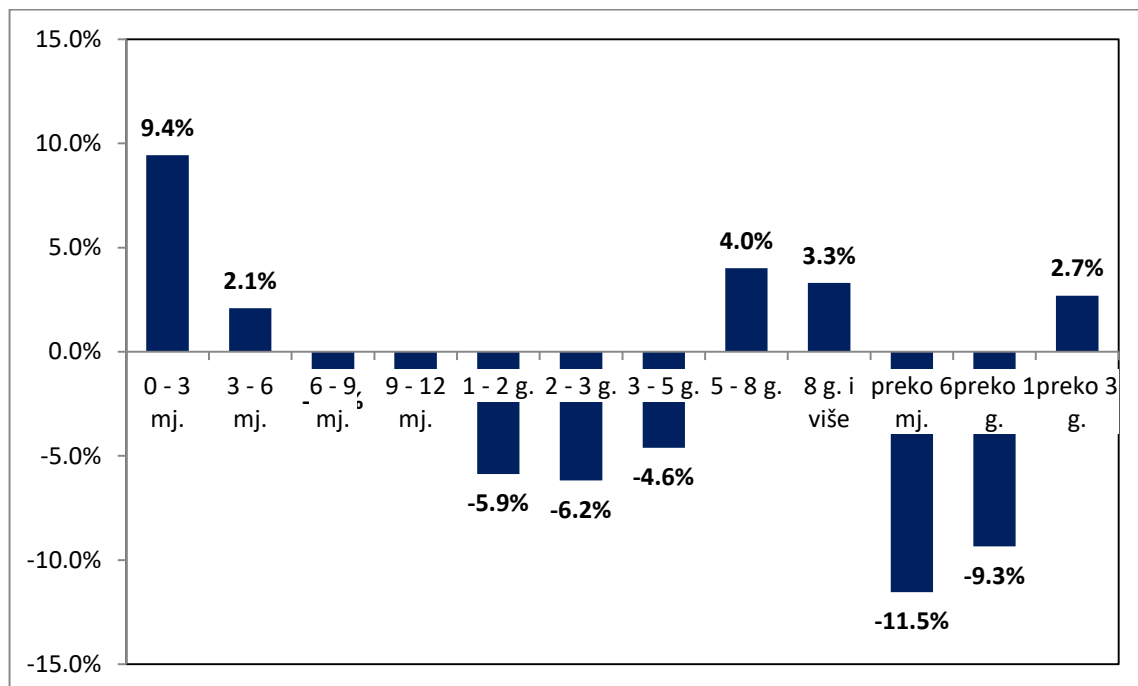
Tablica 3.8.1.: Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dužini čekanja, 2019./2014.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
0 - 3 mj.	8.566	8.340	7.629	7.121	6.870	6.212
	19,4%	20,8%	21,6%	23,4%	26,9%	28,8%
3 - 6 mj.	6.315	5.446	4.816	4.273	3.983	3.531
	14,3%	13,6%	13,6%	14,0%	15,6%	16,4%
6 - 9 mj.	4.250	3.226	2.825	2.285	1.922	1.863
	9,6%	8,1%	8,0%	7,5%	7,5%	8,6%
9 - 12 mj.	3.059	2.186	1.924	1.500	1.171	1.230
	6,9%	5,5%	5,4%	4,9%	4,6%	5,7%
1 - 2 g.	7.309	6.336	4.416	3.540	2.530	2.300
	16,5%	15,8%	12,5%	11,6%	9,9%	10,7%
2 - 3 g.	4.774	3.858	3.352	2.090	1.445	996
	10,8%	9,6%	9,5%	6,9%	5,7%	4,6%
3 - 5 g.	4.754	5.022	4.446	3.583	2.293	1.324
	10,8%	12,5%	12,6%	11,8%	9,0%	6,1%
5 - 8 g.	2.007	2.604	3.051	3.206	2.599	1.842
	4,5%	6,5%	8,6%	10,5%	10,2%	8,5%
8 g. i više	3.186	3.027	2.924	2.860	2.746	2.266
	7,2%	7,6%	8,3%	9,4%	10,7%	10,5%
preko 6 mj.	29.339	26.259	22.938	19.064	14.706	11.819
	66,3%	65,6%	64,8%	62,6%	57,5%	54,8%
preko 1 g.	22.030	20.847	18.189	15.279	11.613	8.726
	49,8%	52,1%	51,4%	50,2%	45,4%	40,5%
preko 3 g.	9.947	10.654	10.421	9.649	7.638	5.431
	22,5%	26,6%	29,5%	31,7%	29,9%	25,2%
Izvor: HZZ, obrada autora						

Možemo uočiti kako se udio osoba koje su kraće na evidenciji Zavoda, do 6 mjeseci čekanja povećao, dok se udio osoba koje čekaju na posao preko 6 mjeseci, zatim preko 1 godine dana, blago smanjuje. No, udio osoba koje čekaju na posao preko tri godine čekanja nakon nekoliko godina uzastopnog povećanja, također se blago smanjio tijekom 2019. godine.

Slika 3.8.1. nam prikazuje promjene u strukturi čekanja na posao u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.8.1.: Prosječna promjena prema dužini čekanja, 2019./2014.

Na slici je vidljivo kako je došlo do povećanja udjela u nekoliko grupa čekanja na posao. Povećao se udio u grupi do 3 mjeseca čekanja, te u grupi od 5 do 8 godina čekanja te u grupi od 8 godina čekanja i više.

Treba naglasiti kako se ovdje radi u postotnoj promjeni u pojedinoj grupi čekanja, što u konačnici mijenja strukturu nezaposlenih osoba, no u apsolutnim brojkama sve su se grupe smanjile u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu.

3.9. Ulasci u registriranu nezaposlenost

Jedan od faktora koji utiču na razinu nezaposlenosti je broj novoprijavljenih osoba. Tijekom 2019. godine na evidencije Zavoda za zapošljavanje u Splitsko-dalmatinskoj županiji bilo je ukupno 31.439 novoprijavljenih osoba, što je za 7,8% ili 2.669 osoba manje nego 2018. godini kada je bilo 34.108 novoprijavljenih osoba.

Tablica 3.9.1.: Ukupan broj novoprijavljenih osoba

	2014.	2018.	2019.	2019/2018	2019/2014	prosječno
Individualna poljoprivreda i drugi oblici rada	72	93	110	18,3%	52,8%	9,8%
Povratak sa stručnog osposobljavanja za rad	913	606	426	-29,7%	-53,3%	-11,4%
Neaktivnost	7.568	5.840	5.675	-2,8%	-25,0%	-4,9%
Korisnik roditeljskih i roditeljskih potpora	580	421	354	-15,9%	-39,0%	-8,9%
Ostala neaktivnost	70	37	23	-37,8%	-67,1%	-16,4%
Radni odnos	26.252	24.657	22.820	-7,5%	-13,1%	-2,7%
Redovito školovanje	3.947	2.454	2.031	-17,2%	-48,5%	-12,3%
Ukupno:	39.402	34.108	31.439	-7,8%	-20,2%	-4,4%
Izvor: HZZ, obrada autora						

No u odnosu na 2014. godinu broj novoprijavljenih je značajnije manji i to za 20,2% ili 7.963 novoprijavljenih osoba manje, zapravo broj novoprijavljenih kontinuirano opada od 2014. godine.

Najveći broj osoba dolazi iz radnog odnosa. Tako je u 2019. godini 22.820 osoba došlo iz radnog odnosa što je 72,6% svih novoprijavljenih osoba. Iz neaktivnosti došlo je 5.675 osoba, tijekom 2019. godine, što je 18,1% svih novoprijavljenih. Treća najveća skupina ulazaka u evidenciju HZZ-a je iz redovitog školovanja, kojih je bilo 2.031 tijekom 2019. godine što je 6,5% svih ulazaka u evidenciju. Ove tri osnove ulaska u evidenciju predstavljaju gotovo svu masu novoprijavljenih u evidenciju.

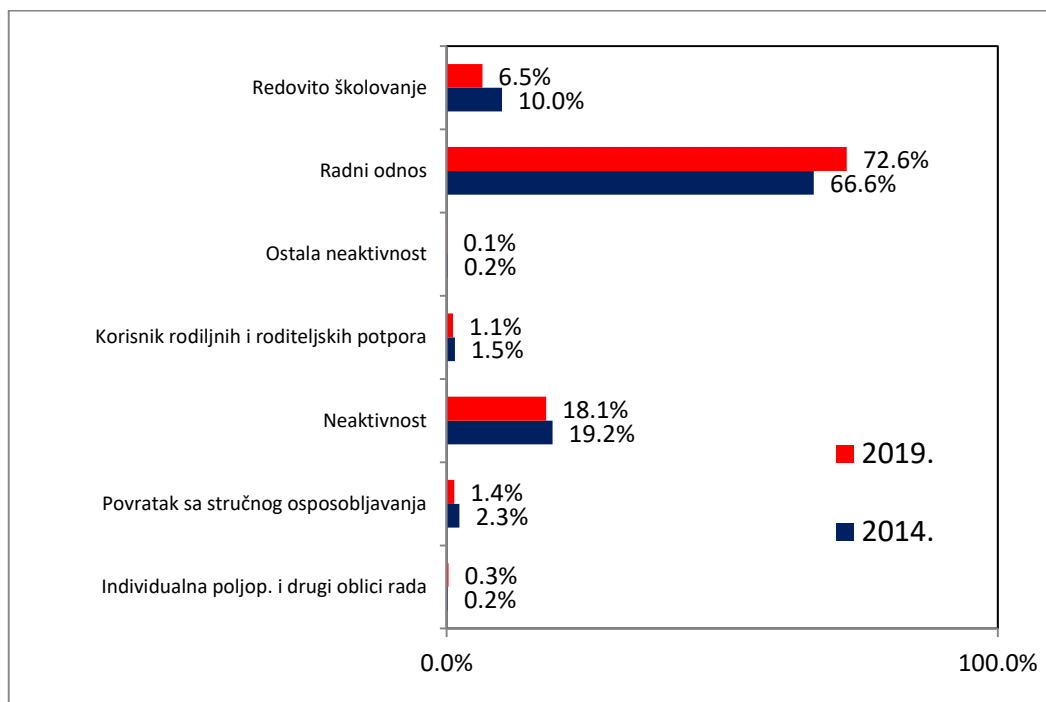
Najveće postotno smanjenje, u odnosu na prethodnih par godine predstavljaju ulasci u evidenciju iz redovitog školovanja, čak 48,5% manje u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu, iz neaktivnosti je manje za 25,0% u odnosu na 2014. godinu, te 13,1% manje novoprijavljenih iz radnog odnosa.

Razloge za smanjenje ulazaka u evidenciju iz redovitog školovanja te iz neaktivnosti treba tražiti u širim društveno socijalnim okvirima, to jest razlozima zbog kojih se broj novoprijavljenih značajnije smanjio iz ovih dvaju osnova prijave.

Naravno, prvi razlog neprijavlivanja na evidenciju Zavoda, te aktivno tražnje posla, su uvijek tržište rada i uvjeti rada koji su prisutni u okviru postojećih poslovnih i gospodarskih uvjeta na lokalnoj razini.

Slika 3.9.1. nam prikazuje promjene u strukturi novoprijavljenih na evidenciju HZZ-a u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.9.1.: Promjena u strukturi novoprijavljenih, 2019./2014.

Na slici je vidljivo kako se smanjio udio novoprijavljenih osoba iz redovitog školovanja i neaktivnosti, dok se udio novoprijavljenih iz radnog odnosa povećao.

Ovakva struktura novoprijavljenih, osim na ponudu rada, može imati i sve veće implikacije na aktivnu politiku tržišta rada.

3.10. Prijavljene potrebe poslodavaca za radnicima

Zbog određenih izmjena, tj. prestanka važenja nekih odredbi prethodnog Zakona o zapošljavanju te novih odredbi važećeg Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (od 21. ožujka 2002. NN 32/2002.) došlo je do promjene u opsegu prijavljivanja slobodnih radnih mjesta. Naime, poslodavci nemaju više zakonsku obvezu prijavljivanja potreba za radnicima stoga se i njihov broj znatno smanjivao.

Tablica 3.10.1.: Prijavljene potrebe poslodavaca prema djelatnosti, 2019./2014.

	2014.	2018.	2019.	2019/2018	2019/2014	prosječno
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	141	260	160	-38,5%	13,5%	6,0%
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	14	26	20	-23,1%	42,9%	18,8%
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	1.660	2.747	2.615	-4,8%	57,5%	10,3%
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, FLINOM, PAROM	7	27	15	-44,4%	114,3%	37,5%
(E) OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, G	38	126	177	40,5%	365,8%	49,2%
(F) GRAĐEVINARSTVO	872	1.476	1.624	10,0%	86,2%	17,4%
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTO	1.683	3.376	3.448	2,1%	104,9%	18,0%
(H) PRJEOZ I SKLADIŠTENJE	481	1.048	783	-25,3%	62,8%	18,5%
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I U	3.358	5.815	5.375	-7,6%	60,1%	11,1%
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	269	209	228	9,1%	-15,2%	-2,0%
(K) FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURAN	54	93	71	-23,7%	31,5%	14,7%
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	101	129	121	-6,2%	19,8%	12,3%
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	620	872	903	3,6%	45,6%	8,9%
(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOST	936	2.036	1.653	-18,8%	76,6%	15,2%
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO O	795	1.354	908	-32,9%	14,2%	16,5%
(P) OBRAZOVANJE	2.375	3.274	2.543	-22,3%	7,1%	2,3%
(Q) DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE S	1.381	1.830	1.932	5,6%	39,9%	9,6%
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	223	297	332	11,8%	48,9%	10,2%
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	419	702	715	1,9%	70,6%	14,6%
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	4	16	14	-12,5%	250,0%	31,8%
(U) DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNIH ORGANIZACIJA	-	-	-	-	-	-
Ukupno:	15.431	25.713	23.637	-8,1%	53,2%	10,4%

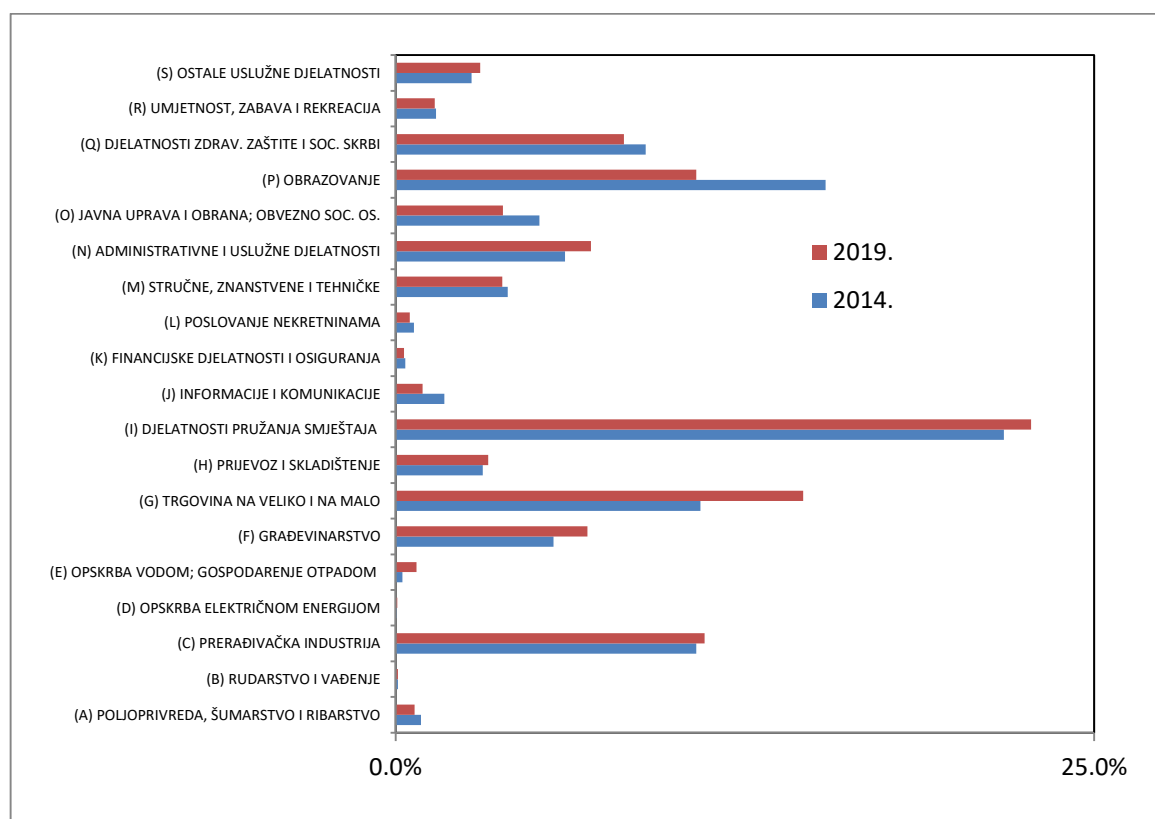
Sukladno navedenom, Područni ured Split je tijekom 2019. godine registrirao ukupno 23.637 prijavljenih potreba za radnicima, odnosno slobodnih radnih mjesta, što je za 2.076 ili 8,1% prijavljenih potreba manje u odnosu na 2018. godinu kada je bilo 25.713 prijavljenih potreba.

Nakon višegodišnjeg kontinuiranog povećanja broja traženih radnika od strane poslodavca u 2018. i 2019. godini došlo je do smanjenja takve potražnje. Gledano po djelatnostima do smanjenja prijavljenih potreba došlo je u djelatnostima koje dominiraju u

zapošljavanju kao što su: djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane (-7,6%), prijevoz i skladištenje (-25,3%), obrazovanje (-22,3%) što bi moglo upozoravati na buduće trendove u zapošljavanju te usporavanju zapošljavanja u ovim najdinamičnijim djelatnostima, no u isto vrijeme ohrabruje blago povećanje broja traženih radnika u trgovini na veliko i malo nakon prošlogodišnjeg smanjenja.

Slika 3.10.1. nam prikazuje promjeni u strukturi prijavljenih potreba 2019. godine u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.10.1.: Struktura prijavljenih potreba prema djelatnosti 2019./2014.

U odnosu na 2014. godinu značajnije se povećao udio traženih radnika u djelatnostima kao što su djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane, trgovina na veliko i malo, administrativne i uslužne djelatnosti, dok se smanjio udio prijavljenih potreba u djelatnostima kao što su djelatnost zdravstvene zaštite, obrazovanja.

3.11. Zapošljavanje s evidencije

Pod zapošljavanjem s evidencije Zavoda podrazumijeva se da je osoba bila evidentirana kao nezaposlena, ali je brisana iz evidencije nezaposlenih na temelju sljedećih informacija o zaposlenju: pismenog izvještaja poslodavca o zasnivanju radnog odnosa s evidentiranom osobom, pismene ili usmene obavijesti osobe koja se zaposlila ili prema nekoj spoznaji o njezinu zapošljavanju ili nekoj poslovnoj aktivnosti.

Tablica 3.11.1.: Zaposlene osoba iz evidencije prema djelatnosti, 2019./2014.

	2014.	2018.	2019.	2019/2018	2019/2014	prosječno
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	434	352	281	-20,2%	-35,3%	-7,7%
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	39	21	22	4,8%	-43,6%	-7,9%
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3.103	2.168	1.808	-16,6%	-41,7%	-10,0%
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	39	25	25	0,0%	-35,9%	-8,1%
(E) OPSKRBA VODOM; OSPODARENJE OTPADOM	146	120	142	18,3%	-2,7%	2,2%
(F) GRAĐEVINARSTVO	1.882	1.466	1.248	-14,9%	-33,7%	-7,6%
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	4.572	3.493	3.338	-4,4%	-27,0%	-5,7%
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.215	1.318	1.405	6,6%	15,6%	3,0%
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA	6.411	5.728	5.181	-9,5%	-19,2%	-4,0%
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	208	212	225	6,1%	8,2%	3,0%
(K) FINACIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	201	178	146	-18,0%	-27,4%	-5,5%
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	169	129	127	-1,6%	-24,9%	-4,2%
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	904	707	699	-1,1%	-22,7%	-4,4%
(N) ADMINISTRATIVNE I USLUŽNE DJELATNOSTI	1.719	1.685	1.503	-10,8%	-12,6%	-2,4%
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA	367	907	806	-11,1%	119,6%	38,5%
(P) OBRAZOVANJE	2.610	2.829	2.652	-6,3%	1,6%	0,5%
(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	1.011	953	929	-2,5%	-8,1%	-1,2%
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	447	428	409	-4,4%	-8,5%	-1,6%
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	841	747	777	4,0%	-7,6%	-1,4%
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	247	164	131	-20,1%	-47,0%	-11,6%
(U) DJELATNOSTI IZVANTERITORIJALNIH	1		1			
druge aktivnosti	2.373	1.979	1.716	-13,3%	-27,7%	-5,3%
Ukupno:	28.939	25.609	23.571	-8,0%	-18,5%	-3,8%

Izvor: HZZ, obrada autora

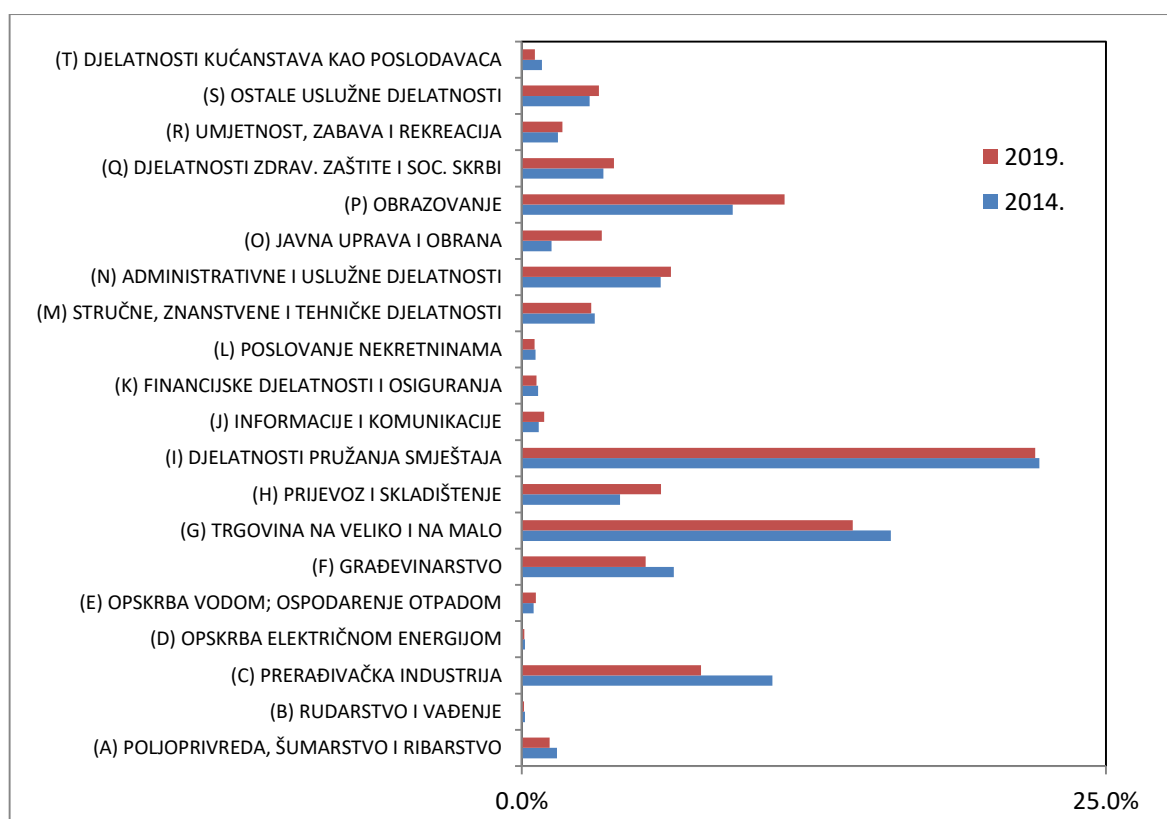
Na temelju prethodno izrečenog Regionalni ured Split je tijekom 2019. godine evidentirao ukupno zaposlenih 23.571 osoba (Tablica 3.11.1.), što je za 2.038 ili 8,0% osoba manje nego 2018. godine, od čega je 21.855 osoba zaposleno na temelju radnog odnosa što 92,7% svih oblika zapošljavanja.

Struktura zapošljavanja pokazuje da je zaposleno više žena njih 13.854 ili 58,8%, dok je broj zaposlenih muškaraca 9.717 što iznosi 41,2% ukupno zaposlenih.

Zapošljavanje žena je veće u odnosu na zapošljavanje muškaraca, dijelom zbog zapošljavanja žena u djelatnosti obrazovanja, gdje se najvećim dijelom zapošljavaju žene na određeno vrijeme, najčešće zbog zamjena koje traju kratko što u konačnici povećava broj zaposlenih žena te u turističkoj sezoni kao pomoćna sezonska radna snaga najčešće kao čistačice, sobarice, pomoćno ugostiteljsko osoblje i slično.

Slika 3.11.1. nam prikazuje promjene u strukturi ukupnog zapošljavanja 2019. godine u odnosu na 2014. godinu, gdje je vidljivo kako je došlo do značajnijeg povećanja udjela u zapošljavanju u djelatnostima obrazovanja te nešto manje djelatnosti pružanja smještaja dok se značajnije smanjio udio u djelatnostima trgovine, prerađivačkoj industriji i građevinarstvu.

Slika 3.11.1.: Struktura zaposlenih osoba prema djelatnosti, 2019./2014.

Prema razini obrazovanja najveći udio u zapošljavanju imaju osobe sa srednjom školom u trajanju od tri i četiri godine 63,5%, zatim osobe sa završenim fakultetom 16,9%, zatim osobe sa višom školom 10,7%, zatim osobe sa završenom osnovnom školom 8,6%, te na kraju osobe bez završene osnovne škole 0,3%.

3.12. Brisani iz evidencije iz ostalih razloga

Brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja kompletira varijablu kretanja, zajedno sa zaposlenima s evidencije i zajedno s njom predstavlja ukupan odliv iz evidencije u promatranom periodu.

Osoba osim iz razloga zapošljavanja može biti brisana iz evidencije iz slijedećih razloga: umirovljenje, navršениh 65 godina života, ostvarivanje prava na rodiljnu ili drugu poštedu, uključenje u redovno školovanje (redoviti učenik ili student), odjava s evidencije, preseljenje ili neki drugi ostali razlozi.

Tablica 3.12.1. nam prikazuje kretanje broja brisanih osoba prema ostalim razlozima brisanja osim zapošljavanja.

Tablica 3.12.1.: Brisane osobe iz evidencije prema ostalim razlozima brisanja, 2019./2014.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Umirovljenje	1.201	949	896	750	696	552
Navršениh 65 godina života	187	204	204	209	197	198
Ostvarivanje prava na rodiljnu ili drugu poštedu	945	875	718	731	598	485
Uključenje u redovno školovanje (redoviti učenik ili student)	160	130	130	103	84	76
Ostali izlazi iz radne snage	224	111	91	117	108	123
Odjava s evidencije i nejavljanje	4.081	1.106	1.373	1.685	2.271	4.415
Brisani zbog nepridržavanja zakonskih odredbi (ne traži aktivni status)	7.264	7.834	7.925	7.681	7.979	4.610
Nema uvjeta za prijavu	214	169	185	174	225	240
Preseljenje u inozemstvo	291	370	346	330	210	291
Preseljenje s područja ureda za zapošljavanje	486	340	306	293	279	257
Ostali razlozi	116	123	84	106	94	85
Ukupno:	15.169	12.211	12.258	12.179	12.741	11.332

Tijekom 2019. godine brisano je ukupno 11.332 osoba iz ostalih razloga i ovdje je uočljivo kako je godišnji broj brisanja podjednak posljednjih godina no nešto manji u odnosu na 2014. godinu. Najčešći razlog brisanja iz ostalih razloga je brisanje zbog zakonskih odredbi, tako je 2019. godine brisano 4.610 osoba ili 40,7%, dok je zbog razloga odjave i nejavljanja brisano 4.415 ili 39,0%. Ova dva razloga predstavljaju 80% svih ostalih razloga brisanja u 2019. godini. Također, primjetno je kako je broj brisanja iz razloga odjave i nejavljanja u kontinuiranom porastu posljednjih godina.

3.13. Profesionalno usmjeravanje i selekcija, CISOK (Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri)

U sklopu pripreme za zapošljavanje aktivnosti profesionalnog usmjeravanja definirane su kao povezivanje između obrazovne ponude i potražnje na tržištu rada. Provode se s ciljem pomoći osobama: tijekom obrazovanja, u stjecanju radnog iskustva i prevenciji ranog napuštanja školovanja. Pristup uslugama profesionalnog usmjeravanja svim korisnicima (nezaposlenim osobama i tražiteljima posla, poslodavcima, učenicima i studentima) organizira se na tzv. 'sustavu lijevka', odnosno tako da najveći broj korisnika bude pravovremeno i pravilno informiran (putem grupnog i individualnog informiranja, korištenjem usluga CISOK-a, samo-informiranjem, portalom E-usmjeravanje, sajmovima, smotrama i dr.), manji broj korisnika uključuje se u grupno savjetovanje - radionice, a najmanji broj korisnika prolazi cjelokupni postupak individualnog savjetovanja koji uključuje psihologijsko testiranje i savjetodavni intervju, a po potrebi i liječnički pregled specijaliste medicine rada.

Aktivnosti koje se provode u Odsjeku profesionalnog usmjeravanja su: informiranje, savjetovanje, psihologijska selekcija za zapošljavanje i za obrazovanje za tržište rada, te procjena potencijala u svrhu profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, posebno osoba s invaliditetom i faktorima otežane zapošljivosti.

- **Aktivnosti s nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja te poslodavcima**

Informiranjem i savjetovanjem tražiteljima zaposlenja pruža se pomoć u prepoznavanju osobnog i radnog potencijala i definiranju planova za razvoj karijere.

Tijekom 2019. godine individualno je informirano i savjetovano 188 nezaposlenih osoba/tražitelja zaposlenja. U postupak selekcije za obrazovanje i dodatno usavršavanje za potrebe tržišta rada uključeno je 297 nezaposlenih osoba (29 grupa za 13 obrazovnih programa). Za potrebe 19 poslodavaca provedena je psihologijska selekcija za zapošljavanje (psihologijsko testiranje i selekcijski intervju) u koju je bila uključena 231 osoba. U 2019. godini psiholozi su provodili i provjere stručnih znanja prilikom prijema kandidata u Zavodu za zapošljavanje u radni odnos.

Grupno savjetovanje (radionice) predstavljaju vrijedan alat za unapređenje znanja i vještina aktivnog traženja posla, samo-procjene i samo-prezentacije te ostalih kompetencija relevantnih u procesu razvoja karijere. Tijekom 2019. godine uz pomoć moderatora - savjetnika u profesionalnom savjetovanju, održano je 11 radionica različitih namjena i

ciljeva, kojima su prisustvovala 32 nezaposlene osobe. Psiholozi savjetnici u profesionalnom usmjeravanju su aktivno sudjelovali u promoviranju i obilježavanju tjedna cjeloživotnog učenja i tjedna psihologije te medijski promovirali svoj rad. Također su brojna i sudjelovanja na okruglim stolovima i konferencijama u organizaciji civilnog sektora (Udruga MOST, Susret, Liga za prevenciju ovisnosti) kao i ustanova za obrazovanje odraslih (Virtus).

- **Aktivnosti profesionalnog usmjeravanja u radu s učenicima i studentima**

Služba profesionalnog usmjeravanja pri Zavodu vrši informiranje učenika o karakteristikama pojedinih zanimanjima, sustavu obrazovanja i tržišta rada, o načinima upisa u srednje škole i fakultete putem grupnog, individualnog, samo-informiranja te dostavom pisanih brošura, letaka i računalnim programom e-usmjeravanje.

U svrhu što bolje informiranosti maturanata za donošenje važne odluke odabira studija organizirano je i provedeno 15 predavanja za 320 maturanta pod nazivom 'Kako se pripremiti za uspješan izbor studija ili zaposlenja'.

Pružanjem podrške učenicima u tzv. „tranzicijskim razdobljima“, kao što je prijelaz iz srednje škole u svijet rada, održali smo kroz ožujak i travanj 22 predavanja za 551 učenika završnih razreda sedam srednjih strukovnih škola o svim relevantnim elementima za prijelaz na tržište rada - od praktičnih informacija poput načina prijave na Zavod do pregleda usluga koje Zavod nudi, mogućnosti sezonskog zapošljavanja kao i bitne informacije kod pismene i usmene prezentacije poslodavcu (primjeri molbi i životopisa)

Savjetnici za profesionalno savjetovanje kontinuirano surađuju sa Sveučilištem u Splitu kao i na okruglim stolovima i tribinama u organizaciji civilnog sektora (Udruga Most, Volonterski centar Split udruge MI, Liga za prevenciju ovisnosti i dr.)

U 2019. u postupke individualnog savjetovanja, koje uključuju psihologijsko testiranje, intervju a po potrebi i liječnički pregled, uključeno je 683 učenika osmih razreda osnovnih škola iz cijele naše županije, kao i 206 učenika završnih razreda srednjih škola. Grupno savjetovanje prošao je 51 učenik (4 grupe). Nakon obavljenih kazuističkih sjednica stručnog tima i brojnih stručnjačkih konzultacija napisali smo i u osnovne škole dostavili 429 Mišljenja za upis učenika s teškoćama u razvoju i učenika sa zdravstvenim teškoćama u srednju školu.

Savjetnici za profesionalno usmjeravanje kontinuirano surađuju s osnovnim i srednjim školama na području županije te provode informiranja i edukacije stručnih suradnika škola o temama iz područja profesionalnog usmjeravanja i odabira zanimanja, uvjeta na tržištu rada U tu svrhu organizirani su stručni sastanci sa stručnim suradnicima osnovnih škola.

- **Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti**

Nezaposlene osobe kojima je otežan pristup tržištu rada, te one kojima je potrebna intenzivnija pomoć u traženju posla i razvoju karijere (dugotrajno nezaposlene osobe, osobe starije životne dobi, osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici...), uključuju se u aktivnosti individualnog profesionalnog savjetovanja. Provodi se procjena kompetencija nezaposlenih osoba koja u slučaju utvrđenih većih prepreka za zapošljavanje može uključivati primjenu dodatnih stručnih postupaka radi utvrđivanja psihofizičkog statusa. Tijekom 2019. godine individualno je savjetovano 179 nezaposlenih osoba iz ove skupine.

Psiholozi su aktivno sudjelovali u projektu 'Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Cetinske krajine' gdje je Zavod za zapošljavanje partner CERURI te u okviru provođenja projekta psiholozi su izvršili selekciju kandidata za obrazovanje i radionice psihološke podrške kandidatima uključenim u obrazovanje za negovateljice i zaštitare.

U Projekt resocijalizacije uključeno je 19 liječenih ovisnika od kojih je 6 korisnika Projekta upućeno u nastavak obrazovanja, a 8 je zaposleno u programima javnih radova. Obilježen je i mjesec borbe protiv ovisnosti te je održan okrugli stol s partnerima u Projektu o unaprjeđenju sustava zapošljavanja liječenih ovisnika.

Kontinuirano se nastavlja suradnja s civilnim sektorom u provedbi aktivnosti za uključivanje na tržište rada što većeg broja otežano zapošljivih osoba dugotrajno nezaposlenih.

Dakle tijekom protekle godine individualno ili grupno je savjetovano i informirano **2757** korisnika naših usluga (**946** nezaposlenih osoba/tražitelja zaposlenja i **1811** učenika).

- **Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri – CISOK**

Misija Centra za informiranje i savjetovanje o karijeri je omogućiti svim građanima usluge profesionalnog usmjeravanja kako bi unaprijedili svoje osobne potencijale, te poboljšali svoju poziciju na tržištu rada kroz izbor daljnjeg obrazovanja ili stjecanje dodatnih znanja i vještina kojima se povećava mogućnost zaposlenja. Rad Centra temelji se na principima samopomoći i pružanju usluga savjetovanja i informiranja prema iskazanim potrebama korisnika.

CISOK Split raspolaže kvalitetnim kadrovskim, prostornim i tehničko-tehnološkim resursima za pružanje usluga profesionalnog informiranja i savjetovanja, te samopomoći širem krugu korisnika. Najvažnije ciljne skupine kojima su namijenjene aktivnosti CISOK-a su: nezaposlene osobe, koje imaju priliku raditi na razvoju svojih „mekih“ vještina na posebno za njih osmišljenim radionicama, osobito vještina traženja posla i snalaženja na tržištu rada, NEET skupina, učenici završnih razreda osnovne i srednje škole, koji u CISOK dolaze na grupna informiranja o nastavku obrazovanja odnosno izboru zanimanja, njihovi roditelji, maturanti strukovnih programa.

Tijekom 2019. godine u CISOK-u Split je 5 190 korisnika dobilo usluge informiranja i savjetovanja o karijeri. Velik broj korisnika pokazatelj je da je CISOK Split svojim djelovanjem povećao vidljivost i dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja na području Splitsko-dalmatinske županije, te postao prepoznatljiv kao mjesto informiranja i savjetovanja o karijeri. Najzastupljeniji su bili korisnici ispod 15 godina - učenici osnovne škole (njih 1 921), zatim nezaposlene osobe (1689), te učenici srednje škole (664).

U CISOK-u Split tijekom 2019. godine održano je 237 grupnih aktivnosti. Od toga je najveći broj radionica (92), grupnih informiranja (73), predavanja (33) i prezentacija (27). Najveći broj grupnih aktivnosti bio je namijenjen nezaposlenim osobama (118 aktivnosti, plus 17 aktivnosti za NEET) i učenicima osnovnih (97) i srednjih (36) škola.

Pruženo je 1376 usluga individualnog informiranja i 235 usluga individualnog savjetovanja, sa svrhom pomaganja korisnicima u donošenju karijernih odluka, kao i individualne pomoći pri izradi životopisa i molbi za posao, pripreme za razgovore za posao i sl. Korisnici CISOK-a mogu i samostalno raditi po principu samopomoći, a na raspolaganju su im radna mjesta s računalima i pristupom internetu, te CISOK portal, LMI sustav, portal Statistika online, interaktivni upitnici interesa i osobina poput programa „Moj izbor“, te drugi alati i aplikacije, kao i informativni materijali u obliku brošura, letaka i sl. Kao najčešći razlog korištenja usluga CISOK-a korisnici ističu saznavanje dodatnih informacija o obrazovanju, zatim saznavanje dodatnih informacija o zapošljavanju.

CISOK Split s više organiziranih aktivnosti sudjelovao je na Tjednu psihologije, Tjednu cjeloživotnog učenja, Europskom danu poslodavaca, Eu i Danu poslova u turizmu. U cilju borbe protiv strukturne neusklađenosti između ponude i potražnje na tržištu rada, organizirao je predstavljanje i deficitarnih zanimanja učenicima osmih razreda osnovne škole pod nazivom „Izaberi pametno – izaberi deficitarno!“. Sudjelovao je na Sajmu srednjih škola Splitsko-dalmatinske županije, kao i na izradi brošure za učenike osmih razreda osnovne škole „Kamo poslije osnovne škole“. Savjetnice CISOK-a aktivne su u organiziranju i sudjelovanju na okruglim stolovima i tribinama s važnim temama iz područja obrazovanja, zapošljavanja, socijalne uključenosti rizičnih odnosno posebno ranjivih skupina i sl. Centar uspješno surađuje s nizom dionika tržišta rada i obrazovanja (obrazovne ustanove od osnovnih i srednjih škola, ustanova za obrazovanje odraslih i fakulteta), državnim i javnim službama (poput Ureda državne uprave, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatske gospodarske komore ŽK, Hrvatske obrtničke komore SDŽ), te civilnim sektorom (razne udruge poput Udruge CEDRA, Liga za prevenciju ovisnosti, Info zona, Klub mladih Split itd).

3.14. Materijalno osiguranje i druga prava nezaposlenih osoba

Prava nezaposlenih osoba, prema odredbama Zakona o tržištu rada („Narodne novine“ br. 118/2018) sastoje se od prava na:

- pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti nakon prestanka radnog odnosa ili službe, odnosno, nakon prestanka obavljanja samostalne djelatnosti,
- pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja,
- pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa,
- pravo na produženo mirovinsko osiguranje i novčanu pomoć za stalnog sezona,
- pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova,
- pravo na mirovinsko osiguranje.

a) Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti

Pravo na novčanu naknadu nakon prestanka radnog odnosa ili službe

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj kao i vrijeme u kojem je radnik bio privremeno nesposoban za rad, odnosno na rodiljnom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema posebnim propisima.

Zakonom su navedeni slučajevi prestanka radnog odnosa, odnosno službe, kad nezaposlena osoba ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu.

Nezaposlena osoba ne može ostvariti novčanu naknadu, ako je radni odnos odnosno služba prestala:

- zbog toga što je otkazala radni odnos odnosno službu, osim u slučaju izvanrednog otkaza ugovora o radu uzrokovanog ponašanjem poslodavca,
- pisanim sporazumom o prestanku radnog odnosa odnosno službe,
- sudskom nagodbom kojom je utvrđen prestanak radnog odnosa,

- zbog toga što nije zadovoljila na probnom radu ili nije zadovoljila tijekom pripravničkog, odnosno vježbeničkog staža, odnosno nije u propisanom roku položila stručni ispit koji je posebnim propisom utvrđen kako uvjet za nastavak rada,
- redovnim otkazom uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika ili izvanrednim otkazom zbog teške povrede radne obveze odnosno službene dužnosti ili prestankom službe po sili zakona zbog razloga uvjetovanih ponašanjem službenika,
- zbog izdržavanja kazne zatvora duže od 3 mjeseca.

Pravo na novčanu naknadu ne stječe nezaposlena osoba kojoj bi to pravo pripadalo po prestanku radnog odnosa ili službe ako su taj radni odnos ili služba trajali kraće od tri mjeseca, a prethodni radni odnos ili služba su prestali na neki od gore navedenih načina.

Iznimno, pripada pravo na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi kojoj su radni odnos odnosno služba prestali pisanim sporazumom ako je do prestanka radnog odnosa, odnosno službe, došlo zbog premještanja bračnog druga, odnosno izvanbračnog druga ili životnog partnera u drugo mjesto prebivališta po posebnim propisima, te promjene prebivališta iz zdravstvenih razloga na temelju mišljenja nadležne zdravstvene ustanove te kada je sporazum o prestanku radnog odnosa sklopljen na prijedlog poslodavca, a u slučaju kolektivnog zbrinjavanja viška radnika prema posebnom propisu.

Nezaposlena osoba se prijavljuje Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa ili službe, odnosno prestanka privremene nesposobnosti za rad, roditeljnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa, te podnosi zahtjev za ostvarivanje naknade. Ako zbog opravdanih razloga propusti rok od 30 dana, može se prijaviti i podnijeti zahtjev u roku od osam dana od dana prestanka opravdanog razloga koji je prouzročio propuštanje roka, a najkasnije 60 dana od propuštanja roka.

Nezaposlena osoba, ovisno o ukupnom vremenu provedenom na radu, ostvaruje pravo na novčanu naknadu od 90 dana, ako je ostvarila minimalni uvjet vremena provedenog na radu, do 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina. Nezaposlena osoba ostvaruje 90 dana ako je provela na radu od 9 mjeseci do 2 godine, 120 dana ako je provela na radu više od 2 godine, 150 dana ako je provela na radu više od 3 godine, 180 dana ako je provela na radu više od 4 godine, 210 dana ako je provela na radu više od 5 godina, 240 dana ako je provela na radu više od 6 godina, 270 dana ako je provela na radu više od 7 godina, 300 dana ako je provela na radu više od 8 godina, 330 dana ako je provela na radu više od 9 godina, 360 dana ako je provela na radu više od 10 godina, 390 dana ako je provela na radu više od 15 godina, 420 dana ako je provela na radu više od 20 godina, 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina.

Izuzetak od ovog pravila su nezaposlene osobe koje su provele na radu 32 godine i kojima nedostaje do 5 godina do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu imaju pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno dok ne nastupi neki od slučajeva propisan Zakonom za prestanak prava na ovu naknadu.

Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek brutoplaće ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa, odnosno službe. U osnovicu ne ulaze naknade plaće odnosno druge novčane potpore ostvarene po posebnim propisima. Ako se osnovica za utvrđivanje novčane naknade ne može utvrditi prema plaći, nezaposlenoj osobi se utvrđuje osnovica u visini minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, ovisno o postotku vremena provedenog na radu.

Novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme korištenja 30% od osnovice. Utvrđena novčana naknada ostvaruje se u utvrđenoj visini za cijelo razdoblje trajanja prava.

Najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa prosječne netoplaće isplaćene po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Najniži iznos novčane naknade ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, osim u slučaju kada se visina novčane naknade određuje prema postotku vremena provedenom na radu.

Tablica 3.14.1.: Prosječan broj korisnika novčane naknade u 2019. i 2018. godini

Godina	Prosječan broj korisnika novčane naknade	Ukupno utrošena sredstva (kuna)
2019.	4.383	144.230.679,77
2018.	4.555	129.565.781,66
2019./2018.	-3,8%	+11,3%

Tijekom 2019. godine naknadu za vrijeme nezaposlenosti, temeljem prethodno izrečenog, primalo je u prosjeku 4.383 osoba, tj. 20,3% od ukupnog prosječnog broja nezaposlenih osoba (21.562 osoba).

b) Pravo na novčanu naknadu nakon prestanka obavljanja samostalne djelatnosti

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka obavljanja samostalne djelatnosti, ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju obavljanja samostalne djelatnosti u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom da su uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja i vrijeme u kojem je mirovala obveza doprinosa prema propisu kojim se uređuju doprinosi za obvezna osiguranja.

Pravo na novčanu naknadu nema nezaposlena osoba koja je prestala obavljati samostalnu djelatnost bez opravdanih razloga.

Opravdanim razlozima smatraju se:

- insolventnost, odnosno nelikvidnost prema propisima o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi,
- zaključenje stečajnog postupka,
- poslovanje s gubitkom,
- gubitak poslovnog prostora,
- gubitak povlastice, dozvole za obavljanje djelatnosti propisane posebnim propisom,
- bolest osobe osigurane u slučaju nezaposlenosti,
- gubitak poslovnog partnera,
- ozbiljna šteta na imovini osobe osigurane u slučaju nezaposlenosti,
- prirodna katastrofa i katastrofa uzrokovana višom silom,
- drugi razlozi za koje osoba dokaže da su opravdani.

Osnovicu u za utvrđivanje visine novčane naknade za osobu koja je obavljala samostalnu djelatnost čini prosjek osnovice na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku obavljanja samostalne djelatnosti.

c) Pravo na novčanu naknadu temeljem rada u inozemstvu

Državljeni članica Europske unije, Europskog gospodarskog prostora i državljani Švicarske Konfederacije u pravima i dužnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti izjednačeni su s hrvatskim državljanima.

Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je da hrvatski državljanin koji je bio zaposlen u inozemstvu (izvan EU) ostvaruje pravo na novčanu naknadu tijekom nezaposlenosti u skladu s odredbama međunarodnog ugovora.

Hrvatski državljanin koji je radio u državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor kojim su regulirana prava u slučaju nezaposlenosti, odnosno u državi u kojoj nije bio osiguran u slučaju nezaposlenosti, može ostvariti novčanu naknadu prema odredbama Zakona o tržištu rada ako je poseban doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu tijekom najmanje 9 mjeseci u posljednja 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu. Hrvatski državljanin o stjecanju statusa osiguranika i preuzimanju obveze uplate posebnog doprinosa sklapa ugovor sa Zavodom. Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek najniže mjesečne osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku zaposlenja u inozemstvu.

d) Pravo na novčanu naknada za pomorce u međunarodnoj plovidbi

Član posade broda u međunarodnoj plovidbi može ostvariti novčanu naknadu nezaposlenosti ako je poseban doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu tijekom najmanje 9 mjeseci u posljednja 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu, ako mu je radni odnos prestao bez njegove krivnje ili pristanka te ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drugačije uređeno. Član posade broda u međunarodnoj plovidbi o stjecanju statusa osiguranika i preuzimanju obveze uplate posebnog doprinosa sklapa ugovor sa Zavodom. Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek osnovice na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa.

e) Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza tijekom obrazovanja i osposobljavanja

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje ima tijekom trajanja toga obrazovanja pravo na novčanu pomoć u dnevnom iznosu koji utvrđuje Upravno vijeće Zavoda (osnovica za utvrđivanje dnevnog iznosa novčane pomoći je 50% minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja) te pravo na naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na osposobljavanje na radno mjesto kod poslodavca ima za dane provedene na osposobljavanju pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja te pravo na naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Godine 2019. doneseno je 369 rješenja o pravu na novčanu pomoć tijekom obrazovanja i osposobljavanja.

f) Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova tijekom stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa ima tijekom trajanja toga stručnog osposobljavanja pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja te pravo na naknadu troškova polaganja stručnog ili majstorskog ispita.

Godine 2019. donesena su 363 rješenja o pravu na novčanu pomoć tijekom stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

g) Pravo na produženo mirovinsko osiguranje i novčanu pomoć za stalnog sezonca

Osoba koja je provela na radu najmanje šest mjeseci kod istog poslodavca u kontinuitetu i koja će kod tog poslodavca raditi najmanje jednu sezonu ima pravo na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove i pravo na novčanu pomoć najduže za razdoblje od 6 mjeseci produženog mirovinskog osiguranja.

Osnovicu za utvrđivanje visine novčane pomoći čini prosjek brutoplaće ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa.

Novčana pomoć za prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme korištenja 30% od osnovice. Najviši iznos novčane pomoći za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa prosječne netoplaće isplaćene po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Najniži iznos novčane pomoći ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom.

h) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova

Nezaposlena osoba kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć, te na naknadu putnih i selidbenih troškova za sebe, bračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja. Uvjeti za korištenje ovog prava utvrđeni su Odlukom o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova.

Godine 2019. doneseno je 26 rješenja o pravu na naknadu putnih i selidbenih troškova.

i) Pravo na mirovinsko osiguranje

Pravo na mirovinsko osiguranje ima nezaposlena osoba koja je ostvarila pravo na novčanu naknadu i ispunjava uvjet godina života za stjecanje prava na starosnu mirovinu, dok ne stekne prvi uvjet mirovinskog staža za starosnu mirovinu, ali najdulje u trajanju do 5 godina.

j) Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim osobama

Člankom 17. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je kada se nezaposlena osoba prestaje voditi u evidenciji.

Godine 2019. doneseno je 5946 prvostupanjskih rješenja o prestanku vođenja nezaposlene osobe u evidenciji Zavoda. Na ta rješenja su podneseno je 65 žalbi.

3.15. Mjere aktivne politike HZZ-a

Mjere aktivne politike iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usmjerene su prema sufinanciranju zapošljavanja nezaposlenih, sufinanciranju usavršavanja uz zapošljavanje radi zadržavanja radnog mjesta, financiranju obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada te sufinanciranju i financiranju zapošljavanja u javnim radovima.

Tablica 3.15.1.: Broj nezaposlenih osoba uključenih u mjere HZZ-a 2019. godine

<u>Javni radovi</u>	<u>311</u>
<u>Obrazovanje nezaposlenih</u>	<u>356</u>
Obrazovanja nezaposlenih u obrazovnim ustanovama	323
Osposobljavanje na radnom mjestu s ciljem stjecanja javne isprave o osposobljenosti	11
Osposobljavanje na radnom mjestu s ciljem stjecanja potvrde poslodavca	22
<u>Potpore za očuvanje radnih mjesta</u>	<u>1293</u>
Potpore za očuvanje radnih mjesta u sektorima tekstila, odjeće, obuće, kože i drva	98
Stalni sezonac	1195
<u>Potpore za samozapošljavanje</u>	<u>673</u>
Potpora za proširenje poslovanja	4
Potpore za samozapošljavanje	669
<u>Potpore za usavršavanje</u>	<u>55</u>
Potpore za usavršavanje novozaposlenih i zaposlenih	55
<u>Potpore za zapošljavanje</u>	<u>791</u>
Potpore za zapošljavanje osoba bez staža osiguranja	152
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažem osiguranja	424
Pripravništvo za javni sektor	85
Pripravništvo za realni sektor	130
<u>Stručno osposobljavanje za rad</u>	<u>299</u>
Osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva	12
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	287
<u>Ukupno:</u>	<u>3778</u>

4. INDIKATORI TRŽIŠTA RADA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

U ovom poglavlju pokušali smo determinirati neke osnovne pokazatelje tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije, te ih usporediti s nacionalnom razinom. To su u osnovi pokazatelji koji se prije svega odnose na „kolebanje“ mase radno sposobne populacije te kretanja u sferi zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti.

4.1. Opći indikatori tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske

U tablici 4.1.1. prikazani su opći indikatori tržišta rada Splitsko dalmatinske županije i Hrvatske na osnovu dostupnih podataka državnih institucija i statističkih ureda.

Tablica 4.1.1.: Opći indikatori tržišta rada Splitsko dalmatinske županije

	31.12.2014.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR
broj stanovnika DZS	454.229	4.225.316	448.812	4.105.493	447.723	4.076.246	-	-
broj stanovnika (15-64) DZS	301.054	2.809.119	294.190	2.685.739	291.795	2.649.861	-	-
broj umirovljenika HZMO	114.049	1.091.663	114.656	1.085.848	114.663	1.085.476	114.838	1.086.402
starosna mirovina HZMO	55.145	600.875	68.093	699.809	69.008	707.275	70.460	719.256
obiteljska mirovina HZMO	21.550	211.426	21.198	201.661	20.968	198.470	20.722	195.405
ostala mirovnina HZMO	37.354	279.362	25.365	184.378	24.687	179.731	23.656	171.741
broj zaposlenih HZMO	134.805	1.390.248	144.447	1.469.344	146.627	1.501.806	146.627	1.501.806
broj nezaposlenih HZZ	45.115	316.763	31.077	187.363	26.835	148.919	26.835	148.919
broj učenika (srednja) DZS	20.913	178.661	18.723	155.642	17.956	148.466	-	-
broj studenata (redoviti) DZS	16.957	141.975	17.481	147.522	17.900	141.000	-	-
neaktivni	45.910	502.110	57.097	541.490	57.790	529.939	-	-

opći indikatori	31.12.2014.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR
%aktivnosti	72,3%	72,2%	72,0%	73,0%	71,7%	73,2%	-	-
%neaktivnosti	15,2%	17,9%	19,4%	20,2%	19,8%	20,0%	-	-
%zaposlenosti	44,8%	49,5%	49,1%	54,7%	50,3%	56,7%	-	-
%nezaposlenosti	25,1%	18,6%	17,7%	11,3%	15,5%	9,0%	15,5%	9,0%
broj radnika na 1 umirovljen.	1,18	1,27	1,26	1,35	1,28	1,38	1,28	1,38
%učenikastudenta	12,6%	11,4%	12,3%	11,3%	12,3%	10,9%	-	-

Izvor podataka: DZS, HZMO, HZZ, obrada autora

Stopa aktivnosti obuhvaća zaposlene, nezaposlene, redovite studene i učenike srednjih škola u ukupnom broju radno sposobne populacije i ona iznosi 71,7% za Splitsko-dalmatinsku županiju. S druge strane stopa neaktivnosti, udio svih ostalih koji nisu u navedenim grupama aktivnosti stanovništva, u ukupnom broju radno sposobne populacije iznosi 19,8%. Ove stope aktivnosti, tj. neaktivnosti su nešto manje od nacionalne razine.

Stopa zaposlenosti, najvažniji je indikator tržišta rada, i ona je za Splitsko-dalmatinsku županiju na kraju 2018. godine bila 50,3%, dok je na nacionalnoj razini iznosila 56,7%.

S obzirom na malo veću razliku ove stope, možemo zaključiti kako zaposlenost blago zaostaje na nacionalnom razinom te kako se upravo ovdje osjeća nedostatak većeg udjela prije svega prerađivačke industrije koja bi povećala ukupnu zaposlenost u županiji i tako se izjednačila s nacionalnom razinom.

Pored ovih glavnih indikatora tržišta rada u tablici 4.1.1. imamo još prikaz stope nezaposlenosti, broj zaposlenih na jednog umirovljenika te udio učenika srednjih škola i redovitih studenata u ukupnom broju radno sposobne populacije.

Sve ove indikatore, njihovo kretanje, možemo promatrati od kraja 2014. godine do kraja 2018. godine.

Tri su se indikatora nešto značajnije mijenjala u protekle tri godine. To je prije svega stopa zaposlenosti. Ona se definitivno povećavala, no isto tako treba reći kako je još uvijek jako daleko od ciljanog prosjeka stope zaposlenosti na razini EU 27 članica. U tome je sprječava stopa neaktivnosti radno sposobne populacije koja se povećavala tijekom ove tri godine dok se stopa nezaposlenosti smanjivala. Naravno, na ovakvo „kolanje“ radno sposobne populacije najveći utjecaj ima struktura gospodarstva, razina primanja te ostalih uvjeta rada (rad na određeno, sezonski, razni dodaci na plaću, mogućnosti napredovanja, zapošljavanja u javnom sektoru i slično), ali i šire okruženje, odnosno mogućnost zapošljavanja izvan granica županije ali i Hrvatske.

4.2. Stope nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U narednim tablicama prikazane su stope nezaposlenosti na dan 31.12. od 2014. godine do 31.12.2019. te prosječne stope nezaposlenosti od 2014. do 2019. godine.

4.2.1. Stope prema dobi

Tablica 4.2.1.: Prosječne stope nezaposlenosti prema dobi, po godinama

		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
2014.	nezaposleni	1.810	5.580	5.826	5.131	4.986	4.659	4.711	4.879	4.752	1.885	1
	zaposleni	1.108	7.690	16.375	20.308	20.138	18.246	18.321	18.099	14.007	6.002	724
	stopa	62,0%	42,1%	26,2%	20,2%	19,8%	20,3%	20,5%	21,2%	25,3%	23,9%	0,1%
2015.	nezaposleni	1.675	4.821	4.908	4.445	4.435	4.340	4.342	4.507	4.563	2.008	1
	zaposleni	1.340	8.212	16.527	20.394	20.422	18.681	18.032	17.843	14.571	6.348	725
	stopa	55,6%	37,0%	22,9%	17,9%	17,8%	18,9%	19,4%	20,2%	23,8%	24,0%	0,1%
2016.	nezaposleni	1.377	3.923	4.221	3.686	3.839	3.881	3.845	4.216	4.313	2.081	0
	zaposleni	1.662	9.047	16.914	20.432	20.850	19.343	17.890	17.691	14.875	6.750	854
	stopa	45,3%	30,2%	20,0%	15,3%	15,5%	16,7%	17,7%	19,2%	22,5%	23,6%	0,0%
2017.	nezaposleni	1.016	3.186	3.616	3.111	3.244	3.319	3.363	3.634	3.855	2.115	0
	zaposleni	1.800	9.737	16.985	20.357	21.184	19.888	18.138	17.789	15.502	7.410	985
	stopa	36,1%	24,7%	17,6%	13,3%	13,3%	14,3%	15,6%	17,0%	19,9%	22,2%	0,0%
2018.	nezaposleni	803	2.482	2.967	2.554	2.608	2.820	2.823	3.080	3.307	2.115	0
	zaposleni	1.889	10.365	17.271	20.473	21.548	20.632	18.570	18.143	15.893	7.909	1.150
	stopa	29,8%	19,3%	14,7%	11,1%	10,8%	12,0%	13,2%	14,5%	17,2%	21,1%	0,0%
2019.	nezaposleni	668	2.161	2.568	2.167	2.182	2.395	2.352	2.522	2.693	1.855	0
	zaposleni	1.872	10.662	17.626	20.302	21.940	21.279	19.037	18.475	16.207	8.709	1.467
	stopa	26,3%	16,9%	12,7%	9,6%	9,0%	10,1%	11,0%	12,0%	14,3%	17,6%	0,0%

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

4.2.2. Stopa nezaposlenosti prema grupi zanimanja 2018. godine

U narednim tablicama prikazane su prosječne stope nezaposlenosti prema grupama zanimanja, top 30 za zanimanja sa najmanjom i najvećom stopom nezaposlenosti, gdje je prosječan broj nezaposlenih tijekom 2019. godine bio veći od 20.

Tablica 4.2.2.1.: Prosječne stope nezaposlenosti (najmanje), top 30 prema grupi zanimanja

grupa zanimanja	prosječno zaposlenih 2019.	prosječno nezaposlenih 2019.	stopa nezaposlenosti
(2221) Doktori medicine	1656	20	1,2%
(3231) Medicinske sestre	3367	51	1,5%
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1321	29	2,1%
(4115) Tajnice	745	23	3,0%
(7122) Zidari	1343	42	3,0%
(7124) Tesari i građevinski stolari	718	25	3,3%
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1505	56	3,6%
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	4273	160	3,6%
(2131) Dipl. projektanti račun. sus., sustavni inž. i prog.	554	24	4,2%
(8323) Vozači autobusa i tramvaja	616	29	4,5%
(2143) Diplomirani inženjeri elektroenerg. i elektrostroj.	771	37	4,5%
(2222) Doktori stomatologije	439	24	5,1%
(2142) Diplomirani građevinski inženjeri	852	50	5,6%
(2145) Diplomirani strojarski i brodograđevni inženjeri	567	36	6,0%
(3320) Odgojitelji predškolske djece	1504	101	6,3%
(7133) Fasaderi i gipsari	435	30	6,4%
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2011	144	6,7%
(6152) Riječni, jezerski i ribari obalnog mora	403	29	6,8%
(5123) Konobari i pipničari	8511	619	6,8%
(5121) Domaćice i srodna zanimanja	462	34	6,9%
(7233) Monteri, meh. i serviseri industrijskih strojeva	756	56	6,9%
(9313) Radnici u visokogradnji	392	29	7,0%
(2322) Prof. prirodoslovno-matemat. predmeta u s. š.	405	31	7,0%
(8332) Rukovatelji građevinskim i sličnim strojevima	517	41	7,3%
(3414) Organizatori putovanja i srodna zanimanja	875	71	7,5%
(7137) Elektroinstalateri i srodna zanimanja	993	85	7,9%
(7214) Izrađivači i monter metalnih konstrukcija	492	42	7,9%
(4134) Službenici u nabavi, prodaji i iznajmljivanju	745	67	8,2%
(8340) Brodska posada i srodna zanimanja	1111	100	8,3%
(5161) Vatrogasci	657	62	8,6%

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

Tablica 4.2.2.2.: *Prosječne stope nezaposlenosti (najveće), top 30 prema grupi zanimanja*

<i>grupa zanimanja</i>	<i>prosječno zaposlenih 2019.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2019.</i>	<i>stopa nezaposlenosti</i>
(8253) Rukovatelji strojevima za papirne proizvode	5	20	80,3%
(9211) Radnici u poljoprivredi	161	295	64,7%
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	2265	2304	50,4%
(6111) Ratari, povrtlari, voćari i vinogradari	40	36	46,8%
(6112) Vrtlari i srodna zanimanja	225	194	46,3%
(3422) Špediteri i otpremnici	35	28	44,6%
(9212) Radnici u šumarstvu	96	69	41,9%
(9162) Čistači ulica i srodna zanimanja	814	513	38,7%
(4221) Šalterski službenici putničkih agencija i srodno	454	265	36,9%
(3471) Dizajneri, dekorateri i aranžeri	341	188	35,6%
(3227) Veterinarski tehničari	57	28	33,4%
(3222) Sanitarni inženjeri i tehničari	57	28	33,4%
(3212) Poljoprivredni inženjeri i tehničari i šumarski tehničari	183	91	33,3%
(7442) Obučari i kožni galanteristi	81	39	32,6%
(2443) Diplomirani filozofi, politolozi, povjesničari	55	26	32,0%
(7344) Fotografi i srodna zanimanja	70	32	31,3%
(2442) Diplomirani sociolozi, antropolozi i srodna zanimanja	139	60	30,0%
(3432) Pravni i srodni poslovni stručnjaci	333	142	29,9%
(9131) Kućne pomoćnice	680	284	29,5%
(2452) Akademski slikari, kipari i srodna zanimanja	120	46	27,8%
(3116) Kemijskotehnološki, preh. i biotehnološki inž. i teh.	203	76	27,2%
(3111) Inženjeri i tehničari kemije i fizike	207	76	26,8%
(2146) Dipl. inženjeri kemijske teh., preh. teh. i biotehnologije	181	62	25,5%
(2441) Diplomirani ekonomisti	1757	590	25,2%
(8322) Vozači osobnih i lakih teretnih vozila	1075	359	25,0%
(2321) Prof. društveno-humanističkih predmeta u s. š.	1057	342	24,5%
(5131) Njegovatelji zdrave djece	187	58	23,6%
(3433) Ekonomisti i voditelji dijelova računovodstava	1411	436	23,6%
(2211) Diplomirani inženjeri biologije i biotehnike	125	38	23,1%
(3226) Fizioterapeuti	382	113	22,9%

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

4.2.3. Stope nezaposlenosti po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca i prebivalištu osiguranika

U narednim tablicama prikazane su prosječne stope nezaposlenosti po gradovima i općinama s obzirom na teritorijalnu specifičnost (zaobalje, priobalje, otoci).

Ukoliko je stopa nezaposlenosti prema sjedištu poslodavca manja, može se zaključiti kako je u određenom gradu ili općini gospodarska aktivnost „življa“, te se potreban broj radnih mjesta popunjava izvan tog grada ili općine.

Tablica 4.2.3.1.: Zaobalje, stope nezaposlenosti

	stope nezaposlenosti 2017.		stope nezaposlenosti 2018.		stope nezaposlenosti 2019.	
	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika
Ukupno SDŽ	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%	12,1%	11,8%
Ukupno zaobalje	33,1%	23,1%	28,1%	19,4%	23,9%	16,6%
Cista Provo	47,3%	31,4%	41,9%	27,7%	38,1%	24,7%
Dicmo	21,0%	16,3%	17,7%	12,9%	15,1%	10,7%
Dugopolje	9,9%	12,5%	7,1%	9,6%	5,8%	8,0%
Hrvace	39,0%	22,7%	34,5%	19,8%	28,0%	16,1%
Imotski	31,9%	32,4%	28,1%	28,0%	23,8%	23,9%
Lečevica	57,7%	22,3%	53,2%	20,1%	43,7%	16,3%
Lokvičići	62,9%	35,3%	54,2%	27,8%	55,9%	29,8%
Lovreć	37,5%	26,6%	35,2%	24,1%	30,2%	20,3%
Muč	46,1%	17,4%	34,8%	12,2%	27,5%	10,3%
Otok	50,7%	22,9%	42,8%	18,7%	33,0%	15,9%
Podbablje	59,2%	31,7%	52,1%	27,5%	42,6%	22,6%
Prgomet	53,7%	24,2%	37,1%	21,0%	34,7%	19,1%
Primorski Dolac	45,0%	16,9%	41,3%	16,1%	25,1%	9,1%
Proložac	52,2%	31,9%	45,9%	27,4%	41,4%	24,0%
Runovići	56,7%	28,5%	48,4%	24,4%	48,1%	24,2%
Sinj	29,3%	19,3%	25,8%	16,5%	22,2%	14,1%
Šestanovac	30,7%	18,7%	25,7%	15,4%	21,5%	13,1%
Trilj	38,6%	22,3%	31,8%	17,9%	25,9%	14,7%
Vrgorac	23,1%	21,2%	19,1%	17,4%	17,1%	15,2%
Vrlika	20,6%	14,4%	15,7%	11,1%	11,6%	8,6%
Zadvarje	23,2%	19,2%	21,9%	19,3%	19,9%	17,4%
Zagvozd	40,6%	29,2%	28,0%	24,3%	29,1%	25,2%
Zmijavci	49,7%	30,7%	40,3%	24,8%	40,0%	24,4%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

Tablica 4.2.3.2.: Priobalje, stope nezaposlenosti

	<i>stope nezaposlenosti 2017.</i>		<i>stope nezaposlenosti 2018.</i>		<i>stope nezaposlenosti 2019.</i>	
	<i>prema sjedištu poslodavca</i>	<i>prema prebivalištu osiguranika</i>	<i>prema sjedištu poslodavca</i>	<i>prema prebivalištu osiguranika</i>	<i>prema sjedištu poslodavca</i>	<i>prema prebivalištu osiguranika</i>
Ukupno SDŽ	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%	12,1%	11,8%
Ukupno priobalje	14,6%	15,4%	12,3%	13,0%	10,3%	10,9%
Baška Voda	8,5%	8,9%	6,7%	7,1%	6,9%	7,3%
Brela	5,9%	7,4%	5,0%	6,8%	4,9%	6,7%
Dugi Rat	18,9%	11,8%	14,3%	9,5%	11,6%	8,3%
Gradac	13,7%	13,9%	10,6%	11,5%	9,2%	9,8%
Kaštela	24,1%	15,8%	20,8%	13,7%	17,8%	11,7%
Klis	41,0%	14,6%	35,0%	12,0%	32,0%	11,2%
Makarska	8,0%	8,6%	7,3%	7,9%	6,4%	7,1%
Marina	27,4%	13,4%	23,2%	11,3%	20,9%	10,6%
Omiš	15,4%	13,6%	12,8%	11,3%	11,6%	9,3%
Podgora	12,8%	14,3%	8,8%	10,7%	8,0%	9,5%
Podstrana	29,9%	14,3%	25,1%	12,2%	18,8%	9,4%
Seget	19,5%	14,6%	16,6%	13,1%	13,5%	11,0%
Solin	17,3%	12,9%	13,9%	10,5%	12,1%	9,2%
Split	13,3%	17,0%	11,3%	14,4%	9,2%	11,8%
Trogir	11,0%	13,6%	9,4%	11,5%	8,9%	10,8%
Tučepi	6,9%	9,0%	5,8%	7,8%	6,0%	7,8%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

Tablica 4.2.3.3.: Otoci, stope nezaposlenosti

	stope nezaposlenosti 2017.		stope nezaposlenosti 2018.		stope nezaposlenosti 2019.	
	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika
Ukupno SDŽ	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%	12,1%	11,8%
Ukupno otoci	11,9%	11,9%	9,9%	10,0%	8,4%	8,4%
Bol	4,8%	7,4%	4,3%	6,8%	3,6%	5,4%
Hvar	6,7%	9,8%	5,5%	8,1%	4,6%	6,5%
Jelsa	12,6%	11,3%	10,8%	9,7%	9,0%	8,1%
Komiža	19,9%	19,0%	16,3%	15,5%	12,6%	12,0%
Milna	11,6%	8,7%	11,0%	8,0%	10,4%	8,3%
Nerežišća	11,5%	9,6%	10,4%	8,4%	11,5%	9,6%
Okrug	25,9%	15,1%	20,5%	12,2%	17,9%	10,7%
Postira	6,8%	6,9%	5,2%	5,3%	5,4%	5,7%
Pučišća	15,1%	10,7%	12,1%	8,6%	11,3%	8,0%
Selca	13,7%	12,1%	9,9%	8,6%	9,1%	8,0%
Stari Grad	12,6%	11,2%	9,3%	8,4%	7,1%	6,2%
Sućuraj	12,9%	12,4%	9,1%	8,5%	6,4%	5,6%
Supetar	8,1%	9,1%	7,6%	8,6%	6,7%	7,7%
Sutivan	14,0%	11,8%	12,6%	11,5%	9,4%	8,3%
Šolta	28,0%	18,4%	22,1%	14,9%	17,5%	12,2%
Vis	19,0%	19,2%	16,9%	17,4%	13,6%	14,0%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

4.3. Odnos zaposlenih prema sjedištu poslodavca i mjestu prebivališta osiguranika u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U narednim tablicama uočiti i razlike između radnih mjesta koja su kreirana s obzirom na sjedište poslodavca te broj zaposlenih prema mjestu prebivališta, te njihovu postotnu promjenu za 2019. godinu.

Tablica 4.3.1.: Zaobalje, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2019.</i>	<i>apsolutna razlika</i>	<i>relativna razlika prema sjedištu poslodavca</i>
Ukupno SDŽ	156866	160621	-3755	-2,3%
Ukupno zaobalje	18939	29981	-11042	-36,8%
Cista Provo	286	535	-249	-46,6%
Dicmo	733	1081	-349	-32,2%
Dugopolje	2166	1519	647	42,6%
Hrvace	562	1141	-579	-50,8%
Imotski	2934	2913	21	0,7%
Lečevica	40	158	-118	-74,9%
Lokvičići	65	194	-129	-66,6%
Lovreć	268	455	-188	-41,2%
Muč	388	1282	-894	-69,8%
Otok	685	1785	-1099	-61,6%
Podbablje	530	1345	-815	-60,6%
Prgomet	76	171	-95	-55,4%
Primorski Dolac	75	252	-176	-70,1%
Proložac	445	992	-547	-55,1%
Runovići	222	641	-419	-65,4%
Sinj	4968	8621	-3652	-42,4%
Šestanovac	321	585	-264	-45,1%
Trilj	1323	2681	-1359	-50,7%
Vrgorac	1846	2117	-271	-12,8%
Vrlika	405	566	-161	-28,4%
Zadvarje	78	92	-14	-15,4%
Zagvozd	267	325	-58	-17,8%
Zmijavci	258	533	-275	-51,7%

Tablica 4.3.2.: Priobalje, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2019.</i>	<i>apsolutna razlika</i>	<i>relativna razlika prema sjedištu poslodavca</i>
Ukupno SDŽ	156866	160621	-3755	-2,3%
Ukupno priobalje	125755	118515	7239	6,1%
Baška Voda	965	915	50	5,5%
Brela	743	538	205	38,2%
Dugi Rat	1766	2568	-802	-31,2%
Gradac	759	702	57	8,1%
Kaštela	8862	14498	-5636	-38,9%
Klis	532	1997	-1465	-73,3%
Makarska	6420	5746	674	11,7%
Marina	620	1375	-755	-54,9%
Omiš	4185	5346	-1161	-21,7%
Podgora	897	746	151	20,3%
Podstrana	1751	3921	-2170	-55,3%
Seget	1304	1649	-344	-20,9%
Solin	7599	10309	-2710	-26,3%
Split	82903	63055	19847	31,5%
Trogir	5622	4525	1097	24,2%
Tučepi	828	627	201	32,1%

Tablica 4.3.3.: Otoci, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2019.</i>	<i>apsolutna razlika prema sjedištu poslodavca</i>	<i>relativna razlika prema sjedištu poslodavca</i>
Ukupno SDŽ	156866	160621	-3755	-2,3%
Ukupno otoci	12173	12125	48	0,4%
Bol	1090	715	375	52,4%
Hvar	2469	1699	770	45,3%
Jelsa	1098	1220	-122	-10,0%
Komiža	506	534	-28	-5,2%
Milna	317	407	-91	-22,3%
Nerežišća	257	315	-58	-18,3%
Okrug	508	927	-419	-45,2%
Postira	628	599	29	4,9%
Pučišća	495	728	-233	-32,0%
Selca	447	519	-72	-13,9%
Stari Grad	875	1001	-126	-12,6%
Sučuraj	114	132	-18	-13,4%
Supetar	1959	1684	275	16,3%
Sutivan	262	301	-39	-12,9%
Šolta	414	631	-216	-34,3%
Vis	734	713	20	2,9%

5. ZAKLJUČCI

Tržište rada sa svojim ljudskim potencijalima, Splitsko-dalmatinske županije, nastavljalo proživljavati svoje promjene i kroz 2019. godinu.

I dalje se mijenja teritorijalna raspoređenost zaposlenosti u županiji, u korist priobalja, naročito uvažavajući činjenicu rasta tercijarnog sektora, što je naglašeno u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i posluživanja hrane na području priobalja. Također, mijenja se i dobna struktura stanovništva, zaposlenih ali i nezaposlenih i neaktivnih u korist starije populacije. Promatrajući mikroanalizu tržišta rada, prije svega zaposlenost po zanimanju i razini obrazovanja, dominira nekoliko grupa zanimanja, što ponovno ukazuje na sužavanje gospodarske djelatnosti na nekoliko vrlo radno intenzivnih djelatnosti poslovanja kao što su djelatnosti smještaja, ugostiteljstva, trgovine, građevine te zdravstva.

Dakle, možemo reći kako i u 2019. godini možemo naglasiti nekoliko temeljnih zaključaka iz ovog Izvješća o tržištu rada i ljudskim potencijalima u Splitsko-dalmatinskoj županiji:

- **promjena strukture stanovništva**, prije svega smanjivanje apsolutnog broja radno sposobne populacije te populacije mlađe od 15 godine, kontinuirano svake godine od 2014. godine, prve godine nakon ulaska u EU,
- **promjena strukture zaposlenosti**, polagano ali ujednačeno svake godine mijenja strukturu zaposlenih u korist tercijarnih djelatnosti, prije svega u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i posluživanja hrane, te kontinuiranim blagim opadanjem zaposlenosti u prerađivačkoj industriji,
- **promjena strukture nezaposlenosti**, sve naglašeniji deficit nekih zanimanja, prije svega u sezonalnim djelatnostima, te promjena dobne strukture nezaposlenih,
- **regionalna raspoređenost zaposlenosti**, ne odnosi se samo na ova tri područja koja imaju svoj teritorijalni i geografski specifikum (zaobalje, priobalje i otoci), već možemo zaključiti kako je grad Split generator zaposlenosti i za šire područje županije.